

Szeged-Csanádi Egyházmegye

T O R O N Y I R Á N Y
K A L E N D Á R I U M

2 0 2 5

Jézus szíve-templom – Baks, 2010

100. ZSOLTÁR – HÁLAADÁSRA

Ujjongjatok, földi népek,
A mennyország Istenének,
Szolgáljatok vidám dallal,
Boldogsággal, diadallal.
Ő az, aki megalkotott,
Megsegített, meghallgatott.
Mi vagyunk a kedves nyája,
Kiknek a föld a tanyája.

A kapuin menjetek be,
Hála égjen szívetekbe,
Köszönjétek meg a kegyét,
És áldjátok dicső nevét.
Mert nagy az Ő kegyessége,
Száll nemzetről nemzetségre,
Hűséges és véghetetlen
Irgalomban, szeretetben.

Bókay János fordítása

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30	31	1 <i>Álmos, Fruzsina Újév, Szűz Mária Isten Anyja, a Béke világnapja</i>	2 <i>Ábel, Ákos Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely püspökök</i>	3 <i>Genováva, Benjámín</i> Jézus Szent Neve	4 <i>Angéla, Titusz, Leona</i>	5 <i>Simon, Emília</i> Karácsony utáni 2. vasárnap
6 <i>Gáspár, Menyhért, Boldizsár</i> Urunk megjelenése (Vízkereszt)	7 <i>Attila</i> Penyaforti Szent Rajmund	8 <i>Gyöngyvér</i>	9 <i>Marcell</i>	10 <i>Melánia, Vilmos</i>	11 <i>Ágota</i>	12 <i>Ernö, Erna</i> Urunk megkeresztelkedése
13 <i>Veronika</i> Szent Hiláriusz püspök és egyháztanító	14 <i>Bódog, Félix</i>	15 <i>Lóránt, Mór</i> Remete Szent Pál	16 <i>Gusztáv, Stefánia</i>	17 <i>Antónia</i> Remete Szent Antal apát	18 <i>Piroska</i> Árpád-házi Szent Margit szűz	19 <i>Sára, Máriusz, Márió</i> Évközi 2. vasárnap
20 <i>Fábián, Sebestyén</i> Boldog Özséb áldozópap	21 <i>Ágnes</i> Szent Ágnes	22 <i>Vince, Artúr</i> Szent Vince, Boldog Batthyány-Strattmann László hitvalló	23 <i>Emese, Zelma</i>	24 <i>Timót, Vera</i> Szalézi Szent Ferenc püspök és egyháztanító	25 <i>Pál</i> Szent Pál apostol megtérése	26 <i>Vanda, Paula</i> Évközi 3. vasárnap Isten igéjének vasárnapja
27 <i>Angelika</i> Merici Szent Angéla szűz	28 <i>Karola, Petra</i> Aquinoi Szent Tamás	29 <i>Adél, Valér</i>	30 <i>Martina, Jácinta</i>	31 <i>Marcella, Gerda</i> Bosco Szent János áldozópap	1	2

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
27	28	29	30	31	1 <i>Ignác, Gitta</i>	2 <i>Karolina</i> Évközi 4. vasárnap (Gyertya- szentelő Boldog- asszony)
3 <i>Balázs</i> Szent Balázs püspök és vértanú, Szent Oszkár	4 <i>Ráhel, András, Csenge</i>	5 <i>Ágota, Aliz, Ingrid</i> Szent Ágota szűz és vértanú	6 <i>Dorottya, Dóra, Réka</i> Miki Szent Pál és társai vértanúk	7 <i>Richárd, Tódor, Trisztán</i>	8 <i>Aranka</i> Emiliáni Szent Jeromos, Bakhita Szent Jozefina	9 <i>Abigél, Alex, Apollónia</i> Évközi 5. vasárnap
10 <i>Elvira</i> Szent Skolasztika szűz	11 <i>Bertold, Marietta</i> A lourdes-i jelenés	12 <i>Livia, Lidia</i>	13 <i>Ella, Linda, Katalin, Levente</i>	14 <i>Bálint, Valentin</i> Szent Cirill és Szent Metód	15 <i>Kolos, Georgina</i>	16 <i>Julianna, Lilla</i> Évközi 6. vasárnap
17 <i>Elek</i> A szervita rend hét szent alapítója	18 <i>Bernadett, Simeon</i>	19 <i>Zsuzsanna, Elza</i>	20 <i>Aladár, Álmos, Paulina</i> Szent Marto Jácinta és Ferenc	21 <i>Eleonóra, Zakariás</i> Damiáni Szent Péter	22 <i>Petra, Gertzson, Gréta</i> Szent Péter apostol székfoglalása	23 <i>Alfréd</i> Évközi 7. vasárnap (Szent Polikárp püspök és vértanú)
24 <i>Mátyás</i> Szent Mátyás apostol	25 <i>Géza, Cézár, Vanda</i>	26 <i>Edina, Győző, Ottokár</i>	27 <i>Gábor, Ákos, Bátor</i> Nareki Szent Gergely	28 <i>Elemér</i>	1	2

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
31 <i>Árpád</i>	25	26	27	28	1 <i>Albin</i>	2 <i>Lujza, Henriett</i> Évközi 8. vasárnap
3 <i>Kornélia, Kamilla, Frigyes</i>	4 <i>Kázmér, Adorján Boldog Meszlényi Zoltán püspök és vértanú</i>	5 <i>Teofil, Olívia, Virgil</i> Hamvazó- szerda	6 <i>Leonóra, Nóra</i>	7 <i>Tamás</i> Szent Perpétua és Felicitász vértanúk	8 <i>Zoltán</i> Istenes Szent János szerzetes	9 <i>Franciska, Fanni</i> Nagyböjt 1. vasárnapja (Római Szent Franciska szerzetesnő)
10 <i>Ildikó, Etele</i>	11 <i>Szilárd, Konstantin, Tímea</i>	12 <i>Gergely, Maximilián, Miksa</i>	13 <i>Krisztián, Solt, Rozina</i>	14 <i>Matild, Paulína</i>	15 <i>Kristóf</i> Nemzeti ünnep	16 <i>Henrietta, Herbert</i> Nagyböjt 2. vasárnapja
17 <i>Gertrúd, Patrik, Patricia</i> Szent Patrik	18 <i>Sándor, Ede</i> Jeruzsálemi Szent Cirill püspök és egyház- tanító	19 <i>József, Józsa, Bánk</i> Szent József, Szűz Mária jegyese	20 <i>Klaudia, Csák, Kötöny</i>	21 <i>Benedek, Bence</i>	22 <i>Beáta, Izolda, Lea</i>	23 <i>Emöke, Ottó</i> Nagyböjt 3. vasárnapja (Mongrovejói Szent Turibiusz)
24 <i>Gábor, Karina</i>	25 <i>Annunciáta, Irén</i> Gyümölcs- oltó Boldog- asszony	26 <i>Emánuel</i>	27 <i>Hajnalka, Augusztá</i>	28 <i>Gedeon, Johanna</i>	29 <i>Augusztá, Bertold</i>	30 <i>Zalán, Amadé</i> Nagyböjt 4. vasárnapja

VÍZKERESZTI HIMNUSZ

Látván az újszülött Fiút
a bölcsek kelet kincseit
hódolva átadják neki:
mirrhát, tömjént és aranyat.

Minden városnál, Betlehem
nagyobb vagy: néked adatott
megszülni testben a Királyt,
az égi üdvösség urát.

Ismerd fel: nyíltan hirdetik
erődet és országodat;
Fiú e hármás jel szerint
Atyádtól kaptad sorsodat!

Jelezte már próféta szó,
csodáival tanuskodó,
magvát elhinti örök Úr,
ki minket országába hív.

Királynak szól a színarany,
Istent imád az illatos
tömjén: jósolja sírodat
a mirrha drága kenete.

Mert övé lesznek mindenek,
a föld, a menny, a tengerek
Kelettől messzi Nyugatig,
az alvilág s a magas ég.

Áldunk, Jézus, ki magadat
a népeknek megmutatod,
Atyádat és Szentlelkedet
örökre dicsérvük veled. Ámen.

*Prudentius himnuszaiból (348–410),
fordította: Farkasfalvy Dénes*

FÁRADNI KELL, ELFÁRADNI LEHET, DE BELEFÁRADNI NEM

*Hagyomány, hogy a Kalendáriumban Kiss-Rigó László püspök visszatekint az elmúlt esztendőre. 2024 eseményeit felidézve kiemelte az oktatás-nevelés terén történt változásokat. A beszélgetésből az is kiderül, mi történt az-
zal a 13. századi csanádi püspökkel, aki 1220-ban részt vett Canterburyben Becket Szent Tamás oltárra emelésé-
nek ünnepi eseményén.*

Fotó: Püspöki Apor

Kiss-Rigó László püspök

– A 2024-es évben is kiemelt figyelmet fordítottak az oktatásra. Mit emel ki ebből a tanévből?

Kiss-Rigó László: Úgy gondolom, ma talán nagyobb feladattal kell szembenéznie a köznevelésnek, mint a kommunista diktatúra éveiben. Elsőrendű feladat az oktatás-nevelés az egyházban is. Szinte évente kérik az egyházmegyét vagy a szülők vagy a település vezetői, hogy vegyünk egyházi fenntartásba intézményt. A kritérium továbbra is az, ha a szülők 90%-a írásban kéri, s a jelenlegi fenntartó nyitott erre, akkor átvesszük az intézményt, és vállaljuk, hogy felelősen működtetjük. Az utóbbi években tudtuk fejleszteni

meglévő intézményeinket, végre tudtuk hajtani a szükséges felújításokat komolyabb összegeket ráfordítva. Fontosnak tartjuk minél korábban belépni a gyermek nevelésébe. Köznevelési intézményeink az óvodával kezdődnek. Nagy számban működtetünk általános iskolát, van gimnáziumunk és szakképzéssel

foglalkozó intézményünk. 2024-ban Kamuton és Bakson nyílt lehetőségünk óvodafejlesztésre. Kamut kistelepülés Békés vármegyében, a fejlesztéssel a község egy, a 21. század elvárásainak megfelelő, felújított óvodával lett gazdagabb. Bakson, ahol több mint 10 éve a Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásában működik az általános iskola, fel tudtuk újítani az óvoda játszóudvarát. Minket az vezet, hogy szórványterületen biztosítani tudjuk a keresztény oktatás-nevelést. Ugyanakkor az is fontos szempont, ha egy kistelepülésen az iskola megszűnne, nagy veszteség a közösség számára. Ha mi életben tudjuk tartani, az önmagában öröm. A település számára fontos, hogy legyen ott iskola.

– Dux László rektor úgy fogalmazott, a Gál Ferenc Egyetem iránt az országos átlagokat meghaladó módon növekszik az érdeklődés?

K-R. L.: Igen, örömteli, hogy folyamatosan nő a jelentkezők száma, idén is jóval többen jelentkeztek, mint az előző évben. Az egyetem több új képzést is indított, amelyek közül kuriózum az addiktológiai konzultáns szak. Az új tanévben az intézmény 1400 hallgatót tudott felvenni, ez háromszázzal több, mint tavaly. A Teológiai Karra 45, a Pedagógiai Karra csaknem 700 hallgatót vettek fel, itt a legkeresettebb az óvodapedagógus képzés volt. A Gazdasági Karon mintegy 300-an, az Egészség- és Szociális Tudományi Karon 232-en kezdték meg tanulmányaikat. A GFE hallgatói létszáma a 2024/25-ös tanévben háromezer, több mint az utóbbi időben bármikor. Hangsúlyozni szeretném, hogy az egyházmegye számára nem presztízskérdés a Gál Ferenc Egyetem léte, hanem társadalmi kérésre végezzük ezt a szolgálatot Békés és Csongrád vármegyében. A nagy Szegedi Tudományegyetem mellett, vele együttműködve helyben próbáljuk megoldani a szakemberek képzését, és dolgozunk az értelmiség helyben maradásáért.

– A tanév jelmondatát Pál apostol a galatáknak írt leveléből választották. Mivel biztatta a fiatalokat?

K-R. L.: A Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepe a tanévnyitó egyházmegyénkben. Jézus előre megjövendölte szenvedését, halálát, de a feltámadását is. Az emberek nem tudtak ezzel a próféciával mit kezdeni, holott Jézus sokat

beszél az élet törvényéről, az élővilágból vett példákkal alátámasztva tanítását. Beszél arról, hogy a várandós édesanya fájdalmak között hozza világra gyermekét, és amikor a csecsemő felsír, az micsoda öröm. A búzaszem a földben elhal, látszólag megsemmisül, de szárba szökken és termést hoz. Nagypéntek nélkül nincs húsvét. Erőfeszítés nélkül nincs eredmény. Tudást nyitottság, érdeklődés nélkül nem lehet szerezni. A tanév jelmondata is ezt fejezi ki: *„Ne fáradjunk bele tenni a jót, mert ha kitartunk, annak idején aratni is fogunk.”* Jót tenni ebben az egyetemi életben a magas szintű oktatást és a szorgalommal, erőfeszítéssel végzett tanulást jelenti. Lehet és kell fáradnia az egyetemi közösség minden tagjának, elfáradni lehet, belefáradni azonban nem szabad.

– **Az ön püspöki szolgálata alatt vette fel az intézmény Gál Ferenc nevét. Miért tartotta ezt fontosnak?**

K-R. L.: Korábban nem volt neve a szegedi hittudományi főiskolának. Gál Ferenc ugyan nem fejtett ki hivatalosan tevékenységet Szegeden, de olyan egyéniség volt, aki a diktatúra körülményei között is rendelkezett határon túli jelentőséggel. A kommunizmus alatt nem publikálhatott, pasztrációs szempontból mégis nagy hatást tett a magyar egyházban. Lelkigyakorlatok, előadások, triduumok sorát tartotta. Bárhova elment az országba, ahova hívták. Konferenciabeszédei az egyetemi templomban nagybőjtben, adventben az ország minden részéből vonzották az embereket. Magnóval felvették, hazavitték és kisebb körökben hallgatták. Felbecsülhetetlen az a hatás, amit munkássága kifejtett a magyar egyház egésze számára, és nemcsak a tudomány, a dogmatika területén. Nála doktoráltam, személyesen is jó kapcsolatban voltunk utána is. Megtiszteltetés volt felvenni a nevét.

– **Újdonság, hogy együttműködési megállapodást írtak alá a római Pápai Szalézi Egyetemmel. Mit tartalmaz ez?**

K-R. L.: A Pápai Szalézi Egyetemet kateketikai, ifjúságpasztorációs szempontból a legjobb egyetemnek tartom. *Serfőző Levente* oktatási helynök, a Kateketikai Intézet igazgatója, a hitoktatás vezetője az egyházmegyében ott szerzett doktorátust. Kapcsolatunk a szalézi egyetemmel több mint 10 évre tekint visz-

sza. Ezt szereténk még intenzívebbé tenni. Hallgatóink választhatnak a római egyetemen témát és témavezetőt, aki kíséri munkájukat. Vendégelőadók cseréje várható, készülünk közös konferenciával, lehetőség van kölcsönösen egymás kiadványaiban publikálni, szervezünk találkozási alkalmakat tapasztalatcsere céllal. Megtiszteltetés, hogy a szalézi pedagógiával kapcsolatba kerülhetünk, és ennek segítségével szolgálhatunk a hitoktatás területén és a felsőoktatásban. A szalézi rend magyarországi tevékenysége a közoktatás területén kivételes. Ezt fejeztük ki azzal, hogy 2024-ben Gelsey Vilmos-díjjal ismertük el *Koblencz Attilát*, a Magyar Szalézi Tartomány pedagógiai igazgatóját. A díj a szaléziak pedagógiai szolgálatának elismerése. Az apropó az volt, hogy bemutattuk a Római Magyar Akadémián Horváth Gábor *Anonymus* című tanulmánykötetének átdolgozott és kibővített, 2024-ben elkészült olasz nyelvű változatát.

– **Minden évben ellátogat az állami gondoskodásban élők Ágota-táborába. Mit tapasztalt?**

K-R. L.: Úgy gondolom, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató munkatársai, az őket támogató önkéntesek és a rájuk bízott sok-sok gyerek idén is megtapasztalhatták, hogy ők egy igazi közösség részesei, sőt egy valódi család fogadja be őket. Idén mintegy 800 gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő gyermek vett részt a táborban, segítő szakemberek, pedagógusok és terapeuták, valamint képzett önkéntesek foglalkoztak velük tíz napon át színvonalas élményprogramokat biztosítva számukra.

– **A templomépítés-szépítés folytatódott. Mik a 2024-es eredmények?**

K-R. L.: Okányban épül jelenleg templom. Fontosnak tartom, ahol akár egy katolikus család is él – ez persze szélsőséges megfogalmazás –, de Békés megyében sok az olyan település, ahol nincsenek többségben a katolikusok, a számtól függetlenül, kis kápolna, nagyobb templom építését vállaljuk. A templom nem garantálja, hogy közösség is épüljön, ezért a szentelésekkor mindig hangsúlyozom, sokkal fontosabb az élő kövekből épült templom. Fejlődjön, gazdagodjon a helyi közösség élete lelkiekben, küldetésstudatban, amihez nélkülözhetetlen, hogy legyen egy épület is. A kettő összefügg.

Makó közelében meg tudott újulni a helyiek által tisztelt Langó-kápolna. Szimbolikus helyen, az autópálya mellett, a lehajtótól pár percre. Meg tud állni az utazó. Ezt a kőkerítéssel körbevett, vakító fehér, meszelt falú, kecses arányú, színes üvegablakos neogótikus kápolnát 1900-ban Havi Boldogasszony tiszteletére szentelték fel. A kápolna előtt álló Langó-keresztet Langó Mihály és felesége, Balog Anna állíttatta 1866-ban, a kápolnát Langó Mátyás és felesége, Szigeti Rozália építtette. A kápolna a 19. század végi paraszti vallásosság szép emléke. Felújítását támogatta a Miniszterelnökség és egyházmegyénk is jelentős hozzájárulással segítette, valamint több magánszemély felajánlásának köszönhetően valósult meg a felújítás.

– A 2024-es év különleges eseménye volt, hogy Becket Szent Tamás emlék-ünnepséget Esztergom helyett Szegeden rendezték meg. Volt ennek külön oka?

K-R. L.: Igen, egy forráskutatás váratlan eredményt hozott. Fény derült arra, hogy a középkorban különleges kapcsolat volt egyházmegyénk és a canterbury érsek között. III. Sándor pápa 1173-ban szentté avatta Becket Tamást. A székesegyház altemplomában temették el, ahol a négy normandiai lovag halálra sebezte. A szentté avatást hírül adó pápai bulla arról is rendelkezett, hogy az „az Isten igazságáért és az egyház szabadságáért mártírhalált szenvedett érsek földi maradványait egyházi és világi személyek jelenlétében ünnepélyes körmenet kíséretében az oltárban helyezték el vagy ereklyetartóba téve oltárra emeljék”. Erre azonban 50 évet kellett várni. 1220-ban magyar egyházfők, köztük Sándor váradi püspök és Dezső csanádi püspök egymástól függetlenül elzarándokolt Canterburybe. Az úton Sándor váradi püspök pénzkölcsönt vett fel a Milánó közelében fekvő Pavia polgáraitól, és nem fizette vissza azt. A paviai polgárok futhattak a pénzük után. Szerencséjükre Dezső csanádi püspök a visszaúton érintette a várost, akitől – magyar magyar jegyében – elégtételt vettek, megfosztották lovaitól, kocsijától, egyéb javaitól. A kárvallott főpap panasszal fordult III. Honorius pápához, aki megparancsolta a váradi püspöknek a kár megtérítését. A történet – a tény, hogy magyar főpapok zarándo-

koltak el Becket Szent Tamás oltárra emelése ünnepére – a kor magyar–angol kapcsolatának erősségére világít rá.

– Becket Tamás a királyi hatalommal szemben védte az egyház szabadságát. Hogyan látja a világi és egyházi hatalom viszonyát Magyarországon?

K-R. L.: Az állam–egyház viszony kérdése ideológiai és politikai okokból nagyon terhelte. Mind az állam, mind az egyház önálló valóság, mely egy világban él, ezért együttműködésük a közös érdekében elkerülhetetlen. Magyarországon példaértékű ez a partnerség az egész társadalom javára. Való igaz, hogy ez ideológiai okokból sokaknak nem tetszik. Az egyházban erős a társadalmi felelősségvállalás. Küldetésünk, sőt kötelességünk az evangélium szellemében szolgálni a társadalmat, üdvözlendő, hogy erre sok lehetőségünk van.

Fotó: Gémes Sándor

Kiss-Rigó László püspök vezette a Becket Szent Tamás-émlék-ünnepséget megnyitó imádságot a szegedi székesegyházban

Beney Zsuzsa

GYERTYASZENTELO

Biztosan jár az imbolygó hajóban
gyertyák hulló gyöngyei közt, a külső
sötét mérhetetlen árnyai mélyén,
lángok zizegő zajában, időtlen
idejében a fénylő pillanatnak,
amikor – gyermek maga is – a gyermek
sorsát viszi két törékeny kezében.

Gyertyák hulló könnyei közt a gyermek
biztosan jár az imbolygó hajóban.
Karjaiban a cseppnyi test a lángok
éveiben, a földalatti árnyak
rácsei között érik a halálra.
Végtelen tengerén a fájdalomnak
lobog, árva gyertyaszál, és a fényben,
gyermek-szívében eszméli a titkot,
amit nem értett az angyal szavában:
hogy „áldott vagy az asszonyok között”.

JÁNOS ÁLL A PART FELETT

Já-nos áll a part fe-lett, vé - le hí - vő nagy se-reg,
s í-me, Jé-zus lép o - da, az Is-ten - nek Bá - rá - nya.
R. Nincs homály, itt a nap, min - den új fényt kap,
min - den új fényt kap.

És az Úr a vízbe lép,
bűnös ember másaképp,
példát adván, szent jelül
a Jordánban megmerül. R.

Ámulattal néz a nép,
föltárult a magas ég,
égi szózat zengi fent:
Isten az, ki megjelent! R.

*Kóka Rozália gyűjtése*MÁTYÁS KIRÁLY
IGAZMONDÓ JUHÁSZA

Mátyás király nagy király volt. Egyik Óperenciától a másik Óperenciáig ért a birodalma. Országában se szeri, se száma nem volt a méneseknek, gulyáknak, juhnyájaknak. Volt Mátyásnak egy különösen kedves juhásza. Ez a juhász arról volt nevezetes, hogy a világleletében soha nem hazudott. Szerette is a király rettenetesen ezt a hűséges emberét. Rábízta egyetlenegy, aranszőrű báránkját, aminek nem volt párja az egész világon.

Mátyás királynál mindig nagy volt a vendégjárás. Jöttek, mentek a királyok, császárok. Az urak mulatoztak, tanácskoztak. Egy ilyen alkalommal a Burkus király is ott tanyázott Mátyásnál, leányostól. Hogy, hogy nem, egyszer, amint beszélgettek, előhozódott, hogy Mátyás királynak van egy aranszőrű báránkjája. A Burkus király lánya mindjárt elkezdett nyafogni, hogy ő szeretné megnézni azt a bárányt. Hát, kikocsiztak a pusztába, a leány megnézte a bárányt. Attól kezdve egyre nyaggatta az apját, hogy vegye meg neki azt az aranszőrű bárányt. Azt kérdezi Burkus király Mátyástól:

– Pajtás, hogy adod azt az aranszőrű bárányt? A lányomnak igen megfájdult érte a szíve.

– Ez a bárány nem eladó – válaszolta Mátyás király.

– Akkor én ellopatom, s úgyis megszerzem – felelte félig tréfásan, félig komolyan Burkus.

– Azt ugyan nem hiszem! Az én juhászom a legjobb pásztor a világon, s nem hagyja.

– Hát akkor kinccsel, arannyal, megveszem a te embered éberségét – okoskodott Burkus király.

– Nem hiszem, hogy az én juhászom megcsalna engem.

– Azt hazudná, hogy kárba ment a bárány, s hogy elveszett – erősködött Burkus.

– Azt immár végképp nem hiszem, hogy az én juhászom valaha is hazugságra vetemedne! – csattant fel Mátyás király.

– Fogadjunk, hogy hazudni fog! Fele királyságomat s a leányomat ajánlom fel, hogy hazudni fog a juhászod! Állod a fogadást?

– Állom! – mondta Mátyás király. – S fél országomat rá, hogy nem fog hazudni! A két király kezét fogott, egy harmadik meg elvágta, úgy, ahogy ezt fogadáskor kell. Burkus király másnap mindjárt kihajtatott a pusztára. Megkereste a juhászt, aztán ígért neki aranyat, gyémántot, amit csak el lehet gondolni. Egyszer aztán azt mondja neki a juhász:

– Felséges király úr! Ad nekem Mátyás király elég szép megélhetést. Nem kell nekem semmi más. Mellette király vagyok magam is.

Megszégyenült Burkus. Hazament, elpanaszolta a leányának, hogy micsoda szégyent vallott ő Mátyás király juhászánál. Azt mondja Burkusnak a leánya

– Ne búsuljon édesapám! Majd én eligazítom a dolgot! Én majd megszerzem azt a bárányt, s megnyerjük a fogadást!

Másnap reggel a királylány jól feltarisznyálta magát. Tett a tarisznyába bort, pecsenyét, kalácsot, feltette egy hintó derekába, s kihajtatott ő is a pusztára. Amikor kiért, az ételeket, italokat kivette a hintóból, s a kocsist elküldte.

A juhász ott feküdt egy fa alatt, a subáján.

– Jó napot, juhász!

– Jó napot a kisasszonynak is!

– Leülhetek-e?

– Van itt elég hely – felelte a juhász, s arrébb húzódott a subán.

A kisasszony elővette az ételeket, italokat, falatoztak, beszélgettek. A királylány kezdte nyaggatni a juhászt, adja el neki azt az aranyszőrű bárányt.

– Amennyi pénzt csak kér, mind megadom.

– Azt nem lehet. Mátyás király menten elcsapna, talán fel is húzatna erre a fára. Nem, nem! A bárány nem eladó.

Még sokáig alkudoztak, de akármit ígért a királylány, a juhász így se, úgy se állt kötélnak. Már késő este lett, a csillagok is feljöttek az égre. A bortól meg a szép lánytól a juhász kezdett megtüzesedni. Egyszer csak megszólalt:

– Kisasszony, odaadom én az aranyszőrű bárányt, ha háromszor megcsókol!
Hát, a királylánynak már akkor annyira tetszett a daliás juhászlegény, hogy egy cseppet se gondolkodott. Megcsókolta a juhászt először egyszer, aztán kétszer, aztán háromszor, aztán sokszor. Ezután a suba alá bújtak, s reggelig játszadoztak alatta. Reggel a juhász összekötözte a báránynak az első lábait s a hátsókat, s úgy tette fel a kisasszony nyakába. A királylány így érkezett meg Mátyás udvarába.

Örvendezett Burkus király, hogy na, mégiscsak megcsalták a királyt, s megnyerik a fogadást.

Ahogy a királylány eltűnt a juhász szeme elől, mindjárt eszébe jutott a kenyéradó gazdája. Mit is fog most csinálni? Hogy kerül ura szeme elé? Mit mondjon, hova tette az aranyszőrű bárányt?

A juhász előszedte a szép, rézzel kivert kampósbotját, s leszúrta egy friss vakondtúrásba. Kalapot tett rá, s ráakasztotta a subáját, mintha magával a királlyal beszélne. Eléje járult:

– Adjon isten, felséges királyom!

Válaszolt is a király helyett.

– Adjon isten, kedves juhászom! Mi hír vagyon a pusztában?

– Nagy hír vagyon, felséges királyom, nagy hír vagyon! Annyi hír van, hogy ellopták az éjjel az aranyszőrű bárányt.

– Hazudsz, hitvány! Nem lopták el! – válaszolta megint a király helyett.

– Nem jó, nem jó, ezt nem mondhatom – tusakodott a juhász. Vette a botját, továbbindult nagy bánattal a szívében. Mit tudjon mondani? Megint meglátott egy friss vakondtúrást. Megint leszúrta a botját, s ismét nekiveselkedett:

– Jó napot, adjon isten, felséges királyom!

– Hozott isten, fiam! Mi hír vagyon a nyáj körül? – kérdezte a király nevében.

– Az történt, hogy a víz tegnap elsodorta az aranyszőrű báránykát.

– Hazudsz, zsvány! Akkor a többit is elsodorta volna! – kiáltott dühösen Mátyás helyett.

– Nem jó, nem jó! Ezt nem mondhatom – kullogott megverten a juhász a palota felé. Mardosta a szégyen, a bánat.

– Majd azt mondom, hogy farkasok támadtak az éjjel az akolra, s azok ragadták el az aranyszörű bárányt – töprenkedett tovább, de már hallotta is a választ:

– Hazudsz, gyalázatos! Akkor a többit is megmarcangolták volna!

– Ej, nem az én kenyerem a hazudozás! Egész életemben tisztességesen éltem, ezután is úgy akarok élni! Nem bánom, csapjon agyon a király, ha akar, de én akkor is megmondom az igazat.

Na, amikor ezt a juhász eltökélte, mintha ólomsúlyoktól szabadult volna meg. Olyan jó kedve kerekedett, mintha lakodalomba menne. Előkapta a furulyát, s fújta egészen a palota kapujáig.

A palotában már együtt ültek az urak. Burkus király úgy feszített az asztalnál, mint egy gusás galamb. Szentül hitte, hogy már meg is nyerte a fogadást. Mellette a leánya gubbasztott. Őt már egyáltalán nem érdekelte a fogadás meg az aranyszörű bárány. Csak attól rettegett, hogy Mátyás most biztosan felkötteti a juhászt.

Mátyás király már tudta, hogy a juhász odaadta az aranyszörű báránykát Burkus király leányának. Már csak arra volt kíváncsi, hogy vajon hogy vágja ki magát a juhász.

Egyszer csak furulyaszóra lettek figyelmesek a palotában. Olyan szépen, tisztán szólt a kis hangszer, a juhász olyan igaz szívéből fújta a nótát, ahogy csak az igaz emberek tudnak muzsikálni. Mátyás király mindjárt megkönnyebbült. Az örök bevezették a juhászt, s a juhász alázatosan köszönt:

– Adjon isten, felséges királyom!

– Hozott isten, kedves juhászom. Mi hír vagyon a nyáj körül?

Burkus király vigyorgott, a királylány meg rémülten pislogott.

– Felséges királyom! Nagy hír vagyon. Elcseréltem az aranyszörű bárányt egy fekete szőrű bárányra.

– Hol az a fekete szőrű bárány? – vonta össze a szemöldökét Mátyás király.

– Ihol, ni! – mutatott Burkus király leányára, akinek szép fekete haja volt.

Hej, de megörült Mátyás király! Mintha egy mázsás kő hullt volna le a szívről. Nem is a fél országát búsulta volna annyira, hanem azt, hogy csalatkoznia kellett egy igaz emberében.

– Derék ember vagy juhászom! Nem hazudtál. Amit nyertem a fogadáson, azt most neked adom. Legyen a tiéd Burkus király fél országa s a leánya.

Na, nagyot dobbant a kiráylány szíve. Neki is már csak ez volt az egyetlen vágya, hogy a juhász felesége lehessen. Így már semmi nem maradt hátra, mint hogy megüljék a lakodalmat. Mátyás király állta a lakodalmi költségeket. Miután kimulatták magukat, a juhász lett Burkusország királya. Királynak is olyan tisztességes, igaz ember maradt, amilyen juhász volt. Ma is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

EGYHÁZMEGYEI MOZAIK

*Válogatás a Toronyirány magazin
2024-es tudósításaiból*

A PAP, MINT VEZETŐ – A LELKIPÁSZTORKODÁS KIHÍVÁSAI

Látva a lelkipásztorkodás mai kihívásait fogalmazta meg témáját – *A pap mint vezető* – az Országos Lelkipásztori Teológiai Napok, a magyar lelkipásztorkodás nagy múltra visszatekintő szakmai rendezvénye 2023. október végén Máriabesnyőn.

A pap új feladatok sokaságával szembesül, miközben a vele szemben támasztott elvárások is megváltoznak. A liturgikus cselekmények mellett feladata a közösségszervezés, az egyházköztség életének vezetése. Munkatársaival együtt kell betöltenie a vezetés feladatát, miközben sok a bizonytalanság abban, hogy mit jelent ma vezetőnek lenni. Egyszerre elvárás, hogy a vezető „egy legyen közülünk”, ugyanakkor határozottan irányítson. A rendezvényen a krisztusi vezető, motiváció, személyiség, közösségszervezés, együttműködés kérdéskörre fókuszáltak a teológia, a pszichológia és a pasztorális gyakorlat területéről. Kiemelt téma volt az ifjúság meghívása.

Az intenzív három napon részt vett *Kopasz István*, a mórähalmi Szent László király-templom plébánosa is.

– Arról szólt, amiben élek – István atya hasznosnak értékelte a találkozó előadásait. – Egy hétezer

Kopasz István, a mórähalmi Szent László király-templom plébánosa

településen sok a feladat és sok a munkatárs is – írta le helyzetüket. István atya ötleteket merített, hogyan tudja motiválni, bátorítani munkatársait. Vallom, hogy törekednünk kell arra, hogy döntéseinket ne a félelemtől, hanem a szeretettől vezetve hozzuk meg, keressük egymás felé a szeretet új útjait. Fontos a munkatársak képzése is, ez lehet ugyanis az alapja annak, hogy nagyobb felelősséget kaphassanak.

AZ EGYHÁZMEGYE VENDÉGE VOLT AZ APOSTOLI NUNCIUS

A Szeged-Csanádi Egyházmegye gyermekvédelmi feladataival is ismerkedett szegedi látogatásán *Michael Wallace Banach* érsek, apostoli nuncius. A nuncius a Gál Ferenc Egyetem pasztorál-kateketikai konferenciáján tartott előadást, majd másnap az egyházmegye pasztorális területeivel, köztük a Kateketikai Intézettel ismerkedett. Ezt követően a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató vendége volt. *Kothencz János* bemutatta az érseknek az ÁGOTA Közösség ügyét. Elmondta, közel három évtizedre tekint vissza, hogy teológustársaival úgy döntött, gyermekotthonokban élő, családjukból kiemelt gyermekekkel foglalkoznak. A hosszú évek során több száz önkéntessel valósították meg missziójukat, melynek keretében pasztorációs programokat és élményeket biztosítottak a gyermekeknek. *Kothencz János* arra is kitért, hogy 2011-ben *Kiss-Rigó László* püspök életre hívta a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatót, melynek szakmai programrendszerterve az ÁGOTA Alapítvány által létrehozott szakma-

módszertanra épít. Az apostoli nuncius elmondta, nagyon mélyen megérintette történetük és az a lelkesedés, ahogyan szolgálatukról beszélnek.

– Ferenc pápa nevében köszönöm munkátokat, és azt, hogy megmutatjátok ezeknek a gyermeknek, hogy ők igenis értékesek és jók. Ha már elrabolták

Fotó: Gémes Sándor

Wallace Banach apostoli nuncius az egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatójának székelyén

tőlük a gyermeki létet, a ti munkátoknak köszönhetően visszakaphatják az örömet. Elismerem a munkátokat, és arra biztatlak benneteket, hogy sose veszítsétek el a hiteteket és lelkesedéseteket. Köszönöm, hogy itt lehettem, ezúttal tolmácsolom felétek Ferenc pápa áldását – fogalmazott a nuncius.

Banach érsek ezt követően megismerkedett azokkal az önkéntesekkel, akik maguk is állami gondoskodásban nőttek fel.

– Élő példák vagytok, bebizonyítottátok, hogy letről, nehéz sorsból is fel lehet jutni. Rajtatok keresztül azt látják sorstársaitok, hogy ha nektek sikerült, akkor nekik is fog – ösztönözte a fiatalokat az apostoli nuncius.

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁRÓL TANÁCSKOZTAK GYULÁN

Foró: Dévényi Endre

Kiss-Rigó László püspök nyitotta meg a tudományos konferenciát

Nagy lehetőségeket és komoly veszélyeket hordoz magában a mesterséges intelligencia. Napjaink egyik slágertémájával foglalkoztak február 1-jén, a Gyulai Felsőoktatás Napján. A programon *Kiss-Rigó László* püspök köszöntőjében hangsúlyozta, Isten partnernek teremtette az embert, a művészek, a sportolók és a tudományok művelői is partnerek Isten számára, amely az isteni mindenhatósággal való találkozás élményét jelentheti.

A jövő megkezdődött című konferencián *Takács Árpád* Békés vármegyei főispán arról be-

szélt, hogy a technológiai vívmányok megfelelő alkalmazása mellett Békésben egyfajta szemléletváltásra is szükség van. Kiemelte, szembe kell menni azzal a közhangulattal, hogy innen el kell menni.

– Mi azt mondjuk, hogy ide kell jönni, mert itt vannak azok a lehetőségek, amelyek megalapozzák a jövő nemzedék életfeltételeit. Ennek egy titka van, mi itt akarjuk a sikert – fogalmazott a főispán.

Dux László rektor a Gál Ferenc Egyetem egyik kiemelkedő eseményeként beszélt a Gyulai Felsőoktatás Napjáról. A technikai fejlődéssel, a mesterséges in-

telligenciával kapcsolatban azt mondta, vannak megkerülhetetlen fejlődési irányok, de bizonyos aspektusokat minden esetben szem előtt kell tartani.

– Lehet, hogy az emberképünket át kell majd fogalmaznunk, ha a mesterséges intelligenciáról kiderül, hogy sok tekintetben jobb nálunk. De még az is felmerülhet, hogy túl hamar adtuk oda az intelligencia nevet ennek az informatikai fejlődésnek, és lehet, hogy az emberi tényező a jövőben is megkerülhetetlen marad – hangsúlyozta a rektor.

Az eseményen *Becsei László*, a Békés Vármegyei Központi Kórház főigazgató főorvosa azt mondta, a tudományos közösséget is megosztja a mesterséges intelligencia használata, mely egyes vélemények szerint az új ipari forradalom kezdetét jelenti, mások szerint viszont akár az emberiség pusztulását is hozhatja.

TÍZÉVES A SZEGEDI CSALÁDEGYETEM

A boldogság tanulható – ezzel a mottóval indította el 2014 őszén a Szeged-Csanádi Egyházmegye CsaládKözPontja a CsaládEgyetem programot. A tíz év alatt előadásaikon és kiscsoportos készségfejlesztő műhelyeiken közel 11 ezer résztvevőt regisztráltak. Sokszínűség, nyitottság, vállalkozókedv, humor, mélység és éltető kapcsolódások – ez a CsaládEgyetem. A kezdeményezés sikeréről számok is beszélnek: 149 alkalommal kiscsoportos készségfejlesztő műhely, 57 előadás Szegeden, az ezekről készült videófelvételek megtekintése meghaladja a 300 ezret. 33 alkalommal 857 fő részvételével az egyházmegye más településein is szerveztek előadásokat, csoportos foglalkozásokat, így Békéscsabán, Hódmezővásárhelyen, Orosházán, Makón, Szentesen, Szarvason, Gyulán, Csorváson.

A statisztika mutatja, mennyire fontos mind a házasságra készülő fiataloknak, mind a családoknak, hogy „minőségi kapcsolatban” éljenek. A CsaládEgyetem alkalmi alacsonyküszöbűek, nyitottak mindenki számára, akik párkapcsolatukat, családi életüket kívánják karbantartani.

– Nem mindig tudjuk, hogyan lehet egymást elég jól szeretni. Úgy figyelni egymásra, hogy a másik azt érezhesse, fontos vagyok a számára – mutat rá tapasztalatára *Bucskóné Lehota Ágota*.

A CsaládEgyetem vallja, sok dolog tanulható, ami segíti a szeretetteljes légkör kialakítását és fenntartását a kapcsolatainkban. Ezt közvetíti az általuk kidolgozott komplex program, melynek témái szorosan és gyakorlatiasan kapcsolódnak a hétköznapi élethez. Céljük a családok belső egységének erősítése, a kommunikáció fejlesztése, a családok közötti kapcsolatok építése, a családok belső értékeinek megosztása másokkal.

MEGÚJULÓ ISKOLÁK ÉS ÓVODÁK A SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYÉBEN

A Szeged-Csanádi Egyházmegye, mint intézményfenntartó elhivatott abban, hogy az intézményeiben tanuló diákok és pedagógusok számára megteremtse a mai kor elvárásainak megfelelő feltételeket, ezért minden pályázati lehetőséget megragad, és saját forrást is biztosít, hogy a fenntartott iskolák megújuljanak, korszerűsödjenek, illetve új épületekkel bővüljenek. Az elmúlt években az iskolákban elsősorban a saját forrásból elvégzett kisebb-nagyobb karbantartási munkák mellett pályázati forrásból döntően energetikai típusú beruházások valósultak meg. Az új pályázati lehetőségnek köszönhetően 2024-re új épületekkel is gazdagodhattak az intézmények és az adott településen élők.

Kamut

A Békés vármegyei kistelepülés, Kamut községe egy a 21. század elvárásainak megfelelő felújított óvodával lett gazdagabb 2024 májusában. A teljeskörű felújítás az egyházmegye és a Magyar Katolikus Egyház országos óvodafejlesztési programja révén valósulhatott meg.

Az átadó ünnepségen *Soltész Miklós*, a Miniszterelnökség egyházi és nemzeti kapcsolatokért felelős államtitkára kiemelte, hogy fontos szempont volt az országos katolikus óvoda felújítási programban, hogy az ne csak nagyvárosok, hanem kistelepülések intézményeit is érintse.

– A Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóságon mindig örömteli egy felújított épület átadása – emelte ki *Lipcsei Imre* főigazgató. Az egyházmegyén belül harminchárom központi intézmény van, a tagintézményekkel együtt kilencvenegy településen működik bölcsőde, óvoda, általános és középiskola, ebből óvoda negyvenkét telephelyen, kettőezer-egyszáz férőhellyel.

A katolikus egyház óvodafejlesztési programjával az egyházmegye 1 milliárd 700 millió forintot igényelt. Ebből az összegből újultak meg az óvodák, a ka-

muti mintegy 167 millió forintból.

Kiss-Rigó László püspök köszöntőjében a kisgyermek nevelésének három területéről beszélt. Az első, hogy fizikailag fejlődjön a gyermek, ami talán a legkönnyebb. A második a szellemi fejlődés, hogy értelmes emberré válhassanak. Ehhez megfelelő szellemi

környezet kell olyan impulzusokkal, amelyek fejlesztik az értelmi képességeket. A harmadik a legnehezebb, miszerint elérni azt, hogy a nevelés által jó emberré is váljanak.

– Azt kell átadni, amit komoly értéknek tartunk, nemcsak szóban, hanem példával is. Ha ezeket az értékeket megismerik, már a gyermekeken múlik, hogy azonosulnak-e ezekkel vagy pedig elutasítják – mondta a főpásztor. *Kiss-Rigó László* áldást kért az óvodára, de legfőképpen az abban nevelkedő gyermekekre és az értük dolgozókra.

Foró: Dévényi Endre

A kamuti Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola és Óvoda óvodásai az átadó ünnepségen

Baks

Az országos óvodafejlesztési program támogatásának köszönhetően újult meg az óvodai játszóudvar és épült fel az újonnan létrehozott közlekedési pálya Bakson.

A baksi óvoda több mint 10 éve a Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásában működik, kiemelt fontossággal kezelve a hátránykompenzálás és a tehetség-gondozás fejlesztését. Az udvari játékokkal gazdagodott óvoda

nagyban segíti a gyermekek mozgásfejlesztését. A május 30-án átadott új közlekedési pályán kívül többek között kerítésépítés, ivóút, magaságys, fűszernövénykert, mezítlábas ösvény, párapap, öntözőrendszer, hangosítás beszerzése valósult meg. A fentiek megvalósítását Baks község önkormányzata, valamint az egyházmegye támogatta.

Az új közlekedési pálya a baksi óvodában

Tizzasziget

Az óvodafelújítási programnak köszönhetően újult meg a Csongrád megyei Tizzaszigeten működő Szent Antal Katolikus Általános Iskola és Óvoda, valamint ezzel együtt Tizzasziget egy modern, új tornacsarnokkal gyarapodott. A döntően pályázati forrásokból, valamint a Tizzaszigeti Önkormányzat és az egyházmegye hozzájárulásával megvalósult új létesítmény, mintegy 635 millió Ft összegből épülhetett meg.

TANÉVKEZDÉSRE MEGÚJULTAK A BÉKÉSI ISKOLÁK

Kiterjedt, számos iskolát érintő fejlesztés is zajlott 2024-ben az egyházmegyében, különösen annak keleti, békési részében. Az iskolakezdés előtt összesen 510 millió forint értékben korszerűsítették az egyházmegyei intézményeket,

míg *Kevermesen* a Szent Orsolya Római Katolikus Általános Iskola teljeskörű tetőhéjazat cseréje és a hozzá kapcsolódó munkálatok teremtettek modernebb körülményeket.

Nagybánhegyesen a Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola telephelyén a tetőszerkezetet korszerűsítették.

Gyulán az Erkel téri úgynevezett kisiskolánál a gépészeti felújításra és a tornaterem tetőfelújítására is sor került.

MENTOR-KATEKÉTA KONFERENCIA SZEGEDEN

Az egyházmegye Kateketikai Intézete negyedik alkalommal rendezte meg a mentor-katekéta konferenciát június 7-én a szegedi Gál Ferenc Egyetemen. *A kísérés művészete* címmel tartott szakmai napra egyházmegyei munkatársak, koordinátorok, szakmai felelősök és mentor-katekéták gyűltek össze. A konferenciát *Kiss-Rigó László* püspök nyitotta meg, aki a kísérés fogalmának jelentéstartalmáról elmélkedve kiemelve, hogy Isten az, aki a kísérés igazi példá-

amiből a Békés vármegye területén működő intézmények 320 millió forint értékben részesültek.

Pusztaföldváron a Szent Imre Katolikus Általános Iskola és a tornaterem tetőcseréjének munkálatai kerültek a fókuszba.

Békéscsabán a Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskolában a régi épület teljes tetőhéjazatát, bádogos szerkezetét és a villámvédelmi rendszert újították meg.

Gádosorson a Kisboldogasszony Katolikus Általános Iskola tetőszerkezete került teljes felújításra.

Kaszaperen a Mátyás Király Katolikus Általános Iskola tetőfelújítása,

ját adja. *Serfőző Levente*, az egyházmegye katechetikai intézetének főigazgatója a 2013-ban indított Szent Barnabás-mentorprogram bemutatása során hangsúlyozta, hogy a katekéta hivatásban elengedhetetlen a támogatás és a kísérés, melyek az egyház ősi gyakorlatai közé tartoznak.

Udvardy György veszprémi érsek az emmauszi tanítványok történetével példázta a kísérés művészetét, hangsúlyozva a személyesség és a vezető szerep újrarendelésének fontosságát. A vezető kísérelő is, aki társul szegődik a vezetett mellé, ismeri az utat, és segít eljutatni a célba a rábízottakat, járta az élet és Isten dolgaiban, léte biztonságot jelent, segít jól értelmezni az életet. Ez Isten magatartása, ez a kísérés felel meg Isten pedagógiájának, a hit belső természetének.

Fehérvári Jákó OSB, a Sapientia Szerzetesi és Hittudományi Főiskola rektora azt emelte ki, hogy a lelki élet növekedése figyelemmel teli, aprólékos munkát kíván, amelyben a vezető példamutatása és a személyre szabott pedagógia kiemelkedő szerepet kap.

Csepányi Gábor, az esztergomi szeminárium spirituális a lelkivezetést helyezte középpontba, bemutatva, hogyan lehet egy lelki beszélgetés istenközpontú. Példaként egy családi nehézségekkel és lelki elbizonytalanodással küzdő nő történetét hozta fel, rámutatva a lelkivezetés fontosságára és a vallásos tapasztalatok felismerésére.

Kató Csaba a mentorálás szemszögéből vizsgálta a katekéták pályán maradásának kérdéseit. Kiemelte a kapcsolatot, a kompetencia és a jó kommunikáció fontosságát, valamint a mentorálás szerepét a katekéta identitás kialakításában és a szervezeti integrációban. Hangsúlyozta, hogy a mentorálás segít a kate-

Fotó: Merényi Zita / Magyar Kurír

Udvardy György veszprémi érsek és Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök a konferencia szünetében

kétáknak beilleszkedni az egyházmegye közösségébe, és csökkenti a pályaelhagyás esélyét.

ORSZÁGJÁRÁSON VETTEK RÉSZT AZ EGYHÁZMEGYEI ISKOLÁK DIÁKJAI

A 2023/24-es tanévben négy egyházmegyei fenntartású általános iskola kapcsolódhatott be a Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) Nemzeti Emlékezetpedagógiai Programjába. A makói és hódmezővásárhelyi iskola mellett a békesszentandrászi Hunyadi János Katolikus Általános Iskola és a gádorosi Kisboldogasszony Katolikus Általános Iskola tanulói látogathatták meg ha-

Makói katolikus iskolás gyerekek a Parlamentben

zánk kiemelt történelmi nevezetességeit. *Késmárki Zsolt*, a NÖRI projektvezetője elmondta, az egyházmegye fenntartásában működő iskolák *Kiss-Rigó László* püspök támogatásával, *Lipcsei Imre* főigazgató és munkatársai irányítása alatt vettek részt a programban. Budapest és Gyula mellett a kiskőrösi Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum volt az úti cél.

ÖTEZER GYERMEKET ÜNNEPELT AZ ÁGOTA KÖZÖSSÉG

Gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek arcára csalt mosolyt az ÁGOTA Közösség gyermeknapon. Az ország 13 megyéjéből érkező – nevelőszülőknél és lakásotthonokban élő – gyermekek és fiatalok a gyermekparadicsommá változott Bács-Kiskun megyében lévő ÁGOTA Falván tölthettek egy önfelelt napot. Az ÁGOTA Közösség valódi gyermekbirodalmat hozott létre Bács-Kiskun vármegye szívében, ahol az év minden napja gyermeknap a vér

Fotó: Karnok Csaba

Megérkezés ÁGOTA Falvára

szerinti családját nélkülöző fiatalok számára. Az ÁGOTA Közösség nagy családjának 5000 tagja lépett be ezen a napon a gyermekvédelmi komplexum kapuján. A szervezők, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató és az ÁGOTA Alapítvány célja az volt, hogy a gyermekek egy önfelelt, játékokban, élményekben és finomságokban gazdag napot töltsenek el egymás társaságában, és átérezzék: ez a nap csakis róluk szól.

– Ez a nap ugyan a gyermekekről szólt, ám a közösség nagy családjának minden tagja jól szórakozott. Az ÁGOTA Gyermeknapon önkénteseink, kollégáink, a kísérők és nevelőszüleink is rendkívül felszabadultan éltek meg ezeket a pillanatokat – mondta *Kothencz János* főigazgató.

EGYHÁZMEGYEI ISKOLÁK TANULÓI ZÁNKÁN

A Szeged-Csanádi Egyházmegyéből kevermesi, telekgerendási, csanádapácai, szatymazi és békésszentandrásai gyerekek vettek részt az egyházi iskolák Erzsébet-táborában Zánkán. A július 6–12. közötti héten 3000 egyházi fenn tartású iskolás diák nyaralt a Balatonon. *Kiss-Rigó László* püspök és *Steinbach József* református püspök avatták fel július 8-án a tábor szellemiségét hirdető

Szent Erzsébet, az irgalmas szeretet forrása szobrot és a tábor új létesítményét, a bibliai kertet. A Szent Erzsébet-szobor az érkezőket fogadó téren, a központi épület előtt áll. *Kovács Jenő* szobrászművész alkotása előtt áldást mondva Kiss-Rigó László a névadóra irányította a figyelmet: Erzsébet a szükségben élő embertárs segítségére siető tevékeny szeretet gyakorlásának szentje. Jelenléte figyelmeztet az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlására. Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke imára szólított. Hálát adott az Atya szeretetét közvetítő szentek, köztük Erzsébet nyújtotta életpéldáért.

Kiss-Rigó László püspök a szoboravatón

A szobrot, mely egyben az érkezőt vízzel kínáló forrás, a víz köti össze a most létesített bibliai kerttel. A csobogó vizét ugyanis elvezették, és tóvá hizlalták, a körülötte lévő területet beültették bibliai eredetű és egyes szentek életéhez kapcsolódó növényekkel. A kertet a meghittség, a szépség és a nyugalom helyének képzelte el a tervező, *Rusznyák Pál*. Megáldásakor Kiss-Rigó László püspök így fogalmazott:

– Egykor Isten a paradicsomkerttel ajándékozta meg az embert, igazi szabadságot és életet adott neki. Az ember azonban rosszul élt a szabadságával. Kapcsolata tönkrement az adományozóval, Istennel, embertársával, önmagával és a természettel. Itt, körülvéve a szépséggel, gazdagodjatok lelki békében, és értékeljétek szabadságotokat, érezzék át felelősséggel a természet szépségét, dicsérjétek érte Istent.

Kiss-Rigó László arra buzdította a gyerekeket, hogy amikor döntést hoznak életük felől, amikor kitűzik életcéljukat, azt „Jézus barátaként” tegyék, párbeszédet folytatva Istennel.

– Éljétek értelmes, boldog életet, ami másikkal is jót tesz – mondta a püspök.

KISS-RIGÓ LÁSZLÓ PÜSPÖKKEL ÜNNEPELTÉK SZENT ISTVÁNT BÉCSBEN

Szent István ünnepének hosszú évekre visszanyúló, sok magyar hívőt megszólító tradíciója van Bécsben. Augusztus 24-én *Varga János*, a Pázmáneum rektora meghívására *Kiss-Rigó László* püspök mutatott be szentmisét a bécsi Stephansdomban. Hagyomány, hogy államalapító királyunk ünnepéhez kapcsolódóan Szent István király ereklyéjének jelenlétében ünnepelnek. Különleges volt ez az alkalom, mert első királyunk ereklyéje mellett Boldog IV. Károly ereklyéje is helyet kapott az oltáron, amelyet Károly király boldoggá avatásának 20. évfordulója alkalmából hoztak Budapestről Bécsbe.

Szentbeszédében Kiss-Rigó László püspök az ünnepelésünk lényegére mutatott rá: Európában is ismert és elismert, hogy a magyarság Szent Istvánnak köszönheti a biztos alapra épített országot, ami a történelem során időtállóan bizonyult. István a keresztény értékekre épített államot, ez alapján biztosította jövőjét. A szent király a józan észre és a keresztény hitre alapozta döntéseit. Egy olyan ország létét teremtette meg, melyben – 1848 és 1956 példája mutatja – voltak emberek, akik képesek voltak akár életüket áldozni a hazáért, a szabadságért, hogy a „magyarság állni tudja a vihart”.

A püspök arra hívta fel a figyelmet, hogy békeidőben is szükség van hősökre, olyan emberekre, akik munkájukat hivatásként felfogva az egész közösségért dolgoznak, adni akarnak, gazdagítanak. Ezek a mindennapi hősök itt vannak közöttünk. A józan ész és a keresztény hit jól mutatja Szent István ünnepének lényegét. Ha örökségét gazdagítani akarjuk, mindkettőre szükségünk van. A kereszténynek mondott Európát önpusztító vírusokként ideológiák támadják, arra befolyásolják, hogy feladja az örök emberi értékeket, és ne a józan ész

Fotó: Püspöki Apor

követve, ne gondolkodva éljen, hanem feladva identitását elfogadjon mindent, amit kap. Ahogy Szent Istvánnak szüksége volt keresztény hitére döntéseiben, szüksége volt arra, hogy ismerje és kövesse Jézus Krisztust, úgy mi is akkor leszünk igazi keresztények, ha ismerjük Jézust, és a tanítása szerint élünk. Egyetlen út van ugyanis, mely célba juttatja egyéni életünket, nemzetünket és történelmünket, a jézusi. Ő az igazság, ő az élet.

A bécsi Szent István-ünnep hagyományosan összekapcsolódik az új kenyér megáldásával. Népünk emlékezete szerint aratás után, Szent István napján süttették az első új búzából készült kenyeret. Ezért nevezték augusztus hónapot az új kenyér havának. Kiss-Rigó László e szavakkal áldotta az ünnepi kenyeret: – A kenyér – ahogy egykor a manna – Isten gondviselésének kifejeződése. Szent István ünnepéhez kapcsolódva jelképezi az összefogást, a nemzeti összetartozást, a tevékeny szolidaritást, a Teremtő ajándékát és az ember munkájának gyümölcsét.

EGYRE TÖBB FIATAL VÁLASZTJA A GÁL FERENC EGYETEMET

Soha nem volt még ennyi hallgatója a felsőoktatási intézménynek – az országos átlagnál is nagyobb mértékben növekedett az egyetemen az elsőévesek száma. A Gál Ferenc Egyetem hagyományaihoz híven idén is a fogadalmi templomban tartott Veni Sancte szentmisével és központi tanévnyitó ünnepséggel indult az intézmény újabb tanéve

2024. szeptember 14-én.

– Ne fáradjatok bele tenni a jót, mert ha nem fáradtok bele, a maga idején aratni is fogtok – idézte *Kiss-Rigó László püspök*, az egyetem nagykancellárja az idei tanév jelmondatát, amely Szent Pál apostol galatáknak írt leveléből származik. A „jót tenni” kifejezés a felsőoktatásban a pedagógusok részéről a magas szintű oktatást, a diákok oldaláról pedig a szorgalmas tanulást jelenti. Emlékeztetett rá, hogy áldozat nélkül nincs eredmény, erőfeszítés nélkül nincs győzelem – ugyan-

Fotó: Gémes Sándor

Dux László rektor

Fotó: Gémes Sándor

ez igaz a hallgatók egyetemi vizsgáira vagy bármely, az életük során őket érő kihívásra.

– Lehet, sőt kell fáradnia az egyetem közössége minden tagjának. Fáradni kötelező, elfáradni lehet, de belefáradni nem szabad, mert akkor nincs értelme az egésznek – fogalmazott a püspök.

Zsigó Róbert, a Kulturális és Innovációs Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettese, a tanévnyitó díszvendége megköszönte a Gál Ferenc Egyetemnek, hogy színvonalas, minőségi képzésekkel hozzájárul a fiatalok érdeklődésének felkeltéséhez, és pályájuk minőségi megalapozásához.

Dux László rektor ünnepi beszédében kiemelte, kihívást jelentett az új felvételi rendszer, de az egyetem munkatársai sikerrel vették az akadályokat. Egész Magyarországon nő a felsőoktatás iránti kereslet, s e növekedésből az átlagnál nagyobb mértékben veszi ki a részét az általa irányított intézmény. A 2024/2025-ös tanévben 1400 fő kezdi meg a tanulmányait, ami 300-zal több a tavalyi, szintén „rekord” esztendőnél, így az összlétszám eléri a 3000-es számot. A Teológiai Karra 45, a Pedagógiai Karra közel 700, a Gazdasági Karra mintegy 300, az Egészség- és Szociális Tudományi Karra 232 főt vettek fel. Kifejezetten népszerű az óvodapedagógusi képzés, amelyre 300-an jelentkeztek. Új szakokat is indítottak, többek között mostantól addiktológiai kon-

zultánsokat is képeznek. Az egyetem épületállománya is folyamatosan bővül, megújul. Saját forrásból 82 millió forint értékben renoválják a szarvasi, műemléki védelemmel rendelkező központi épület homlokzatát, és tetteik rendbe a kapcsolódó épületrészeket.

MÁRIÁT HÍVHATJUK SEGÍTSÉGÜL A BUTA IDEOLÓGIÁK ELLEN

– Máriát kérhetjük, hogy segítsen nekünk abban, hogy ellenálljunk a napjainkra jellemző, buta ideológiáknak – hangsúlyozta *Kiss-Rigó László* püspök a Körös-vidék legnagyobb múlttal bíró egyházi eseményén. A gyulai Nádi Boldogasszony-templom búcsújának eredete a török

Forró: Szabó Zoltán

időkre nyúlik vissza. *Kiss-Rigó László* püspök elevenítette fel a gyulai Nádi Boldogasszony-templom augusztus 11-én megtartott búcsúján, hogy itt volt a Körös-vidék első zarándokhelye, melyet a törökvész idején romba döntöttek, majd 1715-ben Nádi Boldogasszonynak szentelték a török kiűzése után a térségben elsőként megépült templomot. Az ünnepi eseményen a főpásztor a Mária-kultusz jelentőségéről is beszélt. A keresztények Máriát nemcsak tisztelik, mint Jézus édesanyját, hanem példaképnek is tekintik.

– Két olyan ünnep is van az évben, mely arról szól, hogy miért nemcsak tiszteljük, hanem példaképnek is tekintjük Máriát. Az egyik az úgynevezett a szeplőtelen fogantatás ünnepe, ami ennek a templomnak is a titulusa, csak a történelmi események miatt a búcsút máskor ünnepli a közösség. Akkor azt ünnepeljük, hogy Mária volt az az ember, aki születése pillanatától mentes volt minden bűntől. Nem azért, mert Isten őt karanténba zárta, hanem mert azt a hivatást, amit kapott, az emberi életét bűn nélkül töltötte. Többek között ez a boldogsága forrása, ezért is nevezzük őt Boldogasszonynak – mondta a püspök.

Kiss-Rigó László felidézte azt is, hogy a középkorban, amikor a keresztény világ veszélyben volt, Máriát hívták segítségül. Az 1571-es, nagy keresztény győzelemmel végződő lepantói tengeri csata és a nándorfehérvári diadal után egyre inkább úgy kezdték el tisztelni őt, mint a keresztények segítségét, akiben bízhatunk.

– Most nem a török, az iszlám fenyegeti a keresztény világot, hanem saját maga. Azok a bomlott agyú ideológiák, amelyeknek tanúi vagyunk nap mint nap. Ezek sok embernek elvették a józan eszét, ők önként és dalolva adják fel identitásukat, teszik magukat tönkre, és gyógyszerként ajánlják ezt az ép társadalomnak is. Ezért Máriát, a Nádi Boldogasszonyt, a keresztények segítségét arra kérhetjük, hogy segítsen minket abban, hogy ellenálljunk minden buta ideológiának, melyek ellen meg kell küzdenünk. A józan ész és a hitünk adjon erőt, hogy értelmes életet tudjunk élni – fogalmazott a püspök.

MEGERŐSÖDNI A SZOLGÁLATBAN

Lelkigyakorlatot tartottak a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitásznak a Bács-Kiskun vármegyei ÁGOTA Falván. A kétnapos rekollekció alkalmával a lelki gondozás mellett lehetőség nyílt a karitászzal kapcsolatos tapasztalatcserére és a jó gyakorlatok elsajátítására is. Hosszú évek óta hagyomány, hogy az egyházmegyében karitászzal szolgáló végzők számára lelki feltöltődést szolgáló napokat tartanak. Békés és Csongrád-Csanád vármegyéből huszonötven vettek részt a lelkigyakorlaton. *Kothencz János* diakónus,

a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitászigazgatója köszöntötte és egyben méltatta is az önkénteseket és azt a pótolhatatlan szolgálatot, amelyet szüntelenül megújuló erővel végeznek.

– Rendkívül fontosnak tartjuk önkénteseink lelki gondozását. Tudjuk jól, hogy a szolgálatban résztvevők elszántsága és hegyeket megmozgató jó szándéka nélkül csak félkarú óriások lennénk – fogalmazott a főigazgató.

Az önkéntesek napi szinten találkoznak olyan nehéz sorsokkal, amelyek hatással vannak rájuk. Nehéz a szolgálat, még akkor is, ha ezt saját elhatározásból, a segíteni akarás vágyából végzik. Számunkra óriási támogatás az ő jelenlétük, mert a plébániai önkénteseinknek nagyobb a rálátása a településen élőkre, a mindennapi nehézségekre, így könnyebben tudnak kapcsolatot is teremteni, hiszen nagyobb a bizalom felénk – mondta *Ancsa-Molnár Hajnalka*, a szegedi karitászigazgatója. Mint elmondta, a karitászigazgató nemcsak tárgyi adományok szétosztásáról szól, hanem lelki segítségnyújtásról is. Arról, hogy az önkéntesek a rászorulókkal mellett állnak odafigyeléssel, beszélgetésekkel, családlátogatásokkal, és mindig nyitottak arra, hogy magukból is adjanak.

Az ÁGOTA Falván rendezett kétnapos lelkigyakorlaton a kötetlen esti beszélgetéseken szintén alkalom nyílt a tapasztalatcserére. Az önkéntesek elmondták egymásnak, hogy a különböző plébániákon milyen jó gyakorlatok alakultak ki, ezzel hasznos ötleteket adtak egymásnak, ugyanis minden plébánián más-hogy működik a karitászigazgató.

Sík Sándor

CSENDES TAVASZI DAL

Gyöngyvirágos szép tavasznap,
 Testvérül ma elfogadj,
 Kisgyerekeknek, szép-igaznak,
 Önmagamnak visszaadj.
 Fürge szellő, lég suhanca,
 Légy te most a mesterem.
 Míg szökellve szétsuhansz a
 Friss fűvön, jer, játssz velem!
 Új tavasz, legyünk ma egyik!
 Add, ma mindent elfeledjek,
 Ami nem dal, nem derű,
 Nem győzelmes-egyszerű.

Félre tőlem, téli rontás,
 Zúzmarázó kételyek,
 Sziromrázó részrebontás,
 Gondok, árnyak, éjjelek.
 Drága köntös, egyszerűség,
 Tiszta tóga, légy ruhám;
 Kék-fehér tükröd, derűs ég,
 Arcom nézze vissza rám.
 Zaj ha bennem, elcsituljon,
 Csendnek ujjá rám simuljon.
 Angyalujjú rejtelem,
 Tiszta béke, légy velem!

1924

Keresztelő Szent János-templom – Újszentiván, 2012

NAGYPÉNTEKI HIMNUSZ

Győzedelmes harc babérját
Boldog ajkam énekeld.
Ünnepeld a szent keresztet,
Mint nemes győzelmi jelt,
S a feláldozott Királyt, ki
Sír öléből győzni kelt.

Ezt a fát az ősszülőknek
Alkotónk jelölte meg,
Mert halált a végzetes fa
Almájával ettenek:
Azt akarta, fának átkát
Fának titka törje meg.

Igy, mikor a szent időnek
Teljessége már betölt,
Földre szállott Atyja mellől
A teremtő Egyszülött
És a szűzi méh ölében
Embertestbe öltözött.

Hatszor öt év hogy lemúlt,
S betöltötte idejét:
Adta magát szenvedésre
Önnön akaratakép,
És a Barányt áldozatul
Keresztfára emelék.

Epe már meglankasztotta,
Tüskék, szegek, lándzsa már
Gyenge testét általverték:
Víz folyt onnan s vérsugár.
Földet, eget, tengereket
Tisztára mos ez az ár.

Hű keresztfa, nincsen még egy
Ily nemes fa, sem bokor,
Ilyen lombot, ily virágot
Erdő nem terem sehol.
Édes törzsök, édes ág te,
Édes terhet hordozol.

Csak te voltál hordni méltó
Üdvösségünk zálogát,
Rajtad ért, szent bárka, révet
A hajótörött világ,
Mert a Barány drága vére
Rólad permetez reánk.

A Boldog Szentháromságnak
Mindörökké tisztelet,
Atyát, Fiut, Vigasztalót
Egyformán dicsérjetelek,
Ama Háromságos-Egynek
Nevét áldják mindenek.

Venantius Fortunatus (VI. század), részlet – Sík Sándor fordítása

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
31	1 <i>Hugó</i>	2 <i>Áron, Ottokár</i> Paolai Szent Ferenc	3 <i>Buda, Richárd, Sükösd</i>	4 <i>Izidor</i> Sevillai Szent Izidor	5 <i>Vince, Irén, Teodóra</i> Ferrer Szent Vince	6 <i>Vilmos, Biborka, Taksony</i> Nagyböjt 5. vasárnapja
7 <i>Herman</i> De la Salle Szent János	8 <i>Dénes, Valér</i>	9 <i>Döme, Erhard</i>	10 <i>Zsolt, Ezekiel</i>	11 <i>Glória, Leó, Szaniszló</i> Szent Szaniszló püspök és vértanú	12 <i>Gyula, Zénó, Sába</i>	13 <i>Ida, Hermina</i> Virág- vasárnap (Szent I. Márton)
14 <i>Tibor, Tiborc, Lavínia</i> Nagyhétfő	15 <i>Anasztázia, Tas</i> Nagykedd	16 <i>Enikő, Csongor</i> Nagyszerda (Szent Bernadett)	17 <i>Rudolf, Izidóra</i> Nagy- csütörtök	18 <i>Andrea, Ilma</i> Nagypéntek	19 <i>Emma, Malvin</i> Nagy- szombat	20 <i>Tibamér, Tivadar</i> Húsvét- vasárnap, Urunk fel- támadása
21 <i>Konrád</i> Húsvéthétfő (Szent Anzelm)	22 <i>Csilla, Noémi</i>	23 <i>Béla, Norma</i> Szent Adalbert püspök és vértanú	24 <i>György, Hunor</i> Szent György vértanú, Sigmaringeni Szent Fidél	25 <i>Márk</i> Szent Márk evangélista	26 <i>Ervin</i>	27 <i>Zita, Marianna</i> Húsvét 2. vasárnapja, az isteni irgalmasság vasárnapja
28 <i>Valéria Chanel Szent Péter, Montforti Grignon Szent Lajos Mária</i>	29 <i>Péter, Petúr Sienai Szent Katalin szűz és egyház- tanító, Európa társ- védőszenjje</i>	30 <i>Katalin, Kitti</i> Szent V. Pius pápa	1	2	3	4

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
28	29	30	1 <i>Fülöp, Jakab</i> A munka ünnepe Szent József, a munkás	2 <i>Zsigmond</i> Szent Atanáz püspök és egyház-tanító	3 <i>Tímea, Viola</i> Szent Fülöp és Szent Jakab apostolok	4 <i>Mónika, Flórián</i> Húsvét 3. vasárnapja (Szent Flórián)
5 <i>Gyöngyi, Györgyi, Gotthárd, Júlia</i>	6 <i>Ivett, Frida, Zsóka</i> Savio Szent Domankos	7 <i>Gizella, Bendegúz, Gusztáv</i> Boldog Gizella királyné	8 <i>Győző, Mihály</i>	9 <i>Gergely, Édua</i>	10 <i>Ármin, Jób, Palma</i> Avilai Szent János	11 <i>Ferenc</i> Húsvét 4. vasárnapja (Boldog Salkaházi Sára szűz és vértanú)
12 <i>Pongrác</i> Szent Néreusz, Szent Achilleusz, Szent Pongrác	13 <i>Szervác, Imola</i> A Fatimai Boldogságos Szűz Mária emléknapja	14 <i>Bonifác, Gyöngyi, Gyöngyvirág</i>	15 <i>Zsófia, Szonja</i>	16 <i>Mózes, Botond</i> Nepomuki Szent János áldozópap és vértanú	17 <i>Paszka</i> Boldog Scheffler János püspök és vértanú	18 <i>Alexandra, Erika</i> Húsvét 5. vasárnapja (Szent I. János pápa és vértanú)
19 <i>Ivó, Milán</i>	20 <i>Bernát, Felícia</i> Sienai Szent Bernardin	21 <i>Konstantin, Szilárd</i> Magallanes Szent Kristóf és társai	22 <i>Júlia, Rita, Emil</i> Casciai Szent Rita szerzetesnő	23 <i>Dezső</i> Boldog Apor Vilmos	24 <i>Eszter, Eliza</i> Szűz Mária, keresztények segítsége	25 <i>Orbán</i> Húsvét 6. vasárnapja (Szent VII. Gergely pápa)
26 <i>Fülöp, Evelin</i> Néri Szent Fülöp	27 <i>Hella, Pelbárt</i> Cantenbury Szent Ágoston püspök	28 <i>Emil, Bod, Csanád</i>	29 <i>Magdolna</i> Szent VI. Pál pápa	30 <i>Janka, Nándor, Zsanett</i> Szent István király ereklyéinek átvitele	31 <i>Angéla, Petronella</i>	1

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
<p>30 <i>Pál</i></p> <p>A római egyház első szent vértanúi</p>	<p>27</p>	<p>28</p>	<p>29</p>	<p>30</p>	<p>31</p>	<p>1 <i>Tünde, Pamela</i> Urunk mennybe- menetele (Szent Jusztinusz)</p>
<p>2 <i>Kármén</i></p> <p>Szent Marcellin és Szent Péter</p>	<p>3 <i>Klotild, Cecília</i></p> <p>Lwanga Szent Károly és társai vértanúk</p>	<p>4 <i>Bulcsú, Kerény</i></p> <p>Szent Quirinus</p>	<p>5 <i>Fatima</i></p> <p>Szent Bonifác püspök és vértanú</p>	<p>6 <i>Norbert</i></p> <p>Szent Norbert püspök</p>	<p>7 <i>Róbert, Grácia</i></p>	<p>8 <i>Medárd, Helga</i> Pümkösd- vasárnap (Boldog Sándor István)</p>
<p>9 <i>Előd, Annamária</i> Pümkösd- hétfő Szűz Mária, az Egyház anyja</p>	<p>10 <i>Margit, Diána, Gréta</i></p>	<p>11 <i>Barnabás</i></p> <p>Szent Barnabás apostol</p>	<p>12 <i>Villó</i></p> <p>A mi Urunk, Jézus Krisztus, az örök főpap</p>	<p>13 <i>Antal, Anett, Antónia</i></p> <p>Páduai Szent Antal áldozópap és egyházatnító</p>	<p>14 <i>Vazul, Hedvig</i></p>	<p>15 <i>Jolán, Vid</i> A Szent- háromság ünnep (Árpád-házi Boldog Jolán)</p>
<p>16 <i>Jusztina, Ajtony</i></p> <p>Szent Márton ereklyéinek átvitele</p>	<p>17 <i>Laura, Adolf</i></p>	<p>18 <i>Arnold, Levente</i></p>	<p>19 <i>Gyárfás, Julianna</i></p> <p>Szent Romuald apát</p>	<p>20 <i>Rafaél</i> Kiss-Rigó László püspök ki- nevezésének évfordulója (2006)</p>	<p>21 <i>Alajos, Leila</i></p> <p>Gonzága Szent Alajos szerzetes</p>	<p>22 <i>Paulina</i> Űrnapja (Fisher Szent János püspök és Morus Szent Tamás vértanúk)</p>
<p>23 <i>Zoltán, Etel</i></p>	<p>24 <i>Iván, Levente</i></p> <p>Keresztelő Szent János születése</p>	<p>25 <i>Vilmos, Vilma, Viola</i></p>	<p>26 <i>János, Pál</i></p> <p>Alexandriai Szent Cirill, Josemaría Escrivá de Balguer</p>	<p>27 <i>László, Sámson, Ulászló</i> Jézus szíve ünnepe (Szent László király)</p>	<p>28 <i>Levente, Irén</i> A Boldog- ságos Szűz Mária Szeplő- telen Szíve (Szent Iréneusz)</p>	<p>29 <i>Péter, Pál</i></p> <p>Évközi 13. vasárnap (Szent Péter és Szent Pál apostolok)</p>

Kamocsa Gábor

VISSZATEKINTÉS A 2024-ES ESZTENDŐRE VATIKÁNI SZEMMEL

A béke előmozdítása, a család és a gender-ideológia kapcsán tett megnyilatkozások, valamint a 2025-ös szentévre való előkészület központi elemei voltak a 2024-es évnek.

HÁBORÚ ÉS BÉKE

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1944. június 4-én tett fogadalmat Róma lakossága a Szűzanyának, kérve oltalmát a II. világháború idején. A Salus Populi Romani (a római nép megmentője) Mária-ünnepre írt levelében a szentatya megállapította: „Még ma is túl sok helyen zajlik konfliktus a világban. Gondolok itt elsősorban a meg-

Ferenc pápa 2024 áprilisában egy 23 évesen megölt ukrán katona Újszövetségével

gyötört Ukrainára, Palesztinára és Izraelre, Szudánra, Mianmarra, ahol még mindig dübörögnek a fegyverek, és továbbra is emberek vérént ontják. Ezek a drámák számtalan áldozatot érintenek, akiknek félelemmel és szenvedéssel teli kiáltása mindenki lelkiismeretéhez szól: nem lehet és nem szabad engednünk a fegyverek logikájának!” – hangsúlyozta a pápa.

Emlékeztetett, hogy húsz évvel a II. világháború lezárása után, 1965-ben *Szent VI. Pál pápa* az ENSZ-hez szólva ezt a kérdést tette fel: „Vajon eljut-e a világ valaha oda, hogy megváltozzon részérdeket néző és háborús szemlélete, ami történelme nagy részét eddig átszította?” Ferenc pápa megállapította: „ez a kérdés máig válaszra vár, és mindenkit arra ösztönöz, hogy konkrétan munkálkodjon a béke érdekében Európában és az egész világon.”

A II. világháború sorsát eldöntő normandiai partraszállás, 1944. június 6-a évfordulója alkalmából írt üzenetében a pápa imára szólított fel „mindazokért, akik a mai háborús fenyegetettség légkörében bátran vállalják a békét, kompromisszumok árán is”. Míg több évtizeden keresztül a múlt hibáinak emléke támogatta azt a szilárd elhatározást, hogy mindent megtegyenek azért, hogy elkerüljék egy újabb világszintű nyílt konfliktus kitörését, ma ez már sajnos nem így van, mert az embereknek rövid az emlékezete – állapította meg a szentatya. Aggasztó, hogy újra komolyan felmerül egy általános konfliktus lehetősége, és hogy a népek lassanként hozzászoknak ehhez az elfogadhatatlan eshetőséghez. „A népek békét akarnak! Stabilitást, biztonságot és gyarapodást, amelyben mindenki nyugodtan végezheti kötelességét, és élheti saját sorsát. Tönkretenni a dolgok e nemes menetét ideológiai, nacionalista vagy gazdasági ambíciók miatt súlyos véték az emberek és a történelem előtt, és bűn Isten előtt” – nyomatékosította a pápa.

AZ OROSZ–UKRÁN HÁBORÚ

A Vatikán és személyesen Ferenc pápa a háború kitörése óta minden diplomáciai szálát megmozgat a nagyközönség számára látható és nem látható módon az ukrainai konfliktus rendezése érdekében. Miután 2023 nyarán *Matteo Maria Zuppi* bíboros, az olasz püspöki kar elnöke a pápa képviselőjeként Kijevben, Moszkvában, majd Washingtonban folytatott békemissziót, a Szentszék 2024 nyarán *Pietro Parolin* bíboros, vatikáni államtitkár vezetésével próbált tenni a békéért. Parolin bíboros a NATO-külgyminiszterek május 30–31-i prágai informális csúcstalálkozója előtt újságírói kérdésekre válaszolva kifejezte a Szentszék aggodalmát az Oroszország és Ukrajna közötti háború további eskalációja miatt. A bíboros óva intett attól, hogy engedélyezzék Ukrajnának a NATO által szál-

Pietro Parolin bíboros, vatikáni államtitkár a svájci békekonferencián

lított fegyverek alkalmazását Oroszország területén. A vatikáni államtitkár arra figyelmeztetett, hogy ez a konfliktus „ellenőrizhetetlen eszkalációjához” vezetne. Megerősítette, hogy a Szentszék folytatja humanitárius és diplomáciai erőfeszítéseit, különösen az Oroszországban jogellenesen fogva tartott ukrán gyermekek kiszabadítása érdekében.

A június 15-én és 16-án Svájcban tartott magas szintű ukrain békekonferencia záró plenáris ülésén Parolin bíboros megismételte az egyházfő meggyőződését, hogy „az összes érintett fél közötti párbeszéd az egyetlen eszköz a valódi, stabil és igazságos béke” megteremtéséhez. A vatikáni államtitkár megerősítette a Szentszék elkötelezettségét amellyel, hogy fenntartsa a „rendszeres kommunikációt az ukrán és orosz hatóságokkal” is, és segítséget nyújtson a lehetséges közvetítői kezdeményezésekben. Ugyanakkor, arra ösztönözte a nemzetközi közösség többi tagját, hogy „kutassák fel a segítségnyújtás és a közvetítés módjait, legyen az humanitárius vagy politikai jellegű”.

A békekonferenciát követően a vatikáni államtitkár az olasz szenátusban szólalt fel, ahol a találkozóval kapcsolatban megjegyezte: „Sokaktól hallottam, és tetszett ez a gondolat, hogy mi nem állunk háborúban Oroszországgal, azért vagyunk itt, hogy megtaláljuk az utat a békéhez Oroszország és Ukrajna között”. Leszögezte: „egy igazságos békére van szükség, amely a nemzetközi jog elvein és az ENSZ Alapokmányának szigorú betartásán alapul”. A bíboros felhívást intézett minden keresztényhez: „Ebben a háborús időszakban sürgősen szükség van arra, hogy szívükön viseljék a béke ügyét”.

A vatikáni államtitkár július 19–24. között – a háború kitörése óta első ízben – hivatalos látogatást tett Ukrajnában, hogy Ferenc pápa küldöttjeként részt vegyen az ukrain latin rítusú katolikusok nemzeti zarándoklatának zárószertartásán a berdicsivi Boldogságos Szűz Mária-kegytemplomban. A főpap

a hivatalos út során ellátogatott Odesszába, és felkereste az ország legnagyobb gyermekkórházát, amelyet bombatalálat ért július 8-án, valamint találkozott *Szvjatoszlav Sevcsuk* kijev-halicsi nagyérsekkel, az ukrán görögkatolikus egyház vezetőjével. Az államtitkárt július 23-án fogadta *Volodimir Zelenszkij* ukrán elnök, akinek tolmácsolta a pápa szolidaritását és a Szentszék elkötelezettségét az igazságos és tartós béke mellett.

Ezt követően Ferenc pápa október 11-én a vatikáni Apostoli Palotában fogadta Zelenszkijt, elnöksége kezdete óta harmadszor, az orosz–ukrán háború kitörése óta másodszor. A Szentszéki Sajtóközpont által kiadott közlemény szerint a megbeszéléseken „a hadiállapotról és az ukrainai humanitárius helyzetről” volt szó, valamint azokról a „módokról, amelyek véget vethetnek a háborúnak, és amelyek igazságos és stabil békéhez vezetnek az országban”.

Ferenc pápa 2024. október 11-én fogadta Volodimir Zelenszkij ukrán elnököt

Mindeközben Matteo Zuppi bíboros az ukrainai békekötés érdekében 2023 nyarát követően második alkalommal utazott Moszkvába Ferenc pápa megbízásából október 14–16. között. A pápa különleges követe *Szergej Lavrov* külügyminiszterrel is egyeztetett. A találkozóról az orosz külügyminisztérium tájékoztatót, aláhúзва, hogy a vatikáni főpásztor és az orosz po-

litikus megvitatták a humanitárius együttműködést az ukrainai konfliktus összefüggésében, valamint más nemzetközi jellegű kérdéseket. A közlemény kiemelte, hogy építően fejlődött a párbeszéd Oroszország és a Vatikán között.

AZ IZRAELI–PALESZTIN KONFLIKTUS

Az Izrael és a Hamász között 2023. október 7-én kezdődött újabb háborúról áprilisban nyilatkozott a vatikáni médiának a jeruzsálemi latin pátriárka, *Pierbattista Pizzaballa* bíboros. Véleménye szerint „a történetek világosan megmutat-

*Pierbattista Pizzaballa bíboros,
jeruzsálemi latin pátriárka*

ták, hogy elkerülhetetlen a kétállami megoldás. Nincs más alternatíva, mint a két állam, vagy állandósul a háború” – szögezte le. Rámutatott ugyanakkor, hogy a korábbi kísérletek a béke politikai úton való elérésére mindig felülről lefelé irányuló kezdeményezések voltak, amelyek mind elbuktak, ezért véleménye szerint a jövőben inkább alulról felfelé irányuló törekvésekre van szükség. Meggyőződése, hogy „a két államnak belülről kell megváltoznia”, a „két társadalomnak, amely az elmúlt években radikálisan és

gyorsan változott, bátran újra kell gondolnia önmagát”.

A 76 éve tartó konfliktus újabb fejezetének kirobbanása első évfordulója kapcsán, októberben Pizzaballa bíboros elmondta, hogy a konfliktus korábban egy megszokott mederben folyt, ami nem volt különösképpen aggasztó, olyannyira nem, hogy nem élvezett prioritást a nemzetközi diplomácia napirendi pontjai között. Mára azonban a palesztin kérdés olyan drámai módon merül fel újra, hogy még az eddigieknél is nehezebbé vált megoldást találni. Sajnos a vallásközi dialógus is súlyos válságba került. A főpap az ott töltött 35 év tapasztalatával a most zajlót tartja a leghosszabb és legkegyetlenebb háborúnak.

„Minden háborúnak politikai, nem pedig katonai lezárással kell végződnie. Azonban jelenleg kizárólag katonai stratégiákról van szó, politikairól soha, azt gondolják, a békét az hozza el, ha valaki legyőzi az ellenségét. Milyen lesz ezután Gáza? Milyen lesz Libanon? Beszél erről bárki is? Ezek azok a kérdések, amelyeket fel kellene tenni, amelyeket fel kellene tennie a nemzetközi közösségnek, megoldásokat keresve” – hívta fel a figyelmet a pátriárka. A főpásztor már korábban is úgy vélte: ha nincs béke Jeruzsálemben, nem lesz béke a Közel-Keleten, és ezt most is megerősítette: „Jeruzsálem a konfliktus lakmuszpapírja, nem csupán a szentföldi, hanem az egész közel-keleti konfliktusé”.

Az évforduló kapcsán Ferenc pápa is felhívást intézett a nemzetközi közösséghez, hogy „vessen véget a bosszú spiráljának, és állítson le minden további támadást, mely még nagyobb háborúba sodorhatja azt a térséget. Az összes nem-

zetnek joga van ahhoz, hogy békében és biztonságban éljen, és hogy területét ne támadják meg és ne szállják meg. A szuverenitást tiszteletben kell tartani, párbeszéddel és békével kell garantálni, nem pedig gyűlölettel és háborúval” – jelentette ki az egyházfő.

A szentatya október 13-án a Szent Péter téren elmondott beszédében minden háború azonnali beszüntetésére szólított fel. Újból leszögezte: „a háború illúzió, vereség, soha nem hoz békét, soha nem hoz biztonságot, vereség mindenki számára, különösen azok számára, akik legyőzhetetlennek képzelik magukat”.

AZ EGYHÁZI TANÍTÓHIVATAL A GENDERIDEOLÓGIÁRÓL

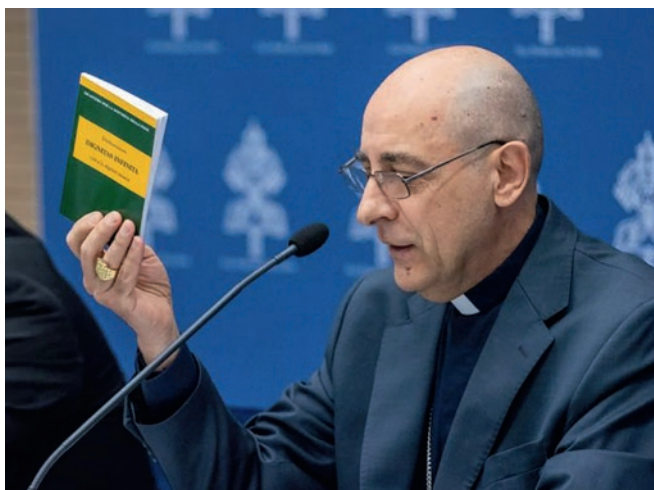
Március 1-jén a szentatya részt vett azon a vatikáni konferencián, amely a férfi és a nő hivatásával, a hivatások antropológiájával foglalkozott a mai kihívások fényében, több szakterület képviselőinek részvételével. Nyitóbeszédében a pápa örömét fejezte ki, hogy létrehozták azt a központot, amely nemzetközi tudományos kutatásokat folytat annak érdekében, hogy „egyre jobban megértsük a hivatások jelentését és fontosságát az egyházban és a társadalomban”, mert „manapság a legsúlyosabb veszély a különbségeket eltörlő genderideológia” – jelentette ki.

Megállapította, hogy a mai kulturális környezetben hajlamosak vagyunk „az embert kizárólag anyagi szükségleteire vagy elsődleges igényeire redukálni, mintha egy tudat és akarat nélküli tárgy lenne, melyet egyszerűen az élet fogaskereke magával vonszol. Ezzel szemben a férfi és a nő Isten teremtménye, a Teremtő képmása, vagyis magukban hordozzák az örökkévalóság és a boldogság iránti vágyat, melyet maga Isten ültetett a szívükbe, és amelyet egy sajátos hivatáson keresztül kell megvalósítaniuk” – szögezte le.

A Hittani Dikasztérium április 8-án jelentette meg *Dignitas infinita (Végtelen méltóság)* című nyilatkozatát, amely az emberi jogokról szóló jelenlegi vitákhoz a keresztény antropológia és a 75 évvel ezelőtt elfogadott ENSZ emberi jogok egyetemes nyilatkozata tükrében kívánt hozzájárulni. A dokumentumot *Victor Manuel Fernández* bíboros, a Hittani Dikasztérium vezetője mutatta be a Vatikánban tartott sajtótájékoztatón.

A *Dignitas infinita* a teljeség igénye nélkül felsorolja az emberi méltóságot súlyosan sértő cselekedetek a fogantatástól a természetes halálig: egyebek mellett a háborúk, a szegénység, a migráció, a nők és a gyermekek elleni erőszak, az abortusz és az eutanázia, a genderideológia és a digitális erőszak témakörében.

A genderelmélet és a nemátalakítás kapcsán Fernández

Victor Manuel Fernández bíboros, a Hittani Dikasztérium prefektusa bemutatja a Dignitas infinita c. dokumentumot

bíboros határozottan kijelentette: „az azonos neműek házasságának gondolata vagy a nemek közötti különbségek megszüntetése nem elfogadható”. A nemátalakítással kapcsolatban felhívta a figyelmet: a probléma komolysága különlegessé válik akkor, ha gyerekekről van szó.

A *National Catholic Register* amerikai katolikus hírportálnak nyilatkozó szakértők egyetértettek abban, hogy a dokumentum egyrészt az egyház emberi méltóságról szóló tanításának meggyőző újrafogalmazása, másrészt ezen elvek időszerű alkalmazása a kor legvitatottabb kérdéseire – mindenekelőtt a genderelméletre. Ez volt az első alkalom ugyanis, hogy az egyház tanítóhivatala hivatalosan ilyen mélységben foglalkozott a genderideológiával, ezért néhány katolikus szakértő a dokumentumot mérföldkönek tartja a témában.

A nyilatkozat elutasítja „az új jogok iránti követeléseket”, és „a férfi és a nő közötti megszüntethetetlen nemi különbségekre való hivatkozás elhomályosítására irányuló minden kísérletet”. Abigail Favale, a University of Notre Dame genderkutatója szerint ez a kijelentés nem csupán azt jelenti, hogy a nemi megjelenés megváltoztatására irányuló orvosi kísérletek összeegyeztethetetlenek az emberi méltósággal, hanem „az a nyelvhasználat is, amely elhomályosítaná a nemi különbségek valóságát”. Leszögezte: „Ez egy elég világos irányelv a Vati-

kántól, és úgy gondolom, hogy a hatékony lelkipásztori gyakorlat csak az ilyen egyértelmű útmutatásból fakadhat”.

A CSALÁD ÉS A GYERMEKVÁLLALÁS AZ APOSTOLI UTAK KÖZÉPPONTJÁBAN

Ferenc pápa szeptemberben Délkelet-Ázsiában és Nyugat-Európában tett apostoli látogatásokat, melyek során több ízben beszélt a népesedési válságról, amellyel a modern civilizáció nagy része szembesül. Az egyházfő pontifikátusának leghosszabb apostoli útját tette szeptember 2–13. között, amely során négy országba látogatott el: Indonéziába, Pápua Új-Guineába, Kelet-Timorba és Szingapúrba.

A szentatya az indonéziai látogatás alkalmával beszélt arról is, hogy az énköz-pontúság miatt a világ jelentős részében probléma a gyermektelenség, és hogy az emberek lassan többre becsülik házi kedvenceiket, mint a gyermekeket. Ugyanakkor, elismerően szólt arról, hogy Indonéziában sok a nagycsaládos. „Példaként szolgáltok mindenki számára, az összes olyan országnak, ahol – talán viccesen hangzik, de – a családok szívesebben tartanak macskát vagy kutyát gyermekvállalás helyett” – mondta *Joko Widodo* indonéz elnöknek, aki maga is nagycsaládos.

Ferenc pápa a Kelet-Timorban tartott szentmisén a prédikációjában leszögezte: „A világ minden részén a gyermek születése az öröm és az ünnep ragyogó pillanata”, amely „a jó iránti vágyat, a tisztasághoz és az egyszerűséghez való

Ferenc pápa fiatalok közt Jakartában

visszatérést” jelenti. „Milyen csodálatos, hogy itt Kelet-Timorban ennyi gyerek van: fiatal ország vagytok, és láthatjuk, hogy földeitek minden szeglete az élettől buzog” – jegyezte meg. Ez nagy ajándék, de egyben jel is, emlékeztet arra, hogy „teret kell adni a gyerekeknek, a kicsiknek, be kell fogadni őket, gondoskodni kell róluk” – hangsúlyozta.

Ferenc pápa a belga királyi rezidencián

Alig tért vissza Ázsiából, a pápa szeptember 26–29. között újabb apostoli látogatást tett, ezúttal két európai országban: Luxemburgban és Belgiumban. Az egyházfő lelkipásztori látogatása előtt Pietro Parolin bíboros, vatikáni államtitkár elmondta: a pápa arra sürgeti Európát, hogy fedezze fel újra a gyökereit és az alapértékeit. A főpap szerint a születésszám drámai csökkenése elleni küzdelemhez „sür-

gős akciósorozatokra van szükség különböző intézmények részéről”. Az egyháznak, az államoknak, a különböző szervezeteknek tudatosítaniuk kell ennek a „létfontosságú” témának a jelentőségét, és be kell avatkozniuk egy sor, lehetőség szerint jól összehangolt intézkedéssel – jelentette ki.

A Vatikánnak a gyermeket nevelő családok érdekében tett számos kezdeményezése közül a legújabb a szeptember közepén indult pápai globális szövetség a gyermekek egészségéért, amelynek célja, hogy a következő három évben egymillió orvosi kezelést biztosítson a rászoruló családok gyermekeinek.

Egynapos luxemburgi látogatása során a szentatya találkozott a nagyhercegség politikai és egyházi vezetőivel. A pápa a hivatalos megbeszélések után tartott beszédében, a gyermekvállalásra kitérve elmondta: látta a születési statisztikákat, és „több gyermekre van szükség, mert Luxemburg jövőjét a gyerekek jelentik”.

Ferenc pápa ezt követően a belga királyi palotában találkozott Belgium politikai vezetőivel, a diplomáciai és a civil élet képviselőivel. Kijelentette: „Belgium történelme arra szólítja Európát, hogy térjen vissza az útjára, fedezze fel újra valódi identitását, és ismét fektessen be a jövőbe, nyitva az élet és a jövő felé a demográfiai válság és a háború gyötrelmeinek leküzdésével”. Megerősítette: „Ezt a két csapást kell elkerülnünk most: a háború poklát, amely világháborúba torkollhat, és a demográfiai telet, vagyis praktikusán szólva: gyermekeket kell vállalni”.

A termékenységi ráta egész Európában csökkenő tendenciát mutat: a korábban 1,8–2 körüli termékenységi ráta egy évtized alatt 1,09–1,27 közé apadt szinte mindenhol. Hazánkban a korábbi hanyatlás után a termékenységi ráta javult, ami 2011–2022 között a legnagyobb volt az Európai Unió tagállamai közül. Bár az elmúlt években, a válságokkal terhes időszakban Magyarországon is csökkenés mutatkozik, 2022-re a 6. legnagyobb termékenységi rátával bíró ország lettünk az Unióban.

FELKÉSZÜLÉS A SZENTÉVRE: AZ IMÁDSÁG ÉVE

A szentatya 2024. január 21-én, Isten igéjének vasárnapján ekként jelentette be az imádság évének kezdetét: „Ma elkezdjük az imádság évét, melyet annak szentelünk, hogy újra felfedezzük, milyen nagy értéke van az imádságnak, és hogy feltétlen szükségünk van rá mind személyes életünkben, mind az egyház és a világ életében”.

Két nappal azután, hogy az egyházfő bejelentette az imádság éve kezdetét, az Evangelizációs Dikasztérium sajtótájékoztatót tartott a vatikáni terveiről. „Ez az év nem a különleges kezdeményezésekről szól, hanem inkább egy kiváltságos időszak, amikor újra felfedezhetjük az ima értékét, a napi ima szükségességét a keresztény életben. Ideje felfedezni, hogyan kell imádkozni, és mindenekelőtt, hogyan neveljük a mai embereket az imára a digitális kultúra korában, hogy az ima hatékony és gyümölcsöző legyen” – mondta el *Rino Fisichella* érsek, a dikasztérium proprefektusa. Hangsúlyozta: „Nem tagadhatjuk azt a tényt, hogy korunk mélységes igényt mutat a spiritualitás iránt. Minél hangosabb a technológia kiáltása, amely úgy tűnik, hogy kielégíti minden vágyunkat, annál mélyebben észleljük az igazi spiritualitás keresését”, amely minden embert rávezet, hogy találkozzon Istennel – magyarázta a főpap.

A sajtótájékoztatón *Graham Bell*, a dikasztérium altitkára ismertette *Az imádság iskolája* című nyolckötetes könyvsorozatot, amelyet a Vatikán a 2024-es év során jelentetett meg. Ennek első kötetét éppen a sajtótájékoztató napján adták ki *Mit jelent ma imádkozni?* címmel. Az olasz *Angelo Comastri* bíboros által szerzett műhöz, mint az egész sorozat bevezető kötetéhez Ferenc pápa írt előszót. Ebben a szentatya arra hívja a keresztényeket, hogy a jubileumi évre készülve

buzgón imádkozzanak a háborúk, az ökológiai-gazdasági-társadalmi válság és a selejtezés kultúrája sújtotta világunkért. „Az ima a hit lélegzete, annak legmegfelelőbb kifejezése” – állapította meg az egyházfő. A sorozat magyar nyelven a Magyar Kurír gondozásában jelent meg.

Május 9-én, Urunk mennybemenetele ünnepe alkalmából a szentatya a Szent Péter-bazilikában vesperást vezetett, amelynek keretében átadta az öt kontinens

Ferenc pápa 2024. május 9-én átadta a szentévet meghirdető bullát az öt kontinens képviselőinek

képviselőinek a *Spes non confundit* (A remény nem csal meg) kezdetű bullát, amellyel meghirdette a 2025-ös szentévet. Homíliájában az egyházfő így jelölte meg a szentév célját: „a meghalt és feltámadt Krisztusban gyökerező remény az, amelyet ünnepelni, befogadni és az egész világnak hirdetni akarunk a közelgő, hamarosan kezdődő szentévben”.

A bulla javaslatokat, felhívásokat tartalmaz a börtönökben fogva tartottak, a betegek, az idősek, a szegények és a fiatalok érdekében. Ferenc pápa annak a kívánságának is hangot ad benne, hogy az újra a háború tragédiáját élő világ számára a szentév első reményteli jele legyen a béke. A dokumentumban a szentatya aggodalmát fejezi ki a születésszám csökkenése miatt is, mely számos országban megmutatkozik különböző okokból.

A 2025-ös szentév – amelynek mottója: „*A remény zarándokai*” – 2024. december 24-én vette kezdetét, amikor a pápa megnyitotta a Szent Péter-bazilika szent kapuját. Mintegy 35 millió zarándokot várnak a Vatikánba és Rómába 2025-ben, amely az első rendes szentév a 2000-es nagy jubileum óta, és a szentévek történetében a 27. A szentév hivatalosan 2026. január 6-án, a Szent Péter-bazilika szent kapujának bezárásával ér véget.

Dsida Jenő

ÚJ IMÁDSÁG

Nézd én Uram, a lázas világnak
Hörgő mellében vonagló kín dül –
Csontkezü Halál végigsimítja,
S torzzá meredten oszlásnak indul.

Kezedtől emelt roppant nagy égbolt
Hiába lövell szent, ölelő fényt:
Sóhajtoz a föld a hideg úrben
November esti zord temetőként.

Sötét ravatal, lobogó gyertya...
Hajdan édenkert, mily árva, mily bús!
Könyörülj rajtunk, gyere mihozzánk;
Életet osztó, irgalmas Krisztus!

Rád néz a halott üveges szemmel,
Érintésedet epedve várja –
Életre vár, mint temetett Lázár,
Naimi ifju, Jairusz lánya...

Gyere hát Krisztus! Könyörülj rajtunk!
Nagy, erős hangon mondd ki igédet:
A megfagyott vér pezsdüljön újra!
Haljon a Halál, éljen az Élet!

1924

FÖLTÁMADT KRISZTUS E NAPON

Föltámadt Krisztus e na - pon,
R. al - le - lu - ja, há - la lé - gyen
az Is - ten - nek.

Hogy minden ember vigadjon. R.

Értünk halált ki szenvedett, R.
s megváltott minden lelkeket. R.

Mennek a szent nők sírjához, R.
kenetet visznek Krisztushoz. R.

Fényes szép angyalt látnak ott, R.
s hallának boldog szózatot. R.

Ti félénk asszony-emberek, R.
Galileába menjetek! R.

Tudják meg az apostolok, R.
hogy az Úr él, s feltámadott. R.

Húsvéti boldog lélekkel, R.
dicsérjük Istent énekkel. R.

Dicsőség Szentháromságnak, R.
adjunk ma hálát Urunknak. R.

Benedek Elek

A SÓ

Volt egyszer egy öreg király s annak három szép leánya. A fél lába már a koporsóban volt a királynak, szerette volna mind a három leányát férjhez adni. Hiszen ez nem is lett volna nehéz, mert három ország volt, mind a három leányára jutott hát egy-egy ország. Hanem amiképpen nincs három egyforma alma, azonképp a három ország sem volt egyforma. Azt mondta hát egyszer a király a leányainak, hogy annak adja a legszebbik országát, amelyik őt legjobban szereti.

Sorba kérdezte a leányokat, kezdette a legidősebbiken:

– Felelj nekem, édes leányom, hogy szeretsz engem?

– Mint a galamb a tiszta búzát – mondta a leány,

– Hát te, édes leányom? – kérdezte a középsőt.

– Én úgy, édesapám, mint forró nyárban a szellőt.

– No, most téged kérdezlek – fordult a legkisebbikhez –, monddad, hogy szeretsz?

– Úgy, édesapám, ahogy az emberek a sót! – felelte a kicsi királykisasszony.

– Mit beszélsz, te haszontalan lélek! – förmedt rá a király. – Kitakarodj az udvaromból, de még az országomból is! Ne is lássalak, ha csak ennyire szeretsz!

Hiába sírt, könnyörgött a királykisasszony, hiába magyarázta, hogy az emberek így meg úgy szeretik a sót – nem volt kegyelem: világgá kellett hogy menjen a kicsi királykisasszony.

Elindult keserves sírás közt a kicsi királykisasszony, s betévedt egy rengeteg erdőbe. Onnan nem is tudott kivergődni, szállást vert egy odvas fában, s ki-kijárt az erdőbe, szedett epret, málnát, szedret, mogyorót, s amit csak talált, úgy éldegélt egymagában.

Egyszer, mikor már egy esztendő is eltelt volt, arra vetődött a szomszéd királyfi, s ez megpillantotta a királykisasszonyt a málnabokrok közt. De a királykisasszony is észrevette a királyfit, s nagy ijedten beszaladt a fa odvába.

Utána megy a királyfi, s beszél:

– Ki van itt?

A királykisasszony meghúzódott az odúban, reszketett, mint a nyárfalevél, s egy szó nem sok, annyit sem szólt. Újra kérdi a királyfi:

– Hé! ki van itt? Ember-e vagy ördög? Ha ember, jöjjön ki, ha ördög, menjen a pokol fenekére!

A királykisasszony most sem mert szólni.

Harmadszor is kérdi a királyfi:

– Hé! ki van itt? Szóljon, ember-e vagy ördög, mert mindjárt belövök!

De már erre megjedtt szörnyen a királykisasszony, s kibújt a fa odvából nagy szipogva-szepegve. Rongyos, piszkos volt a ruhája, szégyellte magát erősen, s keserves könnyhullatás közt mondta el a királyfinak, hogy ki s mi ő. Megtetszett a királyfinak a királykisasszony, mert akármilyen rongyos volt, akármilyen piszkos volt a ruhája, szép volt, kellemetes volt az arca. Szép gyöngén megfogta a kezét, hazavezette a palotájába, ott felöltöztette drága aranyos-gyémántos ruhába, s két hetet sem várt, de még egyet sem, azt gondolom, hogy még egy napot sem, de talán még egy órát sem, megesküdték, s csaptak akkora lakodalmat, hogy no.

Telt-múlt az idő, a fiatal pár nagy békességben élt, úgy szerették egymást, mint két galamb. Azt mondta egyszer a király:

– No, feleség, én akkor, amikor először megláttalak, nem is igen firtattam, hogy miért kergetett el az apád. Mondd meg nekem a tiszta valóságot.

– Lelkem uram – mondja a királyné –, én másként most sem mondhatom. Azt kérdezte az édesapám, hogyan szeretem őt, s én azt feleltem: mint az emberek a sót.

– Jól van – mondta a király –, majd csinálok én valamit, tudom, visszafordul az édesapád szíve.

Hogy s mint fordítja vissza, arról semmit sem szólt a feleségének, hanem csak befordult a másik szobába, levelet írt az öreg királynak, s abban meghívta délebédre. Hát el is ment a levél másnap, s harmadnap jött a király hatlovas hintón. Fölvezette a fiatal király az öreg királyt a palotába, a palotájának a legszebb szobájába, ottan már meg volt terítve az asztal két személyre. Leülnek az asztalhoz, hordják az inasok a finomabbnál finomabb ételeket, de hogy szavamat össze ne keverjem, a fiatal király megparancsolta volt, hogy

az öreg király számára minden ételt külön főzzenek, süssenek, s abba sót ne tegyenek.

No, ez volt csak az ebéd! Megkóstolja az öreg király a levest, merít belőle egy kanállal, kettővel, de le is tette mindjárt a kanalat, nem tudta megenni a levest, olyan sótalan volt. Gondolta magában az öreg király: ebből bizony kifelejtették a sót, de a sóbafőttben majd csak lesz. Nem volt abban annyi sem, mint egy mákszem. Hordták a pecsenyéket szép sorjában, de vissza is vihették, mert a vén király csak megnyalintotta, s bele sem harapott, olyan cudar sótalan, ízetlen volt mind a sok drága pecsenye.

De ezt már nem állhatta szó nélkül az öreg király:

– Hallod-e, öcsém, hát miféle szakácsod van neked, hogy só nélkül süt-főz?

– Sóval süt-főz ez máskor mindig, felséges bátyámuram, de én azt hallottam, hogy bátyámuram nem szereti a sót, megparancsoltam hát, hogy fejét vétetem, ha egy mákszem sót is tesz az ételekbe.

– No, öcsém, azt ugyancsak rosszul tetted, mert én erősen szeretem a sót. Kitől hallottad, hogy nem szeretem?

– Én bizony éppen a kigyelmed leányától, felséges bátyámuram – mondta a fiatal király.

Abban a szempillantásban megnyílik az ajtó, belépett a királyné, az öreg király legkisebb leánya.

Hej, istenem, örült az öreg király! Mert még akkor megbánta volt szívéből, hogy elkergette a leányát, s azóta ország-világ kerestette mindenfelé. Bezzeg, hogy most a legkisebbik leányának adta a legnagyobbik országát. A fiatal király mindjárt kezére vette azt az országot is, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Tóth Marcell

„A KÖZÖSSÉGHEZ TARTOZÁS MINDIG FELELŐSSÉGTUDATOT JELENT”

*Fejezetek a Szeged-Csanádi Egyházmegye legutóbbi
időszakának fejlődéséből*

2006 júniusában nevezte ki XVI. Benedek pápa a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspökévé *Kiss-Rigó Lászlót*, aki 2025-re közel annyi időt töltött el hivatalában, mint előde, a 2024-ben elhunyt *Gyulay Endre*. Írásunkban ezt a két évtizednél valamivel rövidebb időszakot vesszük górcső alá. Terjedelmi okokból nem számolhattunk be minden apróbb – sőt nem egy esetben nagyobb – részletről, de egyrészt igyekeztünk több irányból megközelíteni e fejlődést, változást, másrészt amellet, hogy egyszerre próbáltuk bemutatni a nagy jelentőségű fejlesztéseket kitértünk azokra a kisebb momentumokra is, amelyek egy-egy helyi katolikus közösség életét tették jobbá.

Írásunk első harmadában a templomépítéseket és -felújításokat mutatjuk be: az előbbieket tételesen vesszük lajstromba, az utóbbiak közül viszont csupán három példát elemzünk bővebben, valamint felsorolunk több, jelentős egyházmegyei segítséggel megújult templomot. Külön fejezetet szentelünk az egyházmegye köznevelési intézményeinek – a felsőoktatással egy másik cikkünk foglalkozik –, a Bálint Sándor Egyházmegyei Szeretetszolgálatnak, az ÁGOTA közösségnek, azaz az ÁGOTA Alapítványnak és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatójának, a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitásznak, az egyházmegye közgyűjteményeinek, sportlétesítményeinek, sportszervezeteinek, valamint médiájának.

Tudjuk, hogy akár intézmények, akár fejlesztések terén is sokkal többről írhatnánk, de úgy véljük, ezen összeállításból is kirajzolódik, hogy mely területeken kívánt az egyházmegye nagyobb szerepet vállalni, s milyen lépéseket tett azért fenntartóként, hogy a célok megvalósulhassanak.

TEMPLOMÉPÍTÉSEK

Az egyház- és keresztényellenes kommunista rendszer évtizedei során a diktatúra fenntartói megakadályozták a templomépítések többségét, nem egy esetben templomokat, kápolnákat is leromboltak az egyházmegye területén. Az 1980-as évek végétől egyre több katolikus közösség fogalmazta meg a templomépítés szándékát. Gyulay Endre püspöksége idején összesen 13 templom épült az egyházmegye területén. Az utolsó kettőt, az újszegedi Radnóti utcát és a ferencszállásit együtt szentelte fel Gyulay Endre, mint nyugalmazott és Kiss-Rigó László, mint frissen beiktatott püspök 2006-ban. Az egyházmegye új vezetője követte elődje példáját és folytatta munkáját. Szigorúan a számokat nézve átlagosan két évente gyarapodott egy templommal az egyházmegye, de

a statisztikánál sokkal fontosabb az, hogy mit jelentett egy-egy település katolikusai számára az, hogy évtizedek, sőt egyes esetekben évszázadok után lett vagy újból lett temploma a közösségnek.

Hatvan évet kellett várnia a román–magyar határnál fekvő Lőkösháza katolikusainak, hogy felavassák templomukat. A községet a rendszerváltástól vezető *id. Germán Géza* polgármester és fia, *ifj. Germán Géza* építész kezdeményezése mellé állt Kiss-Rigó László püspök és a Szeged-Csanádi Egyházmegye. 2007 őszén a püspök, a polgármester és a kevermesi plébános, *Szujó Antal* együtt helyezték el az épület alapkövét. A település vezetője akkor úgy fogalmazott, „amely település templomot épít, az élni akar.” A Fatimai Szent Szűz Mária-templom építése a következő évben kezdődött el, és 2009

Forró: Dévényi Endre

Fatimai Szent Szűz Mária-templom, Lőkösháza

májusában zárult le. A legnagyobb anyagi forrást az egyházmegye biztosította a munkálatokhoz, de az önkormányzat és a hívek is erejükhez mérten hozzájárultak az építkezéshez. A település régi vezetője már nem érhetette meg a száz hívet befogadni képes templom 2009. augusztus 22-i felszentelését, id. Germán Géza gondolata azonban túlélte őt, amit bizonyít az, hogy a katolikus közösség fejlődése azóta is töretlen: a 2020-as évek elején a templom melletti korábbi hentesboltból közösségi tér lett és pályázati forrásokból sikerült megfelelő eszközökkel is felszerelni.

A II. világháborút követő megalakulásától kezdve rendelkezett lelkeszséggel Baks, előbb egy magánházban, majd a régi községháza épületében miséztek. Az 1993-tól a Szeged-Csanádi Egyházmegyéhez tartozó településen 2009-ben tették le az alapkövet, majd még abban az esztendőben megkezdték a templom építését. A Germán Géza tervezte Jézus Szíve-templomot ünnepi szentmise keretében Kiss-Rigó László szentelte fel 2010. július 31-én. *Búza Zsolt* polgármester az átadás alkalmával kiemelte, Baks régi vágya teljesült – az ünnepség során a település díszpolgárává fogadta a püspököt. Újszentiván, mint a szerbek által újraalapított település, sokáig csak ortodox templommal rendelkezett, habár éltek itt katolikus svábok és magyarok is az 1800-as évektől, akik gyűjtöttek templomra, de végül csak harangtornyot tudtak építeni az 1920-as években. A XX. század viharai után napjainkra a lakosság többsége magyar és relatív többsége római katolikus lett, így egyre többször merült fel újra

Fotó: Frank Yvette

*Jézus Szíve-templom,
Baks*

Fotó: Frank Yvette

*Keresztelő Szent János-templom,
Újszentiván*

*Szentlélek-templom,
Nagylak*

a kérdés: mikor lesz templomunk? Végül 2009-ben, a település katolikus búcsújának napján helyezték el az épület alapkövét, a munkálatok két évvel később, 2011 őszén kezdődtek meg. A kétszáz hívet befogadni képes, tizennégy méter magas (a torony maga harmincegy méteres), húsz méter hosszú, tizenegy méter széles templomot Kiss-Rigó László 2012. június 23-án szentelte fel.

A trianoni békediktátum kettévágta Nagylakot. Maga a település – lakosainak többségével – Romániához került, a kender- és lenáztatógár, továbbá némi szántó viszont a megcsonkított Magyarországhoz. Az 1921-ben a határ nyugati oldalán megalakított új Nagylak ezért nem rendelkezett templommal. A XXI. század első évtizedéig a hívek csupán egy rossz állapotú imaházban tudtak össze-

gyűlni. 2008 májusában szentelték fel azt a harangtoronyot, amely eredetileg Csengelén állt 1986-tól, de a kőtorony elkészültét követően már nem rendelkezett funkcióval, a fűben rozsdásodott. A nagylaki hívek felajánlásainak és társadalmi munkájának köszönhetően 2008 májusában állították fel a toronyt új helyén. Kiss-Rigó László a nagylakiak összefogását elismerve ígéretet tett a Szeged-Csanádi Egyházmegyét képviselve: támogatni fogják egy kápolna felépítését. 2012-ben kezdődött meg a szimbolikusan bárka formájú templom építése, a munkálatok három évvel később fejeződtek be. Az ötven férőhelyes templom tervezéséért itt is Germán Géza felelt, a szobrászati alkotások *Kovács Jenő* keze munkáját dicsérik. A 2014. júniusi felszentelés során mind a püspök, mind az épület tervezője a község kitüntetésében részesült. A templom különlegessége, hogy már a felépülése előtt is ökumenikus helynek szánták: a katolikus egyház a fenntartója, de a protestáns vallásúak is gyakorolhatják itt hitüket.

Különleges a békéssámsoni templom története. A település ugyanis már a XI. században rendelkezett templommal, majd a török korban bekövetkezett elnép-

telenedés után a XVIII. században érkező katolikus vallású telepesek is előbb 1782-ben, majd 1825-ben templomot építettek. Habár az akkoriban négy és félezer fős lakosság többsége római katolikus volt, mégis templom nélkül maradtak a hívek, mert azt lebontották a második világháborút követően és a helyére gépállomás került. A hitélet a következő évtizedekben egy régi iskolaépületben zajlott, de nem adta fel a helyi közösség a reményt, hogy egyszer ismét templomuk lehet. Kiss-Rigó László püspökségének első éveiben felkarolta e kezdeményezést, s folyamatosan napirenden tartotta azt. Végül kormányzati, egyházi, önkormányzati összefogással lehetővé vált a munkálatok megkezdése: 2014. március 30-án tették le az épület alapkövét, s majdnem pontosan egy év múlva, 2015. március 28-án szentelte fel Kiss-Rigó László az ismét Sarlós Boldogasszonyról elnevezett templomot. Elhelyezték az elpusztított templom két felújított harangját és beépítették a régi ólomüvegeket is – így fonódott össze nemcsak nevében, hanem fizikai valójában is a régi és az új templom.

A Wenckheim-kastélyról ismert Békés vármegyei Tarhos első római katolikus templomának építése 2018 tavaszán kezdődött meg, a tervezője *Lipcsei Gábor*. A falu igazi XXI. századi templommal gyarapodott 2019. május 11-én: a templomhajó tetőzetére napelemrendszer került, elektromos padlófűtéssel, fűtőszőnyeggel, mennyezeti sugárzókkal szerelték fel.

Az egyházmegyén túl is elismerték a Váncza Művek (*Váncza László* és két tervezőtársa) által ter-

*Sarlós Boldogasszony-templom,
Békéssámson*

Fotó: Dévényi Endre

*Árpád-házi Szent Erzsébet-
templom, Tarhos*

Fotó: Szabó Zoltán

Fotó: Frank Yvette

*Szentháromság-templom,
Derekegyháza*

Fotó: Frank Yvette

*Szentháromság-templom,
Pusztaszer*

vezett derekegyházi Szentháromság-templomot, amely 2022-ben elnyerte az Építészfórum Média Építészeti Díját. A szakemberek szerint egyszerre modern és hagyománytisztelő építmény, amely utal a község Árpád-kori eredetére: az építkezés a régi kápolna tatárjárás során bekövetkezett pusztulása után 777 évvel, 2018-ban kezdődött meg. A templomot Kiss-Rigó László püspök 2019. június 16-án szentelte fel.

– Egy település lakói akkor tudják kikerekíteni az életüket, ha megvan az a hely, ami méltó ahhoz, hogy az ott élők a lelküket is ápolhassák – fogalmazott az ünnepi szentmisén *Szabó István* polgármester.

Pusztaszer – neve ellenére – jóval fiatalabb település Derekegyházánál, 1934-ben alapították. Temploma viszont közel kilencven év alatt sem lett. Felépüléséért 2012-től lovas zarándoklatot szerveztek minden évben. A szintén a Szentháromságról elnevezett templom alapkövét 2017. június 24-én tették le, bő egy évvel később kezdődött meg az építkezés. A hatvannégy férőhelyes templomból és a húsz főt befogadni képes hittanteremből álló épületegyüttest napelemekkel szerelték fel, ezek biztosítják az energiát a világításhoz és az infrafűtéshez. A harangot a helyiek adományaiból újjátották fel. A templom 2020 késő őszére készült el, a járványhelyzet miatt viszont csak 2021 júniusában szentelhetette fel egyházmegyénk püspöke. *Antal Imre* plébános az ünnepi szentmisén azon gondolatát osztotta meg a nemcsak a templomot, hanem a mögötte elhelyezett nagy sátort is megtöltő tömeggel, hogy „amíg

épülnek templomok, addig él a népünk, ez a mi örömünk és ez a mi erősségünk. Most itt Pusztaszeren egy újabb erősségnek, a templom felépülésének örülünk.”

És a templomok építése most is zajlik: Okány már a kései Árpád-korban templomos falu volt, de a reformáció idején a település lakóinak többsége protestánsná vált. A községben élők többsége ma is református, de mindig bírt a helység egy katolikus kisebbséggel, amelynek tagjai sokszor a közösség életében is fontos szerepet játszottak. Ilyen személy volt az 1930-as években Okányba kerülő *Hegedűs Sándor* főjegyző, akinek köszönhetően a magyar királyi Posta korábbi épülete 1939-ben a katolikus egyház tulajdonába került – az azóta lebontott rossz állapotú imaház helyére épülhetett a templom. Az alapkövet 2023 májusában tették le, egy évvel később már a falak többsége állt, 2024 ősz elejére pedig már fel is került a kereszt a templom tornyára. A hatvan ülő- és ugyanennyi állóhellyel rendelkező templom építési munkálatai e sorok leírásakor fejeződnek be: talán mire e kiadványt az olvasó a kezébe veszi, már a felszentelése is megtörtént...

Fotó: Dévényi Endre

Az Okány községben épülő templom

A LEGKISEBBEKTŐL A SZÉKESEGYHÁZIG – A RÉGI POMPÁJUKAT VISSZANYERŐ TEMPLOMOK

Ha nem is lehetetlen, de kifejezetten nehéz számba venni, hogy hány templom és főleg milyen módon került felújításra az elmúlt 18 évben. Ezért csupán néhány példát szeretnénk bemutatni, amelyek reményeink szerint reprezentálják az egyházmegye egész területét.

2014 tavaszán kezdődött meg a székesegyház, azaz a szegedi dóm felújítása. A nemcsak az egyházmegye, hanem a város jelképévé vált templom több lépésben újult meg. Az első ütem 2015 decemberében fejeződött be. A baldachint ekkor helyezték át a kupola alá, látogathatóvá vált a nyugati torony, fel-

*A szegedi dóm
a Dömötör-toronnyal*

újították az altemplomot, ahol méltó helyet kapott az egyházmegyei gyűjtemény a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. A Dömötör-torony is megújult: restaurálták *Aba-Novák Vilmos* freskóit, és újból idehelyezték a keresztelőkutat. A felújítás következő üteme 2019-ben indult el, és érintette mind a külső részt, mind a belső teret. Padlófűtést alakítottak ki, így télen már nem mínusz fokokban, hanem +12–14 fokban tudnak misézni. Új hangtechnikát, valamint energiatakarékos és turistabarát világítási rendszert szereltek fel. 5000 m²-nyi külső homlokzatot újítottak fel, eltüntették a beázások nyomait és felújították a díszes ólomüvegeket 200 m²-nyi területen. Liftet építettek ki, így a mozgássérültek is meg tudják közelíteni szeretteik sírját.

2023-ban újból állványok tűntek fel a tornyokon:

a komplex felújítási program utolsó elemeként restaurálták a harangtornyokat, javították a kő- és téglafelületeket, cserélték a nyílászárókat, az órák mutatóit és az üvegmozaikokat.

A koronavírus járvány kitörésekor indult el az akkor 220 éves Mindszenti Mindenszentek-templom felújítása. A következő évre a kisváros jelentős műemléke kívül-belül megújult: megszüntették a falak vizesedését, felújították a tetőt, bádgozták a toronysisakot, új járólapokat tettek le, a templombelsőt és a mennyezetet újrafestették. 2022-ben ismét hálaadó szentmisét tarthattak az öreg templom falai között: 13 hónap alatt felújították a XVIII. század közepéről származó Mindenszentek főoltárképet.

Nemcsak a városokban újították fel azonban a templomokat. Kiváló bizonyíték erre a pár száz fő által lakott Klárafalva, ahol 2021 tavaszán kezdték meg a helyi templom renoválását és korszerűsítését. Az 1935-ben felszentelt Szent Kereszt-templomot építése óta először korszerűsítették. A főfalakat és a homlokzatot szigetelték, kicserélték a tetőszerkezet héját, valamint az ereszcatornákat, a liturgikus térbe új mészkőburkolat került, a padokat, a falakat újra-

festették, napelemeket helyeztek el, felújították az elektromos hálózatot, energiatakarékos lámpákat szereltek fel, padlófűtést építettek ki.

Helyhiány miatt a régmúlt idők krónikásainak kései utódaként csupán felsorolhatjuk, hogy az utóbbi években hol zajlottak még jelentős felújítások: Sándorfalva, Mezőkovácsháza, Almáskamarás, Királyhegyes, Dombiratos, Kunágota, Medgyesbodzás, Nagykamarás, Ópusztaszer, Pitvaros, Pusztamérges, Zsombó templomai is jelentős egyházmegyei segítséggel nyerhették vissza régi szépségüket.

A TEMPLOMOKON TÚL

– A közösséghez tartozás mindig felelősségtudatot jelent, ezért az egyház Krisztus közössége kötelességének tartja, hogy felelősséget vállaljon kifelé is, a társadalom szolgálatában. Ezt meg is tesszük a köznevelés, a szociális terület, a felsőoktatás, a kultúra, a gyermek- és ifjúságvédelem terén – fogalmazott Kiss-Rigó László korábban. E gondolat nem jelent újdonságot, hiszen akár közel ezer évvel ezelőtti korig, a Csanádi Egyházmegye 1030-as alapításáig visszatekinthetünk, hogy lásuk, az egyház a hitéleten túl az oktatásban, a közigazgatásban, a gazdaságban, a kultúrában és az élet minden területén szerepet vállalt. A következő oldalakon e szolgálatvállalás részleteit mutatjuk be az elmúlt 18 évből – ismételten hangsúlyozva, hogy a teljesség igénye nélkül, csupán a fontosabb területekre kitérve. Kivételt jelent a Gál Ferenc Egyetem, amellyel egy másik írásunkban bővebben foglalkozunk.

A KÖZNEVELÉS SZOLGÁLATÁBAN – AZ EGYHÁZMEGYE BÖLCSŐDÉI, ÓVODÁI, ISKOLÁI

– A küldetésünk az, hogy a keresztény értékrendet valósítsuk meg az óvodától egészen a középiskoláig. A szeretet, egymás segítése, a közösség ereje – e kifejezések határozzák meg intézményeinket – nyilatkozta a Szent Gellért Katolikus

A megújult klárafalvi templom

Iskolai Főhatóság (SZEGEKIF) főigazgatója, *Lipcsei Imre* korábban a kalendáriumnak.

2007 őszén hozta létre Kiss-Rigó László püspök a főhatóságot, az egyházmegye intézményfenntartó szervezetét. Ekkor 307 pedagógust foglalkoztak és mintegy 3700 gyermek oktatásáért, neveléséért feleltek. Püspökségének kezdetén az egyházmegye öt köznevelési intézménnyel rendelkezett, de a SZE-GEKIF megalakulásának évében ez a szám már a duplájára nőtt. A következő években újabb és újabb óvodákat és iskolákat vett át az egyházmegye, különösen a 2010–2011-es évek hoztak jelentős bővülést. Fontos kiemelni, hogy az egyházmegye csak akkor vette át az önkormányzatoktól az intézményeiket, ha a szülők többsége, legalább 90%-uk kérte azt. Kiss-Rigó László püspök szolgáltatnak tekinti a kisebb települések óvodáinak, iskoláinak fenntartását, mert ha ezek nem állnak rendelkezésre helyben, akkor a felnövő fiatalok nem a szülőhelyükön alapítanak családot. Napjainkra 31 igazgatóság alá szervezve összesen 91 bölcsődét, óvodát és iskolát tart fenn az egyházmegye.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye az elmúlt évek során fejlesztésekkel bizonyította, hogy nemcsak fenntartja az átvett intézményeket, hanem fejleszti is azokat, hogy a gyermekek testileg és lelkileg is a lehető legjobb körülmények között fejlődhessenek. Az elmúlt években 22 óvodájukat újíttatták fel. A fej-

lesztésekből részesültek a nagyobb és közepes méretű városok, mint Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Szentes, de az olyan kistelepülések is, mint Hunya, Kamut vagy Gerendás egyházi óvodái. Mindenhol a szükségleteknek megfelelő fejlesztéseket hajtottak végre: történet homlokzatszigetelés, nyílászárócserre, fűtőkorszerűsítés, tetőfelújítás, belső tér felújítás és természetesen új használati tárgyak, fejlesztő eszközök beszerzése.

Fotó: Gémes Sándor

A szegedi Karolina iskola

Az alap- és középfokú intézmények közül hat épületet sikerült jelentősen korszerűsíteni: a kisteleki gimnáziumban, a battonyai középiskolában, a hódmezővásárhelyi katolikus iskola és óvodában a makói, a csanádapácai, a kétsopronyi általános iskolákban zajlott energetikai fejlesztés. Mindezek eredményeképpen komfortosabbá és fenntarthatóvá váltak az épületek a külső hőszigetelésnek, az új ablakoknak és ajtóknak, a modernizált fűtési rendszereknek és a felszerelt napelemeknek köszönhetően.

Ópusztaszeren, Tiszaszigeten és Gyulán új tornacsarnokokat kaptak a közoktatási intézmények, Battonyán felújították a tornacsarnokot és kültéri edzőudvart hoztak létre, Tarhoson pedig lapzártánk idején is munkálkodnak az új sportlétesítményen. Négy általános iskola nyolc telephelyén tudtak infokommunikációs beruházást végrehajtani, ez nemcsak eszközbeszerzést jelentett, hanem a pedagógusok digitális kompetenciáját is fejlesztették.

A KERESZTÉNY SZERETET JEGYÉBEN AZ IDŐSEKÉRT, A FOGYATÉKKAL ÉLŐKÉRT, A FEDÉL NÉLKÜLIEKÉRT

A 2011 nyarán – a katolikus egyházon belül működő jogi személyként – megalakult Bálint Sándor Egyházmegyei Szeretetszolgálat napjainkban 170 alkalmazottal működik. A szeretetszolgálat már az alapítása után néhány évvel másfélezer ember – többek között fogyatékkal élők, hajléktalanok, segítségre szoruló idősök – részére biztosított szociális támogatást, gondoskodást és ez napjainkban sincs másként. A ma három intézményből álló szervezet alapjait még Gyulay Endre püspök rakta le: 1993-ban nyílt meg a Bálint Sándor Szeretetotthon (eredetileg: Egyházmegyei Krízishelyzetmegoldó Szeretetotthon), majd az évtized végén a Kálvária Védőotthon, amely ma az előbbi részeként működik. Az eredetileg ápoló végzettségű *Ritz Judit* a létrehozásától a szeretetotthon vezetője volt, utóbb a Bálint Sándor Egyházmegyei Szeretetszolgálat főigazgatójává nevezte ki Kiss-Rigó László.

– A keresztény, humanista értékek szerint végezzük a munkánkat, és arra törekszünk, hogy az ellátottak és hozzátartozóik megbízzanak bennünk, megfeleljünk az elvárásaiknak – nyilatkozta a főigazgató kinevezését követően a Délvilágnak.

A szegedi Harmat utcában működő Bálint Sándor Szeretetotthon fő profilja az idősek ápolása, gondozása. A munkatársak kiválasztásánál nemcsak a szak tudást, hanem a humanista alapértékeket hangsúlyozó tulajdonságok meglétét is figyelembe vették. A hazai szociális intézmények között elsőként ISO 9001 szabványt követő minőségirányítási rendszert építettek ki.

Évtizedes álom valósult meg, mikor megnyílt a Kálvária Védőotthon Szege den. A szeretetotthon telephelye ma három épületből áll, lakói „az önellátásra részben képes, tartós ápolást nem igénylő, az odafigyelésre, teljes körű ellátásra szoruló értelmi és halmozottan fogyatékos ellátottak”.

A helyiek és Európából érkezett önkéntesek segítségével épült fel *Szigeti Antal* plébános vezetésével az újkigyósi Szent Erzsébet Szeretetotthon a rendszervál tás idején. A napi négy órát meghaladó gondozásra, ápolásra, ellátásra szoruló nyugdíjaskorúakat fogadja a közel száz férőhellyel rendelkező intézmény. Az elmúlt években az épület energetikai rendszerét felújították, amelynek köszön hetően nemcsak gazdaságosabb és környezetbarát lett a fenntartása, hanem a lakók számára is komfortosabbá vált az otthon.

A Bálint Sándor Egyházmegyei Szeretetszolgálat megalapításakor hozott ar ról döntést a hódmezővásárhelyi közgyűlés, hogy a kistérség által működt eтт Kapcsolat Központ helyett a Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásába kerüljön a hajléktalanszálló, a középsúlyos értelmi fogyatékkal élők lakóot ttona és a támogatószolgálat. A vásárhelyi születésű domonkos szerzetesről és veszprémi püspökről, Badalik Bertalanról elnevezett szociális szolgáltató Haj léktalanokat Ellátó Egyesített Intézménye ma is húsz személy számára nyújt éjszakai alvóhelyet és harminc főnek nappali melegeдési lehetőséget. A Gon doskodás Házában biztosítanak a város és a térség lakói részére olyan szolgál taásokat, mint a házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés vagy jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Harmincöt szociális és mentális támogatásra szoruló idős ellátását biztosítja a Badalik Bertalan Szociális Szolgáltató Aranyház, akik le hetőséget kapnak társas kapcsolataik fenntartására, napközbeni tartózkodásra és higiénés szükségleteik kielégítésére az Arany János utcai épületben.

HÁROM ÉVTIZEDE A GYERMEKEKÉRT

Kettős jelentést hordoz magában az ÁGOTA kifejezés. Egyrészt utal az ókori mártírra, Szent Ágotára, másrészt a betűk magukban rejtik, hogy miért fogtak össze a fiatalok a Gál Ferenc Egyetem elődintézményében, a Szegedi Hittudományi Főiskolán: az Állami Gondoskodásban Élő és Veszélyeztetett Fiatalok Támogatásáért. Habár hivatalosan csupán 1996 decemberében jött létre az ÁGOTA katolikus keresztény karitatív önkéntes közösség, de már két tanévvel korábban előírta a Szeged-Csanádi Egyházmegye, hogy a főiskola és a Papi Szeminárium hallgatói szociális gyakorlatukat az egyházmegye területén található világi gyermekvédelmi intézményeknél végezzék el.

1995-ben *Kothencz János* vezetésével megvalósították az első közösségi táboroztatást is a szomszédos főegyházmegyével. 1997-től tartják meg minden évben – kivéve a járványhelyzet miatt a 2020-as esztendőt – az ÁGOTA Táborot. A napjainkra tíznapos, sportolási és szabadidős lehetőségekkel teli rendezvény állami gondoskodásban élő gyermekek százai számára jelentett és jelent maradandó élményt. Hatalmas lépést jelentett, hogy 2018-ban az ÁGOTA Alapítvány megvásárolta ÁGOTA Falvát, azaz Tass-Alsószenttamáson egy 7 hektáros területet templommal, közösségi épülettel, hat családi házzal. 2022-ben a huszonötödik tábornak már a Békés vármegyei Szanazug helyet ÁGOTA Falva adhatott otthont. 2024-ben rekordszámú táborozót, összesen 800 főt tudtak fogadni, azonban idáig még hosszú út vezetett.

Az ÁGOTA Alapítvány történetére az 1990-es évek második felében is a folyamatos fejlődés jellemző: látogatták az egyházmegye területén található nevelő-, gyermek és lakásotthonokat. Az évtized végére kiterjesztették tevékeny-

Fotó: Karnok Csaba

A vér szerinti családját nélkülöző gyermekeknek szóló élményprogramok egyedülálló helyszíne ÁGOTA Falva gyermekvédelmi komplexuma

ségüket a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye területére és több száz állami gondozott gyermek részére szerveztek élményprogramokat – a liturgikus elemeket soha nem elhanyagolva. 2002-ben kiemelkedően közhasznú alapítványná váltak és a Német Katolikus Püspöki Kar RENOVABIS segélyszervezete anyagi segítségének köszönhetően az ország szinte minden szegletét elérték. Az évtizedes együttműködés eredményeképpen sikerült megalkotni a háromlépcsős élménypedagógiai programrendszert, a napközbeni és éjszakai játszóház programhálót, egy többéves vizsgálattal egybekötött országos állapotracionalizáló kutatást, valamint egy terapeutikus alapú pedagógiai programrendszert. Kitűztek egy hosszú távú célt: a gyermekvédelem, az állami gyermekgondozás ne a felügyeletről szóljon, hanem helyébe a személyes gondoskodás kerüljön.

E nehéz feladat megvalósításában partnerre találtak a 2006-ban kinevezett Kiss-Rigó László püspökben, aki fontosnak érezte a családjukból kiemelt gyermekek, fiatalok ügyét, és felkarolta az akkor 10 éves ÁGOTA Közösséget. 2008-ban elindulhatott a katolikus és keresztény értékrenden alapuló KÁSZPEM – Szenzitív Pedagógikoterápiás segítői rendszer beépítése a hazai gyermekvédelmi szakellátás gyakorlatába.

Jelentős mérföldkövet jelentett 2011. április 18-a, amikor Kiss-Rigó László püspök megalapította a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatóját, amelynek főigazgatója Kothencz János lett. Már 2010-ben – az illetékes szakminisztérium kérésére – átvették a Komárom-Esztergom megyei gyermekvédelmi szakellátási rendszert, majd 2011. június 1-jével Csongrád megyéét, december 1-jével Bács-Kiskun megyéét is. A következő években sikerült felépíteni az egyházmegye, továbbá Pest megye és a székesfőváros területén egy új nevelőszülői hálózatot.

A korábbi években elvégzett munka eredményességét igazolta, hogy 2013-tól az ország összes katolikus fenntartású gyermek- és lakásotthonára, valamint nevelőszülői hálózatára kiterjedő módszertani kijelölés feladatát is megkapta a szolgáltató, s fokozatosan gyümölcsöző együttműködést alakított ki a szakminisztériummal, továbbá a különböző szakmai és fenntartói szervezetekkel. Kormányzati kezdeményezésre 2020-ban a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója újabb megyékben vette át a gyer-

mekvédelmi szakellátással kapcsolatos feladatokat. Ez azt jelentette, hogy 2020. július 1-től Budapestre és nyolc megyére – Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád, Heves, Jász-Nagykun Szolnok, Nógrád, Komárom-Esztergom, Pest megye – terjedt ki a hatásköre, majd 2021. január 1-jével újabb öt megyére: Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Győr-Moson-Sopron, Tolna és Veszprém megyére. Mindezek eredményeképpen ma a gyermekvédelmi szolgáltató több mint hétezer családjából kiemelt gyermeket és fiatalot gondoz. Az ÁGOTA közösség, azaz az ÁGOTA Alapítvány önkéntesei és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója dolgozói együtt tízezer gyermek életét teszik szebbé és reményteljessé.

ÖSSZEFOGÁS AZ ELESETTEKÉRT

1991-ben jött létre a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás, amely egyházmegyei hatókörben koordinálja a több mint negyven plébániai karitás csoport működését. Önkéntes programjukkal szinte minden korosztályt – a középiskolásoktól az idősekig – igyekeznek megszólítani. Az évtizedek során több tízezer rászoruló segítőt egyházmegyei Karitás vezetője Kothencz János főigazgató, központi raktárak Szegeden, a Csongor téren található. Tevékenységük sokrétű: szenvedélybeteg-segítő, kórházi és gyermekpszichiátriai beteglátogató szolgálatot, a Szeged-Tarján lakótelepen alkotóházat működtetnek, a fedél nélkül maradtaknak a Szent Erzsébet Hajléktalan Tejárat keretében meleg italt és ételt adnak, gyermekek napközi ellátását biztosítják, közösségi teadéllelőttöket tartanak, valamint évek óta segítik a roma családok felzárkóztatását.

Azonban nemcsak az egyházmegyén belül cselekszenek, ha szükség van a segítségükre. A 2022-ben kezdődő orosz–ukrán háború kitörése után két nappal

Fotó: Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás

A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás önkéntesei egész évben jótékonyági akciókkal és adományokkal segítik a rászorulókat

Kiss-Rigó László püspök támogatásával az ukrán–magyar határnál voltak, és hamarosan a domaszéki Zöldfás Lelkigyakorlatos Házban fogadták a menekülteket. Jellemzően egyszerre 200–300 fő számára adtak menedéket különböző helyszíneken. Több családot szinte mindennel el kellett látniuk, mert mindenüket hátrahagyva lépték át a határt. A menekülteknek napi ötszöri étkezést biztosítottak az egyházmegyei Katedrális Étteremnek köszönhetően. A gyermekek részére tanodát állítottak fel a táborban, egyesek itt tanultak meg írni-olvasni – számoltunk be az eseményekről a két évvel ezelőtti kalendáriumban. Az egyházmegyei karitás volt az összefogás motorja – egy olyan összefogásé, amely túlnyúlt intézményeken, politikai oldalakon és keresztény felekezeteken.

AZ EGYHÁZMEGYE KÖZGYŰJTEMÉNYEINEK ÉS KULTURÁLIS ÉLETÉNEK FEJLŐDÉSE

Kevesen ismerik a Szeged-Csanádi Püspöki Levéltárat, habár 1930 óta a szegedi püspöki palotában található. Glattfelder Gyula elüldözését követően a csanádi püspökség történetére vonatkozó írott források nagyobb hányada Temesváron maradt, csupán a megcsonkított Magyarországhoz tartozó plébániák iratanyagát és néhány más dokumentumot hozhattak át Szegedre 1925-ben. Először a titkári szoba egy szekrényében, majd egy külön helyiségben tárolták az iratokat.

2008-ban Kiss-Rigó László újjátalta fel a püspöki palotát, amelynek eredményeképpen korszerű levéltárat alakítottak ki. Alapterülete megháromszorozódott, 120 m²-es lett. A 30 m²-es folyosó kiállításoknak is biztosít teret. A legnagyobb helyiségben, a kutató-dolgozó szobában négy asztalon dolgozhat a levéltáros és a kutató, valamint 250 polcfolyóméter iratanyagot is elhelyeztek. A minél jobb helykihasználás érdekében

Fotó: Gémes Sándor

A püspöki palota

nálás érdekében egy tömörraktárt is létrehozta, a 40 m²-es helyiségben 400 polcfolyóméternyi anyagot helyeztek el.

Egy levéltárban elengedhetetlen az iratrestaurálás, ami folyamatosan zajlik. Pályázatok segítségével az elmúlt években számítástechnikai és informatikai fejlesztéseket hajtottak végre. A levéltárat 1998-tól vezető *Szaplonczay Miklósné* folyamatosan digitalizálja az iratokat és a kutatást megkönnyítő segédleteket, így mind a tudományos célból érkezőknek, mind a családfájukat felrajzolni kívánóknak érdemes először a levéltár honlapját felkeresni, amelyen elérhetőek a fondjegyzékek, iktatókönyvek, sematizmusok, különböző régi plébániai iratok, oklevelek.

Minden bizonnyal sokkal többen jártak már a Szegedi Dóm Látogatóközpontban, amelyet 2016-ban, a székesegyház felújításának részeként alakítottak ki. A kiállítóhely gyorsan népszerű lett, amelyet mi sem bizonyít jobban, hogy Magyarország egyik népszerű szállásközvetítő oldalán a visszajelzést adó olvasók 99%-a ajánlaná barátainak a kiállítóhelyet, az év bármely részében javasolja meglátogatását és a „hiteles vendégtértékelések” átlaga egy 10 pontos skálán 9,6. De miért ilyen népszerű?

A legtöbben toronylátogatásra érkeznek, hiszen a fogadalmi templom 46 méter magasan található kilátó szintjéről csodálatos panoráma tárul elénk. Az állandó kiállításon megcsodálhatják az egyházmegye elmúlt évszázadaiból származó tárgyakat, a két-három havonta megújuló időszakos tárlatokon pedig egy-egy keresztény művész életműkiállítását vagy tematikus tárlatát tekinthetik meg az érdeklődők. Idegenvezetéssel látogatható a Dömötör-torony és a dóm liturgikus tere, de a látogatóközpontban található interaktív eszközök segítségével is sokat megtudhatnak a látogatók az egyházmegye múltjáról. 2019 tavaszán indult el a Dóm Művészeti Szalon, amelynek látogatószáma – egy-egy előadásnapot figyelembe véve – megtízszereződött, bizonyítva, hogy a lírai és prózai művek értő tolmácsolására a XXI. században is van igény.

2008 őszén rendezték meg először a Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Gál Ferenc Főiskola védnökségével a Szent Gellért Fesztivált. A 2024-ben tizenhetedik alkalommal megtartott nemzetközi zenei fesztiválon minden évben Magyarország és a világ ismert énekművészei, zenésztelhetségei lépnek fel.

Napjainkban a dél-koreai származású osztrák zeneszerző és karmester, *Yoon Kuk Lee* a fesztivál művészeti igazgatója. A zenekari és kamarazenei koncertek többsége ingyenesen látogatható – kivéve a jótékonysági célú esteket.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Filharmónia Magyarország együttműködése keretében a püspökség udvarán rendezik meg a Dómkerti Zenés Esték komolyzenei és dzsesszkoncertsorozatot nyaranta. Az elmúlt évben a közönség meghallgathatta a Danubia Zenekart, Kéméndi Tamás harmonikaművészt Kamarás Iván színművésszel és a négytagú Talamba Ütőegyüttest.

Hosszú évek óta rengeteg kulturális és társadalmi célú programnak ad otthont a Katolikus Ház, ahogy az épület alagsorában található Millenniumi Kávéház is számtalan értékes rendezvénynek biztosít helyszínt a könyvbemutatóktól a táncházakon át a könnyűzenei koncertekig.

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK – AZ EGYHÁZMEGYE ÉS A SPORT

A buszállomás környékén megforduló szegediek – e sorok jegyzője is – éveken keresztül látott egy a 2000-es évek első évtizedéből származó falfirkát, amelynek névtelen szerzője arra szólította fel a polgármestert, hogy legyen végre a településhez méltó NBI/B-s (ma NB II-es) csapata a városnak. A falfirka eltűnt, majd jó pár évvel később e vágy is megvalósult, bár rendhagyó módon: a ma másodosztályban induló Szeged-Csanád Grosics Akadémia futballcsapat ugyanis az egyházmegye tulajdonában áll, de a labdarúgást kedvelő szegediek is sajátjuknak érzik, hiszen a városban játszanak. Idáig azonban hosszú út vezetett.

– A csapatsportok – így a labdarúgás is – olyan egyetemes emberi értékek tisztelére tanítanak, melyek a keresztény vallásnak is részei: például az akarat-erő, egymásra figyelés, testi-lelki tűrőképesség – fogalmazott egy interjúban Kiss-Rigó László. A püspök emlékeztetett rá, hogy a világ más részein – olyan gazdag futballhagyománnyal rendelkező katolikus országokban, mint Olaszország vagy Argentína – egyáltalán nem meglepő, hogy plébániák alapítanak, tartanak fenn csapatokat.

2009 nyarán alapították a Grosics Gyula Katolikus Labdarúgó Akadémiát Gyulán. Az Aranycsapat legendájáról elnevezett intézményt azoknak a gyermekeknek, fiataloknak hozták létre, akik profi futballisták kívánnak lenni, és

elfogadják a nevelés és a képzés során a keresztény értékrendet. Az akadémisták a Karácsonyi János Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégiumban tanulhatnak, így egyrészt már a legfiatalabb, óvodás korosztály is barátkozhat a bőrlabdával, másrészt a későbbiekben az iskolai órákat és az edzéseket az akadémia és az iskola összehangolja, így lehetővé válik, hogy a fiatalok a tanulás és a sport területén is kiteljesedjenek. Hasonló együttműködést alakítottak ki a Göndöcs Benedek Katolikus Technikummal és Kollégiummal is.

A 14 hektáros területen két füves, egy műfüves nagypálya, egy műfüves sportcsarnok épült, továbbá a szükséges kiegészítő létesítményekkel – öltözőktől az orvosi szobán át a konferenciateremig – is ellátták. A következő években fokozatosan gyarapodott a létesítmény – többek között 2013-ban három különböző méretű pályával, 2014-ben egy vendégszurkolók részére kialakított lelátóval, 2015-ben egy kiszolgáló épülettel, 2016-ban két mobillelátóval.

Eredetileg csak felnőtt csapatként működött a Szeged 2011, majd lett utánpótlása is. A szegedi bérelt pályák rossz állapota miatt a klubvezetés kénytelen volt 2013-ban Gyulára helyezni a csapatot, így a hazai meccseket a Grosics Akadémián játszották. 2018-ban ugyan kiestek a harmadosztályba, de a következő évben ismét kiharcolták az NBII-es szereplést. A Szeged-Csanád Grosics

Fotó: Gémes Sándor

A Szent Gellért Fórum

Akadémia néven induló csapat első meccseit még Gyulán játszotta, majd 2019. szeptember 15-től ismét Szeged, a frissen felépült Szent Gellért Fórum jelenti a hazai pályát.

A Szent Gellért Fórum alapkövét 2018 áprilisában tették le és 2019. augusztus 28-án avatták fel. A tízhektáros területen nemcsak egy UEFA 4-es előírásoknak megfelelő stadion, hanem egy többfunkciós sportcsarnok, három fűtött labdarúgópálya, három tenispálya, egy játszótér, egy edzőpark, egy mini amfiteátrum, egy grundfocipálya és egy háromsávós 100 méteres futópálya is megtalálható. A komplexum jóval több egy futballstadionnál, hiszen nemcsak a profi és az amatőr sportolóknak biztosít teret, hanem az egyházi és kulturális rendezvények résztvevőinek is, valamint nyitva áll Szeged minden polgára előtt. Az itt szervezett programok célközösségébe sorolandó az egyházmegye közoktatási intézményeibe járó, tízezret meghaladó számú tanuló, a Gál Ferenc Egyetem több ezer hallgatója, az ÁGOTA-közösséghez tartozó tízezer állami gondoskodásban élő vagy rászoruló gyermek, valamint az egyházmegyéhez tartozó plébániai és más keresztény közösségek tagjai. 2023 augusztusában nyílt meg az ötvenszobás Hotel Gerardus, amely erősíti a Szent Gellért Fórum sport- és rendezvényközpont jellegét, és egyben új szintet hoz a Dél-Alföld központjának turisztikájába.

SZÓBAN ÉS ÍRÁSBAN A TÉRSÉG KATOLIKUSAIÉRT – AZ EGYHÁZMEGYE MÉDIÁJA

Kiss-Rigó László püspökségének kezdetétől fontosnak tartotta, hogy az egyházmegyei média fejlődjön. 2009-ben indult el a *Toronyirány* családi magazin, amely beszámol az egyházmegye eseményeiről, egyszerre tájékoztat és terjeszt ismereteket. Az igényes minőségben nyomtatott színes lapot nemcsak az egyházmegye területén terjesztik ingyenesen. A lap címében a „torony” mint tájékozódási pont az egyházmegye közösséget jelképező székesegyházra, a szegedi dómra utal, melynek halvány sziluettje felsejlik a fejlécben is, valamint arra, hogy egyéni és közösségi életünk útvesztőiben helyes útmutatást egyedül a történelem urától várhatunk és kaphatunk – fogalmazott a lap főszerkesztője, *Antal Zsolt* 2017-ben, mikor Csongrád Megye Sajtódíját a *Toronyirány-*

nak ítélték oda. A médiaszakember nemcsak a magazinnak, valamint az évente megjelenő Toronyirány Kalendáriumnak a főszerkesztője, hanem a 2010-ben megalakult Gerhardus Médiaközpont Kft.-nek és a Gyula Televízió-nak is ügyvezető igazgatója.

Különböző fenntartókkal az 1990-es évek elejétől működött a Gyula TV. Kiss-Rigó László püspöksége idején került teljesen az egyházmegye tulajdonába a televíziót működtető társaság. Napjainkra közszolgálati és körze-

ti televízióvá vált: adásai elérhetőek az egyházmegye egész területén, 2016-tól analóg sugárzás helyett digitálisan. 2012-ben az MTVA beszállítója lett a Gyula Televízió. 2017 januárjában indult el az *Evangélium* című műsor Kiss-Rigó László püspök kezdeményezésére. A Biblia iránt érdeklődők, a plébánások, a teológiai oktatók és hallgatók számára is érdekes műsort az egyházmegye támogatásával a Gyula TV gyártja, s az országos elérésű M5, valamint a világ magyarságát megszólító Duna World csatornákon nézhető.

A Gyula TV mostanra több lett egyszerű televízió-csatornánál. Létrejött, majd a kor igényeire reagálva megújult honlapja, éves szinten 300 ezer egyedi látogatóval. Facebook-oldalát több mint 13 ezren követik. Tíz éve töltik fel műsoraikat a Youtube videómegosztó oldalra: 2024. október végén 17 ezer videójuk érhető el itt, a feliratkozók száma megközelíti a 7700 főt, a legnépszerűbb feltöltések pedig egyenként százezres megtekintésszámmal rendelkeznek. A koronavírus járvány idején hétről-hétre közvetítették a miséket – igazi médiummá váltak a bezárt templomokban celebráló pap és az otthonukba zárt hívek között.

A Toronyirány magazin kopfja

Vas István

AZ ÚJ TAMÁS

1

És a Tizenkettő között vala egy,
 Akit Tamásnak, a Kettősnek hívtanak,
 És mikor azt mondta Jézus: „Ahova én megyek,
 Ott legyetek ti is – tudjátok az utat”,
 Így felelt: „Hová még, nem tudhatjuk, Uram.
 Mi módon tudhatjuk, hogy az út merre van?”
 És monda Jézus a Kettősnek, a szegénynek:
 „Én vagyok az út, az igazság, az élet.”

És majdan, mikor a feltámadás
 Után a tanítványok újra látták,
 Nem volt közöttük a szegény Tamás,
 Csak hallotta a test feltámadását.
 És mondták akkor neki: „Mi láttuk az Urat.”
 S ő felelé: „Ha kezén a szögverte sebet
 Az én szemem nem maga látja,
 Ha be nem bocsátom az ujjaimat
 A vérező oldalába,
 Ha hozzá nem érhetek,
 Ha hét sebet meg nem tapintja kezem –
 én nem hiszem, én nem hiszem.

És nyolc nap múlva együtt ültek tizenketten,
 És közöttük Tamás, a Kettős, a hitetlen.

És a zárt ajtón Jézus belépett
 És szólt hozzájuk: „Békesség tinéktek!”
 És monda Tamásnak: „Hozd ide ujjadat,
 Bocsásd oldalamba, érintsd meg te magad,
 A szögeknek helyét szemeddel nézheted,
 Elhoztam kezemet, hozd ide kezedet,
 Sóvárgó kezedet mártsd meg hét sebemben,
 Légy immár hívő ne légy hitetlen.”

És szólala Tamás: „Megjelentél nekem,
 Te vagy az én Uram, te az én Istenem!”

„Mivel láttál engem, hiszed, hogy én vagyok:
 Akik nem látnak és hisznek, azok a boldogok” –

Felelte Jézus Tamásnak.

2

De én, új Tamás, azt mondom, boldogok, akik látnak.

És boldog vagyok én, hogy láthatok,
 És elmondhatom, hogy „Feltámadott!”
 Feltámadtál, sírbatett nemzetem,
 A hét sebedet látta két szemem,
 És kezeden a vasszögek nyomával
 Megjelentél a zárt ajtókon által.
 A nyűvek között megmozdult a tested,
 A sziklakövet félregördítetted,
 És eljött közénk a pünkösdi lélek,
 S értelme lett értelmetlen igéknek.

Mert én voltam az a Kettős, hitetlen:
 Az hittem, nem vagy, csak a képzeletben,
 S hitetlen ujjamat sebedbe mártva
 Tudom csak, mi a test feltámadása,
 És szólni nem tudok, csak dadogok:
 Magyar vagyok.

És köszönöm, hogy szent sebed előtt
 Életem tornya összedőlt,
 S kiárad bennem boldog szégyenem,
 S minden szenvedve hordott kételyem
 S a szenvedélyes értelem
 Érvénytelen, érvénytelen.

Halottak napja. A határon át
 Özönlének idegen katonák.
 Jönnek a hódítók s a gyilkosok –
 Magyar vagyok.
 És nem vagyok többé Kettős, csak egy,
 Bizonyosság dobbantja szívemet
 S értelme lett a nem-értett ígéknek:
 Te vagy az út, az igazság, az élet.

1956. november 1.

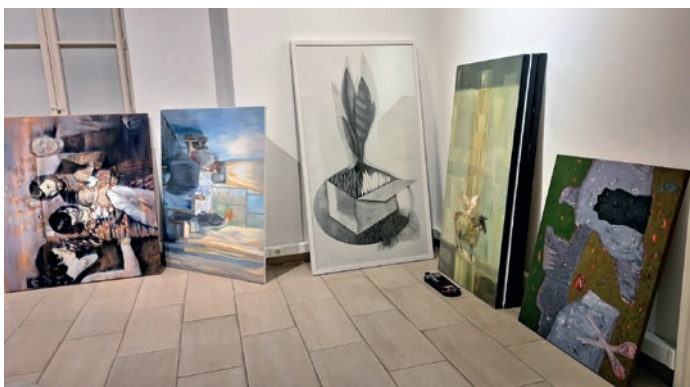
Marton Árpád

KULTÚR-KÖRÖK A DÉL-ALFÖLDÖN

2024 a kulturális élet tükrében

TÁRLÓK, GALÉRIÁK, SEREGSZEMLÉK

Tárlatok, színház, hangversenyélet, fesztiválok – a művészetek lelki egészségünk legfőbb támogatói. 2024 a kiállítási naptárban jubileummal vette kezdetét: visszatekintő seregszemle köszöntötte az alapításának hetvenedik évfordulóját ünneplő Vásárhelyi Őszi Tárlatot. Az alapítók, *Gulyás Miklós* múzeumigazgató, *Kurucz D. István* és *Almási Gyula Béla* festőművész, illetve *Szabó Iván* szobrászművész a sorozat 1954-es indulásakor a hódmezővásárhelyi és az alföldi művészet számára kívántak méltó bemutatkozási lehetőséget kínálni, ám az évek során mind a területi, mind a műfaji, mind pedig a tematikus keretek kiszélesedtek. Hazánk egyik legrangosabb és egyben legnagyobb múltra visszatekintő képzőművészeti eseményének rangjára jellemző, hogy a hét évtized kiállítóinak névsora lényegében lefedi a teljes hazai alkotóművészet élvonalát. Ez különös értéket kölcsönöz ama ténynek, hogy a kiállítók névsorában számos dél-alföldi művész szerepel évről évre. A vásárhelyi kiállítások anyaga több ízben szerepelt a Nemzeti Galéria és a Múcsarnok falai között is.

Forrás: oszirtarlat.hu

158 alkotás szerepel a 70. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

A kerek évfordulóra a hetven év során a Tornyai János Múzeum gyűjteményébe került alkotások legjava került ismét az Alföldi Galéria falaira, egyfajta reprezentatív képet nyújtva a magyar képzőművészet utóbbi hét évtizedének tendenciáiról. A jubiláló sorozat a hagyományos októberi időpontban az idén is a magyar képzőművészet jelenét tárta a közönség elé 158 alkotás – festmények, grafikák és plasztikák – révén.

Az ugyancsak a hazai kiállítási naptár jelentékeny eseményének számító Táblakép-festészeti Biennálé is jubileumához érkezett: a 115 alkotó – egyebek mellett *Aknay János, Kárpáti Tamás, Nádas Alexandra, Nagy Gábor, Serényi H. Zsigmond, Sinkó János, Szemadám György* és *Váli Dezső* – 130 művéből álló válogatás huszadik alkalommal vonultatta föl Szegeden a magyar képzőművészet élvonalát. A REÖK ezt megelőzően a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének izgalmas válogatását látta vendégül a hazai képzőművészet legfrissebb tendenciáiból. A tárlat rendezése során a megszokottnál is nagyobb figyelmet szenteltek annak, hogy az alkotóművészet minden aktív generációja képviselhesse magát a tárlaton, és kiemelt hangsúlyt kapott az elismert Kosuth-, Munkácsy- vagy éppen Ferenczy Noémi-díjasok mellett a legfiatalabb művésznemzedék jeles képviselőinek megszólaltatása.

A Móra Ferenc Múzeum „nagy dobása” a Munkácsy életművét bemutató kiállítás volt, de a szegedi képzőművészet bemutatásával sem maradtak adósak: júniusban *Erdélyi Mihály, Dinnyés Ferenc, Vlasics Károly, Vinkler László* és társaik alkotásait felvonultató válogatás tárta a látogatók elé Szeged arcait úgy, amint azt a helyi piktúra elmúlt egy évszázadának legjelesebb alkotói megörökítették. Októberben a tragikusan fiatalon elhunyt kiváló szegedi festő, *Zoltánfy István* életművének fontos darabjai kerültek a Fekete ház falaira az alkotó születésének nyolcvanadik évfordulója alkalmából. Az intézmény új állandó kiállítással is gazdagodott: a *Régi dolgok – A szögediség fundamentuma* című tárlat a néprajzi gyűjtemény kincseiből nyújt új válogatást.

A néprajz iránt érdeklődőket a csongrádi Tari László Múzeum is különlegességekkel csalogatta. A *Feketevár virága* címet viselő új kiállítás a nevezetes halászházak, illetve a város és a Tisza életadó kapcsolatának gondolata köré szerveződött. A tárlat régészeti egysége 90 százalékában korábban nem látható

műtárgyak segítségével ad képet a látogatóknak Csongrád régmúltjáról az őskortól 1711-ig helyben, illetve a környékben talált leletek segítségével. Külön kiállítótér foglalkozik a város 1711 és 1989 közötti történetével, a Károlyi grófok tevékenységével, a szabadságharc eseményeivel, a dualizmus időszakával, az első és második világháborúval, 1956 történéseivel. A társadalomtörténetet és a vallási életet feldolgozó terem megismerteti az érdeklődőkkel mások mellett a város híres szülöttét, Csemegi Károly jogtudóst, az első büntetőtörvénykönyv megalkotóját. A néprajzi egység a pásztorélet, a szőlőművelés, a kubikosság, a halászat, a fazekasság, a földművelés és a viselet témái köré csoportosul. A makói József Attila Múzeumban a szegedi festészet utóbbi fél évszázadának egyik legjelentősebb alkotója, a Makói Művésztelep egykori művészeti vezetője, a csanádpalotai születésű *Dér István* munkái kerültek közönség elé.

A XXXIV. Csongrádi Plein Air Alkotótelep hagyományos szemléjének a Szegedi Tudományegyetem Rajz–Művészettörténet Tanszéke adott otthont. A székesegyház altemplomában a nemzeti Himnuszunk által ihletett alkotások – festőművészek, grafikusok, keramikusok, népművészek, népi iparművészek, szobrász-

Himnusz-kiállítás a szegedi dóm altemplomában

művészek, textilművészek, tűzzománcművészek, építészek, fotóművészek és divattervezők munkái – váltak láthatóvá a Kárpát-medence minden tájáról, a nyári hónapokban pedig *Orgovány Erika* szegedi festőművész visszatekintő tárlata nyújtott feltöltődést a betérőknek. Fotókiállításban sem volt hiány egyházmegye-szerte: Szegeden egyebek közt *Schmidt Andrea*, *Roboz István* és *Olasz Attila*, Hódmezővásárhelyen *Eifert János* és *Dömötör Mihály* jelentkezett tematikus anyaggal.

THÁLIA SZENTÉLYEI

Az egyházmegyénk területén működő két kőszínház, a szegedi és a békéscsabai szokás szerint változatos műfajú előadásokkal szólította meg több korosztály képviselőit. A szegedi Nemzeti Szabó Magda *Az ajtó* című regényének színpadi változatával kedveskedett a közönségnek – és kiváló színésznőjének, a Jászai-díjas *Fekete Gizinek*. A kortárs magyar drámát Fábian Péter *Gazdálkodj okosan* című társadalmi komédiája, a klasszikus repertoárt Shakespeare *Vízkereszt, vagy amit akartok* című komédiája, az *Iván, a rettenetes* című Bulgakov-földolgozás, a *Vaknyugat* című tragikomédia és a *Kaukázusi krétakör* című Brecht-klasszikus képviselte.

A táncszínház híveit a színház tánckarának *Gengszterek* című önálló estje és a Szegedi Kortárs Balett *A fekete hattyú*, illetve *Diótörő* című koreográfiája várta. Az operatagozat Donizetti két egyfelvonásosával, *A csengő* és a *Rita* című vígoperával továbbá Puccini *Pillangókisasszonyával* jelentkezett, a legkisebbek számára pedig Ránki György vígoperáját, a *Pomádé király új ruháját* vitték színre.

A musical-klasszikusok sorában a *Hegedűs a háztetőn* és *A padlást a My fair lady* követte októberben.

Békéscsabán Shakespeare *Macbethje*, a *Munkácsy* című új musical, Móricz Zsigmond *Szerelem* című komédiája, Jókai Mór vígjátéka, *A bolondok grófja*, Pekár Gyula vígjátéka, a *Kastély kölcsönbe* és *A szöke ciklon* című Rejtő Jenő-klasszikus színpadi változata, Szabó Magda két darabja, *Az őz* és a *Kígyómarás*, Varsányi Anna vígjátéka, *Az öltöztető* és *A holdbéli csónakos* című Weöres-mesejáték kínált tartalmas kikapcsolódást.

NYÁRI SZÍNJÁTÉKOK

Alapításának hatvanadik évfordulóját a szokásosan sokszínű és veretes színházi kínálattal és izgalmas fesztiváleseményekkel ünnepelte a Gyulai Várszínház. A magyar dráma és a határon túli magyar színjátszás ügyét a kezdetektől hivatásának valló nyári eseménysorozat ebben a szezonban 40 színházi előadást tűzött műsorára, köztük négy saját, illetve ösbemutatóval. Ezek közül az *Ártatlanok* a Kner család történetét elevenítette föl *Hegedűs D. Géza* rendezésében.

Margaret Atwood *Pénélopeia* című regényének színpadi adaptációja Homérosz *Odüsszeiá*ját ültette át a modern lélektani dráma közegébe. A város szülöttének kedveskedett Győrei Zsolt és Schlachtovszky Csaba fikciós komédiája, az *Erkel és a felkelés*. A világhírű román-francia író, Matei Vișniec *Bohóc kerestetik* című színdarabja Fellini szellemében villantotta föl a komédiások, tágabban a színház világát, jutalomjátékot kínálva három marosvásárhelyi színész: Szélyes Ferenc, Györffy András és Kárp György számára.

Határon túli magyar színházaink teljes előadásokkal is szerepeltek: a székelyudvarhelyi, a nagyváradi, a kolozsvári és a kárpátaljai teátristák produkciói Gyulán adtak nyári randevút hazai szórakoztató és kísérletező színházainknak éppúgy, mint a szolnoki és a debreceni társulatnak, a Színház és Filmművészeti Egyetem hallgatóinak és a Nemzeti Színháznak, amely a *Macskajátékkal*, Molnár Ferenc két egyfelvonásosával és Sík Sándor *István király*ával lépett színre Gyulán.

Operettből, musicalből, koncertből és bohózatból sem volt hiány. A tánc szerelmeseit a Barcelona Flamenco Balett

Carmen-előadása és a Viharsarok Táncszínház Rejtő-adaptációja kényeztetete. A gyulai nyár fesztivált szentelt a nép- és a világhangnak, de a bluesnak, valamint a világirodalom olyan klasszikusainak is, mint Goldoni, Mrożek, Shakespeare, Molière, Gogol vagy Tennessee Williams.

A magyar nyári színjátszás egykor legrangosabb színhelyéül szolgáló Szegedi Szabadtéri Játékok az utóbbi évtizedekben meglehetősen eltávolodott az alapítók, újjraalapítók és a Dóm téren életművük jelentős alkotásait létrehozó színházművészek célkitűzéseitől, nevezetesen a szó legnemesebb értelmében vett

Fotó: Kiss Zoltán/gyulaivarszinhaz.hu

Sík Sándor: *István király* – a Nemzeti Színház előadása a Gyulai Várszínházban. A címszereplő: Rátóti Zoltán.

népszínház keretében katarzist, lelki fölemelkedést nyújtani a széles tömegek számára. Nehéz helyzetben lesz majd, aki a kétezres évek szegedi nyári színház-történetének megírására vállalkozik, hiszen az egykori legendás Madách-Tragédiák, Erkel-operák, nemzetközi operaszíntárolásokkal színre vitt Aidák, Trubadúrok, Turandotok és Carmenek helyét szinte teljes mértékben átvette a szórakoztató musicalek dömpingje, ráadásul túlnyomórészt fővárosi kőszínházak repertoárdarabjainak vendégjátékában. Az egykori nagyszabású operaelőadások színhelyén ezen a nyáron csupán egyetlen áriaestre futotta, míg a Dóm tér tradícióit a darab szegedi megjelenésének negyvenedik évfordulóját köszöntő *István, a király* élte tovább két könnyed musical, az arab irodalom avatott ismerői szerint méltatlan *Ezeregyéjszaka* és a *Rebecca* mellett.

Aki elmélyültebb színházi élményre vágyott, az újszegedi kisszínpadon talált kedvére valót egy Donizetti-opera, a *Szerelmi bájtal*, egy *Cseh Tamás*-emlékest, *Koncz Zsuzsa* vagy *Halász Judit* koncertjeinek alkalmával.

A makói Hagymaház szabadtéri színpada, a Szarvasi Vízi Színpad és a mórahalmi Patkó Lovasszínház ugyancsak a felhőtlen szórakozás híveinek járt kedvében.

SZENT GELLÉRT FESZTIVÁL: MUZSIKA A JÓAKARATÚ EMBEREKNEK

Egyházmegyénk lelki misszióknak tekinti a kultúra, ezen belül a komolyzene ügyét. A püspökség udvarán az idei nyáron a Danubia Zenekar, *Kamarás Iván* színművész és *Kéméndi Tamás* harmonikaművész, továbbá a Talamba Ütőegyüttes vendégeskedett. Az Orgonák Éjszakája koncertsorozatához Szeged, Békéscsaba, Csongrád és Zákányszék csatlakozott. A Con Spirito egyházzenei fesztivál keretében a szegedi dómban egy fölfedezésre méltó, Don Lorenzo Perosi műveiből rekonstruált *Krisztus-oratórium* hangzott föl a három tenor világhírű magyar dirigense, *Ács János* vezényletével olyan neves előadók tolmácsolásában, mint *Molnár Levente*, *Kolonits Klára* és *Kautzky Armand*. Május 21-én a pápai gregorián együttes, a Schola Gregoriana del Pontificio Istituto di Musica Sacra di Roma lépett föl. Folytatódott a szegedi dóm orgonakoncert-sorozata is: a legendás Angster-orgonán a lengyel *Ma-*

teusz Rzewuski, a német *Axel Flierl*, a bécsi *Nauratyill Zita* és a francia *Quentin Guérillot* muzsikált.

A szeptember vége hagyományosan a Szent Gellért Fesztivál jegyében zajlott. Alapítása óta a zene nyelvi és nemzeti különbségek fölött álló, egyetemes lelki hatalmának jegyében zajlik az egyházmegye alapító püspökéről elnevezett komolyzenei fesztivál, amely előevangelizációs küldetést is betölt, amennyiben a szegedi székesegyház falai közé hívja mindazokat, akiknek számára a klasszikus zene a lelki töltekezés elengedhetetlen forrása.

Az idei műsor nem csupán a fenti célkitűzéshez, de a szeptemberi fesztivál hagyományaihoz is méltó maradt, amennyiben egyként lehetőséget nyújtott pályájuk elején álló tehetségek és a zenei életben keresett előadók számára, továbbá figyelemreméltó kapcsolódási pontokat tárt föl az alaprepertoár zeneművei és a kevésbé ismert alkotások között.

Ami a föllépőket illeti: olyan, a nemzetközi zenei életben is keresett nevek mellett, mint *Baráti Kristóf* hegedűművész és *Würtz Klára* zongoraművész világszerte ismert duója a feltörekvő ígéretek is helyet kaptak egyebek közt a Szegedről indult *Balázs-Piri Soma* zongoraművész és *Yoon-Hee Kim* hegedűművész személyében, akik Bach–Chopin kamarazenei nyitották meg a fesztivált szeptember 23-án. *Würtz Klára* és *Baráti Kristóf* mind kamarazenei, mind koncertszólista tudásukat megmutatták az október 2-i zárókoncerten, amely Beethoven 8. G-dúr szonátája után Mendelssohn kettősversenyét tűzte műsorra az Anima Musicae együttesével.

Az ugyancsak szegedi kötődésű régizenei együttes, a *Tóth Mónika* barokk hegedűs neve által fémjelzett Solis Consort rangos vendégművészekkel – *Gianni Maraldi* brácsaművésszel, *Michal Stabel* csellistával és *Pétery Dóra* csembaló-

Baráti Kristóf és Würtz Klára az Anima Musicae együttesével

művésszel – olyan kuriózum bemutatására vállalkozott, mint J. S. Bach eredetileg billentyűshangszerre írott Goldberg-variációinak triószonátás változata.

A Szent Gellért Fesztiválnak immár évek óta rendszeres főllépője egyik legkiválóbb együttesünk, az Anima Musicae Kamarazenekar. Az idén Mozart-esttel készültek, kiváló vendégszólisták – *Anasztasia Churakova* szoprán, *Eun Che Kim* hegedűművész, *Itai Navon* zongoraművész és *Li La* csellóművész – főllépésével és a fesztivál művészeti igazgatója, *Yoon Kuk Lee* vezényletével, aki a salzburgi Mozarteum oktatója lévén a zeneszerző idejében szokásos módon állította össze a programot, amelyben opera- és koncertáriák továbbá versenymű-részletek csendültek föl a Haffner-szimfónia tételszüneteiben. Utóbbi program szeptember 27-én a Zeneakadémia nagytermében vendégeskedett, hogy a fővárosi zenebarátok felé is közvetítse Szent Gellért egyházmegyéjének értékeit, a szólisták pedig – a népszerű négykezes-duóval, a Görög Sistersszel kiegészülve – kamaramuzsikusként is bemutatkoztak szeptember 30-án.

Az idén sem maradt el a koraszülötteket segítő Korán Érkeztem Alapítvány támogatására rendezett, ezúttal *Tóth Verát* és zenészeit főlléptető gálaest, valamint a két zenebarát professzor, *Párducz Árpád* és *Janka Zoltán* előadása a zene és a természettudományok összefüggéseiről.

Ady Endre

A SZÉP HÚSVÉT

Odukat és kriptákat pattant
S bús árkokig leér a szava:
Ilyen a Husvét szent tavasza
S ilyen marad.

Miért tudjon Ő az embervérről,
Mikor künn, a Tavaszban
Minden csoda csodát csinál
S minden drága fizetség megtérül?

Óh, Tavasz, óh, Húsvét,
Emberek ősi biztatója,
Csak azt szórd szét köztünk:
Állandó a tavaszi óra
S ilyen marad.

Krisztus támad és eszmél,
Odukat és kriptákat pattant.
Van-e gyönyörűbb ennél?

Szentháromság-templom – Pusztaszer, 2021

HIMNUSZ A MAGYAROK NAGYASSZONYÁHOZ

Boldogságos Krisztus Anyja, vigadozzál,
mert a földre fényességet, vigaszt hoztál,
boldogságot harmatoztál,
drága bokor, édes bimbót virágoztál.

Boldog, aki téged szüntelen magasztal,
szentté lesz, kit elhalmozol szent malasztal.
Krisztus olyat megvigasztal,
s vendégségre várja boldog égi asztal.

Esedezik színed előtt Magyarország,
fáradt kezét segítségért nyújtja hozzád.
Te kezedbe teszi sorsát,
rabságából, édes mentő, hogy kihoznád.

Előtted sír egész ország könnyörögve,
hiszen tied századoktól minden rögje,
István király szent örökje
Isten után benned bízik mindörökre.

Szent Fiadat, Boldogasszony, kérd e népért,
győzelemmel verje vissza ellenségét,
rabságának vesse végét,
adja neki égen-földön üdvösségét.

Légy azért Pannóniának újítoja,
erősséges pogányoknak megrontója,
magyarok vigasztalója,
holtunk után mennyországnak megnyitója. Amen.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30	1 <i>Tihamér, Aron, Annamária</i>	2 <i>Ottó</i> Sarlós Boldog- asszony	3 <i>Kornél, Soma</i> Szent Tamás apostol	4 <i>Izabella</i> Portugáliai Szent Erzsébet	5 <i>Emese, Sarolta</i> Zaccaria Szent Antal	6 <i>Csaba, Tilda, Izajás</i> Évközi 14. vasárnap (Goretti Szent Mária)
7 <i>Apollónia</i>	8 <i>Edgár, Jenő, Ellák</i>	9 <i>Lukrécia, Hajna, Vera, Koppány Zhao Rong Szent Ágoston és társai</i>	10 <i>Amália, Alma</i>	11 <i>Nóra, Lili, Olga</i> Szent Bene- dek apát, Európa fő- védőszentje	12 <i>Izabella, Nelli, Dalma</i>	13 <i>Jenő</i> Évközi 15. vasárnap (Szent Henrik)
14 <i>Őrs, Zalán</i> Lellisi Szent Kamill	15 <i>Henrik, Egon, Roland Szent Bonaventura püspök és egyháztanító</i>	16 <i>Valter</i> Kármelhegyi Boldog- asszony	17 <i>Péter, Endre, Elek, Sarolta Szent Zoerárd- András és Benedek remeték</i>	18 <i>Frigyes, Arnold, Milán</i> Szent Hedvig királynő	19 <i>Emília, Arany, Stella</i>	20 <i>Illés, Margarita, Marina Évközi 16. vasárnap (Szent Apollinarisz)</i>
21 <i>Dániel, Daniella</i> Brindisi Szent Lőrinc	22 <i>Magdolna, Magdaléna</i> Szent Mária Magdolna	23 <i>Lenke</i> Svéd Szent Brigitta szerzetesnő, Európa társ- védőszentje	24 <i>Kinga, Krisztina</i> Árpád-házi Szent Kinga szűz	25 <i>Kristóf, Jakab</i> Szent Jakab apostol	26 <i>Anna, Anikó Szent Joakim és Szent Anna, a Boldog- ságos Szűz Mária szülei</i>	27 <i>Olga, Árvácska Évközi 17. vasárnap (Szent Charbel Makhlouf)</i>
28 <i>Gyöző, Szabolcs, Viktor</i>	29 <i>Márta, Flóra, Beatrix, Virág Szent Márta, Szent Mária és Szent Lázár</i>	30 <i>Judit</i> Aranyszavú Szent Péter püspök és egyháztanító	31 <i>Heléna, Oszkár</i> Loyolai Szent Ignác áldozópap	1	2	3

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
28	29	30	31	1 <i>Boglárka</i> Liguori Szent Alfonz Mária püspök és egyháztanító	2 <i>Lebel</i> Vercelli Szent Özséb, Szent Eymard Péter Julián	3 <i>Hermína, Ágost, Nikodémusz</i> Évközi 18. vasárnap
4 <i>Domonkos, Dominika</i> Vianney Szent János	5 <i>Emőd, Krisztina</i> Havas Boldog- asszony	6 <i>Berta</i> Urunk színe- váltózása	7 <i>Ibolya, Donát</i> Szent II. Szixtus pápa és társai vértanúk	8 <i>László, Eszmeralda</i> Szent Domonkos áldozópap	9 <i>Emőd, Román</i> Szent Terézia Benedikta (Edith Stein), Európa társ- védőszentje	10 <i>Lőrinc, Csilla</i> Évközi 19. vasárnap (Szent Lőrinc diakónus)
11 <i>Zsuzsanna, Tibor</i> Assisi Szent Klára	12 <i>Klára, Diána</i> Chantal Szent Johanna Franciska szerzetesnő	13 <i>Ipoly, Ibolya</i> Boldog XI. Ince pápa	14 <i>Marcell</i> Szent Maximilián Kolbe áldozópap és vértanú	15 <i>Mária Nagy- boldog- asszony, Szűz Mária mennybe- vétele</i>	16 <i>Abrahám, Szeréna</i> Szent Ponciánusz, Szent Hippolitusz, Szent Rókus	17 <i>Jácint, Arika, Réka</i> Évközi 20. vasárnap
18 <i>Ilona</i> Eudes Szent János	19 <i>Huba</i> Szent Bernát apát és egyház- tanító	20 <i>István, Vajk, Sámuel, Stefánia</i> Szent István király, Ma- gyarország fővédőszentje	21 <i>Grácia, Hajna</i> Szent X. Piusz pápa	22 <i>Boglárka, Menybért</i> Boldogságos Szűz Mária királynő	23 <i>Róza, Rózsa, Bence</i> Limai Szent Róza	24 <i>Bertalan, Aliz, Detre</i> Évközi 21. vasárnap (Szent Bertalan apostol)
25 <i>Lajos, Patricia</i> Szent Lajos, Kalazanci Szent József	26 <i>Izso, Natália</i>	27 <i>Gáspár, Cézár</i> Szent Mónika	28 <i>Ágoston, Hermína</i> Szent Ágoston püspök és egyháztanító	29 <i>Beatrix, Szabina</i> Keresztelő Szent János vértanúsága	30 <i>Rózsa, Leticia</i>	31 <i>Erika, Arisztid, Bella</i> Évközi 22. vasárnap

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
1 <i>Artúr, Egyed, Tamara, Egon</i>	2 <i>István, Ingrid, Renáta</i>	3 <i>Hilda, Gergely</i> Nagy Szent Gergely pápa és egyház-tanító	4 <i>Rozália, Róza, Ida</i> Szent Rozália	5 <i>Viktor, Lőrinc</i> Kalkuttai Szent Teréz	6 <i>Zakariás, Beáta, Zakaria</i>	7 <i>Regina</i> Évközi 23. vasárnap (Szent kassai vértanúk: István, Márk, Menyhért)
8 <i>Mária, Adrienn</i> Kisboldogasszony	9 <i>Ádám</i> Claver Szent Péter	10 <i>Nikolett, Hunor</i> Tolentinói Miklós	11 <i>Teodóra, Igor, Jácint</i>	12 <i>Mária, Irma</i> Szűz Mária szent neve	13 <i>Kornél</i> Aranyszájú Szent János püspök és egyház-tanító	14 <i>Szeréna, Ilma</i> Évközi 24. vasárnap (A Szent Kereszt felmagasztalása)
15 <i>Enikő</i> A Fájdalmas Szűzanya	16 <i>Edit, Kamélia</i> Szent Kornél pápa és Szent Ciprián püspök, vértanúk	17 <i>Zsófia, Lambert</i> Bellarmin Szent Róbert püspök és egyház-tanító	18 <i>Diána</i> Kupertinói József	19 <i>Szabolcs, Vilhelmina</i> Szent Januárusz püspök és vértanú	20 <i>Friderika</i> Kim Tae-gon Szent András, Csong Hszang Szent Pál és társaik, vértanúk	21 <i>Máté, Jónás, Maura</i> Évközi 25. vasárnap (Szent Máté apostol és evangélista)
22 <i>Móric</i>	23 <i>Tekla, Livia</i> Pietrelcinai Szent Pio áldozópap	24 <i>Gellért, Mercedesz</i> Szent Gellért, egyház-megyéink védőszentje	25 <i>Eufrozina, Kleofás</i>	26 <i>Jusztina, Kozima</i> Szent Kozma és Szent Damján vértanúk	27 <i>Adalbert, Karola</i> Páli Szent Vince áldozópap	28 <i>Vencel</i> Évközi 26. vasárnap (Szent Vencel, Ruiz Szent Lőrinc és társai)
29 <i>Mihály</i> Szent Mihály, Szent Gábor, Szent Rafael főangyalok	30 <i>Jeromos, Örs</i> Szent Jeromos áldozópap és egyház-tanító	1	2	3	4	5

Hajó Edina

A NEVELŐSZÜLŐK REMÉNYTELIBB JÖVŐT NYÚJTANAK

*Akik nélkül elképzelhetetlen
a gyermekvédelem*

23 ezer fiatal él ma gyermekvédelmi gondoskodásban, ám nagyon sokan várnak arra, hogy biztonságos, szerető közegbe, nevelőszülőkhöz kerüljenek. Ahhoz, hogy ők is családban nőhessenek fel, még több nevelőszülőre van szükség. Hogyan válhat valaki nevelőszülővé? Milyen képzés előzi ezt meg? Cikkünkben ezekre a kérdésekre keressük a válaszokat.

Az ÁGOTA Közösség részét képező ÁGOTA® Alapítvány és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója 2022-ben egyedülálló országos reprezentatív kutatást végzett, amely a családjukból kiemelt gyermekekről gondoskodó nevelőszülőket vizsgálta országos hatókörben. *Dr. Kothencz János* címzetes egyetemi tanár, szociológus, pedagógus és gyermekvédelmi szakértő, egyben az ÁGOTA Közösség vezetője sok évtizede igyekszik támogatni a gyermekvédelmi szakellátásban élőket, akik ma már nem nagylétszámú intézetekben, hanem családias, 10–12 fős lakásotthonokban, többségük – mintegy 70 százalékuk – pedig gondoskodó nevelőszülői családokban él.

Azonban még mindig sok az a vér szerinti családját nélkülöző gyermek, aki arra vár, hogy amíg a sorsa hosszú távon rendeződik, biztonságos és szerető közegbe kerüljön.

– A kutatásunk egyik legfontosabb megállapítása, amit nem lehet eleget hangsúlyozni az volt, hogy a nevelőszülői hálózat fenntartása, bővítése rendkívül

fontos. A nevelőszülők szeretetteljes és gondoskodó társadalma nemcsak abban segít, hogy a fiatalok, akiknek nincs lehetőségük a saját családjukban élni, megfelelő támogatást kapjanak, hanem abban is, hogy a gyermekvédelmi rendszer rugalmas és hatékony maradjon. Ezért meg kell találnunk a legmegfelelőbb módszereket arra, hogy megszólítsuk a nevelőszülői hivatást vállalni tudó embereket – emelte ki Kothencz János, a kutatás vezetője. Azt is elmondta, hogy a kutatás eredményei ma már kézbevehetőek, bárki által megismerhetőek, ugyanis megjelent a *Nevelőszülők Magyarországon* című könyv, amely részletesen bemutatja a szociológiai vizsgálatot és annak eredményeit. A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató módszertani csoportjának és az ÁGOTA® Alapítvány szakmai kutatásokért felelős szakmamódszertani közösségének hiánypótló kutatása közelebb vitt a nevelőszülői rendszer megismeréséhez, valamint a nevelőszülők társadalmát érintő kihívások feltérképezéséhez. Ezzel pedig új ismeretekhez juttatta a szakmát, többek között biztos alapot nyújt ahhoz, hogy a nevelőszülői toborzást új alapokra helyezzék.

STABILITÁST ÉS ELFOGADÁST BIZTOSÍTANAK

Egy nevelőszülőnek egyedülálló lehetősége van arra, hogy reményt és jövőt adjon rászoruló gyermekeknek. A nevelőszülő átmeneti segítséget nyújt, hiszen a cél az, hogy a gondozott fiatalok sorsa megnyugtatóan rendeződjön.

– Olyan embereket várunk, akik készek a saját otthonukba fogadni a családjukból kiemelt gyermekeket. A nevelőszülők kiválasztását és képzését rendkívül komolyan vesszük, hiszen a sok traumán átesett fiataloknak szeretetteljes és óvó környezetet kívánunk biztosítani. Csak így kaphatnak vissza valamit abból a gyermekkorból, amit elvesztettek. A mi feladatunk tehát nemcsak az, hogy új nevelő-

Foró: Karmok Csaba

A nevelőszülő biztonságot és szeretetet nyújt a nála nevelkedő gyermekeknek

szülőket találjunk, hanem az is, hogy a lehető legjobb nevelőszülőket keressük meg gyermekeink számára – mondta el *Pál Hortenzia*, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató nevelőszülői toborzásért felelős főigazgató-helyettese.

A nevelőszülő feladata a teljes körű ellátás biztosítása mellett az, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, lelki, érzelmi fejlődéséhez: segítse traumái feldolgozásában, reális jövőképet építsen fel benne úgy, hogy képes legyen a helyes családi minták elsajátítására és értékek átadására. A nevelőszülő gondoskodása addig tart, amíg a gyermek sorsa megnyugtatóan nem rendeződik, vagyis amíg a gyermek vagy visszakerül vér szerinti családjába, vagy új családra lel örökbe fogadás révén.

Nevelőszülőnek olyan 24. életévüket betöltött magyar állampolgárok jelentkezhetnek, akik megfelelnek a jogszabályi feltételeknek, de a legfontosabb, hogy olyan jó embereket várnak, akik képesek az otthonukat és a szívüket is kitérni azok előtt a gyermekek előtt, akik valamilyen ok miatt nem nevelkedhetnek a saját családjukban.

– Ha ez a segítő szándék megvan, akkor érdemes tájékozódni a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató weboldalán vagy telefonon, az ott megadott számon. Ez a nevelőszülővé válás első lépése. A jelentkezés után egy többlépcsős kiválasztási folyamat következik, hiszen az ÁGOTA Közösségnek az a célja, hogy jövendőbeli nevelőszülői stabilitást és feltétlen elfogadást tudjanak biztosítani a családjukat veszített gyermekeknek – hangsúlyozta Pál Hortenzia.

A NEVELŐSZÜLŐI KÉPZÉS ELVÉGZÉSE KÖTELEZŐ

Ahhoz, hogy valaki nevelőszülő lehessen, teljes körű erkölcsi feddhetetlenség szükséges. Ahogy minden szolgáltató, az ÁGOTA Közösség munkatársai is megszűrik a jelentkezőket, hiszen a stabil gyermekvédelmi rendszerhez az is szükséges, hogy csak olyanok váljanak nevelőszülőkké, akik valóban képesek teljeskörűen ellátni a hozzájuk kerülő gyermekeket, hozzá tudnak járulni testi, lelki, érzelmi fejlődésükhöz. Először a toborzásért felelős szakemberek telefonon keresik meg az érdeklődőket, válaszolnak a felmerülő kérdéseikre. Ezt követően a szakemberek személyesen is beszélgetnek a jelentkezőkkel, majd felméri a lakókörnyezetüket, hogy az alkalmas-e gyermek fogadására. Később

egészségügyi alkalmassági vizsgálaton kell részt venni a háziorvosnál, és további kötelező, többek közt az adatkezelésre vagy az ingatlanra vonatkozó nyilatkozatokat megtenni. Részt kell venni az úgynevezett kifogástalan életvitel vizsgálaton és pszichológiai vizsgálatokon is. A kiválasztási folyamatot követően a leendő nevelőszülők az ÁGOTA® Alapítvány közreműködésével döntéselőkészítő és nevelőszülői képzésen vesznek részt.

A döntéselőkészítő képzés célja, hogy felkészítse a jelentkezőket a nevelőszülői feladatok felelősségteljes ellátására, amelynek során a résztvevők megismerkednek azokkal az alapvető ismeretekkel és készségekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy biztonságos és szeretetteljes környezetet biztosítsanak az arra rászoruló gyermekek számára. Ez segít a jelentkezőknek eldönteni azt is, hogy alkalmasak-e a nevelőszülői szerepre, és felkészíti őket arra, hogy hatékonyan támogassák a gyermekek fejlődését és jólétét.

– Itt a jelölt megismerkedik a nevelőszülői munka sajátosságaival és családjával együtt beleláthat abba, mit is jelent nevelőszülőnek lenni. Ha ennek végén meghozta azt a döntést, hogy nevelőszülő szeretne lenni, akkor kezdődik maga a nevelőszülői képzés – magyarázta *Bakaity Anna*, az ÁGOTA® Alapítvány felnőttképzésért és szakmai implementációért felelős önkéntes kapcsolattartója.

Ezt követően kezdődik a nevelőszülői képzés, ahol a jelölt konkrét ismereteket

A Nevelőszülők Magyarországon című könyv azt a 2022-ben végzett kutatást mutatja be, amely a családjukból kiemelt gyermekekről gondoskodó nevelőszülőket vizsgálta országos hatókörben

kap arról, hogy mit is jelent és hogyan is kell ezt a feladatot végezni. A nevelőszülők a képzés során megfelelő ismereteket kapnak a gyermekvédelmi gondoskodás rendszeréről, a nevelőszülők ebben elfoglalt helyéről, a kapcsolódó intézményhálózatok jellemzőiről, a nevelőszülői szerepre és a gyermek ellátására vonatkozó jogi szabályozásról. Emellett pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi ismereteket is kapnak.

A tanfolyam újszerű megközelítésben, KÁSZPEM® (Kothencz-féle ÁGOTA®

Szenzitív Pedagógikoterápiás Módszer) Rendszerrel támogatja a nevelőszülői pályára készülők ismeretszerzését. A KÁSZPEM® egy olyan szakmai, pedagógiai módszertan, amelynek segítségével az állami gondoskodásban élő gyermekek társadalmi beilleszkedését, sikerességét tudják hatékonyan támogatni. Végül egy tanúsítványátadóval zárul a képzés, és kezdődik a valódi munka, a működési engedélyeztetés folyamata után érkezhetnek a csemeték a nevelőszülők házába.

NÉLKÜLÖZHETETLENEK A NEVELŐSZÜLŐK A GYERMEKVÉDELEMBEN

Az ÁGOTA Közösség rendkívül változatos eszközökkel és mindig megújuló, a kor kívánalmaira és a mindennapok történéseire, technikai fejlődésére megfelelően válaszoló módszerekkel keresi az új nevelőszülőket, akik nélkül egy erős és jól működő gyermekvédelmi rendszer elképzelhetetlen. A nevelőszülők megszólítása egyszerre zajlik az offline és az online térben. A közösség nevelőszülő-toborzásért felelős kollégái egész évben igyekeznek a szolgáltatási terület mind a tizenhárom vármegyében minél több olyan eseményen, programon megjelenni, ahol olyan jó emberekkel találkozhatnak személyesen, akiket érdekel a hivatás, szeretnek gyermekekkel foglalkozni vagy éppen a karitatív szemlélet és tettekeség olyan erős bennük, hogy érdemes őket megszólítani. A nevelőszülői hivatás népszerűsítéséhez az az első lépés, hogy a társadalom legszélesebb körében ismertté tegyük, hogy mit jelent nevelőszülőnek lenni. A hivatás megismertetéséhez fontos, hogy az emberek minél többet és többféle kontextusban olvashassanak a nevelőszülőségről. Az ÁGOTA Közösség ezért elkötelezett abban, hogy az egész éven át zajló eseményeiről, amelyeknek nevelő-

Foró: ÁGOTA Közösség

Filipovics András és felesége, Anita másfél éve lettek nevelőszülők, három saját gyermekük mellett három testvért nevelnek

szülői családok vagy nevelőszülőknél élő gyermekek is a részesei, minél többet publikáljon a legkülönbözőbb sajtótermékekben.

– Nagyon fontos, hogy felhívjuk a társadalom figyelmét arra, hogy ezek a gyermekek ugyanolyan értékesek, mint a saját családjukban felnövő kortársaik. Ugyanakkor az is feladatunk, hogy minden vér szerinti családját nélkülözni kénytelen fiatalhoz eljuttassunk egy üzenetet. Szeretnénk átadni nekik azt az életfelfogást, miszerint mindig érdemes küzdeni és a jövőbe tekinteni. Ennek érdekében számos tehetséggondozó programot szervezünk nekik. Negyedik éve visszatérő programunk így ősszel a Kiválósági díjátadó ünnepségsorozatunk, ahol díjazzuk a jó tanulóinkat. Ekkor nemcsak a gyermekeinket, hanem a velük foglalkozó nevelőszülőket, nevelőket, gyermekfelügyelőket is elismerjük, hiszen ez az ő sikerük is – fogalmazott Kothencz János.

FOLYAMATOSAN KERESIK A JÓ EMBEREKET

2024-ben több képzés is zárult országsszerte, októberig több mint 50 új nevelőszülőt köszöntött az ÁGOTA Közösség. Csongrád-Csanád vármegyében az év első felében 11 új nevelőszülő kapott tanúsítványt.

– Tizenegy igazán jó ember, igazi szuperhős végezte el ezt a tanfolyamot. Szuperhősök, mert egyszerre pedagógusok, pszichológusok, ápolónők, gondoskodó

Forró: Karnok Csaba

2024 májusában Szegeden tizenegy új nevelőszülőt köszöntött az ÁGOTA Közösség

anyak, családfenntartók, és ezzel a képzéssel minden készségüket erősítették arra, hogy tényleg szuperhősként végezzék nevelőszülői hivatásvállalásukat – emelte ki a képzés végén *Szili-Balog Mária*, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Csongrád-Csanád vármegyei nevelőszülői hálózatának szakmai vezetője.

Sokan sokféle motivációval érkeztek ide. Többen is voltak a csoportban olyanok, akiknek közvetlen hozzátartozói, testvére, anyósa nevelőszülő, ők ott látták ezt a hivatást. Volt olyan is, aki már régóta kereste, hogyan tudná a gyermekek iránti elköteleződését kiteljesíteni, ő a Szent Ágota weboldalán talált rá erre a lehetőségre. Van olyan is, aki harmadik generációs nevelőszülő és az otthoni példa nagy hatással volt rá.

– Nekem nagymamám is nevelőszülő volt, már édesanyám születése előtt is. 40 gyermeket nevelt fel, édesanyám jelenleg is nevelőszülő. Ez természetes dolog felénk, ezért úgy éreztem, én is szeretnék ennek

Fotó: Karnok Csaba

Csák Dzsenifer 2024 májusában vette át tanúsítványát, azóta ikerbabákat nevelnek párjával. Balról Szili-Balogh Mária, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató szakmai vezetője, jobbról Bakaiy Anna, az ÁGOTA Alapítvány képzője

részese lenni. Édesanyám segítője vagyok már 3 éve és ez alatt fogalmazódott meg bennem, hogy én is azzá váljak. Meg kellett várjam, hogy betöltssem az alsó korhatárt, vagyis a 24 évet, mikor ez megtörtént, akkor kezdhettem el a tanfolyamot. Párom maximálisan támogat ebben és nagyon várjuk már, hogy hozzánk kerüljön egy gyermek – magyarázta *Csák Dzsenifer*. A nevelőszülő párjával azóta ikerbabákat gondoz nagy szeretettel.

Ha a segítők szándék valakiben elkötelezettséggé válik, a szolgáltató munkatársai segítik a vállalásában. Ezen az úton nevelőszülői tanácsadók, gyógypedagógusok, pszichológusok, élménypedagógusok támogatják teljes hivatása során. A Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója számos fejlesztéssel és rengeteg programmal segíti a nevelés felelősségteljes fo-

lyamatát, amit a gyermekek számára és a szülők segítésére ingyenesen biztosítanak.

A nevelőszülők feladata kiemelten fontos, hiszen nekik köszönhetően több tízezer családjából kiemelt fiatal kaphat esélyt egy boldogabb gyermekkorra és arra, hogy a bizalom sebei gyógyulni kezdjenek.

– Csodálatos utazás nevelőszülővé válni, a nevelőszülői hivatásvállalás egy értékteremtő, értékmegőrző hivatás. Szükség van nevelőszülőkre, mi pedig folyamatosan biztosítjuk a képzés lehetőségét számukra. Ha bárki szeretne nevelőszülőnek jelentkezni, bátran tegye ezt meg a megadott elérhetőségeken. Egész évben, különböző helyszíneken, az ország egész területén tudunk nevelőszülői képzéseket biztosítani – hangsúlyozta Szili-Balog Mária.

Az ÁGOTA Közösség az alábbi elérhetőségeken várja azok jelentkezését, akik érdeklődnek a nevelőszülői hivatás iránt:

Telefonszám: +36 20 946 1005 vagy +36 20 921 4670

E-mail cím: neveloszulo.jelentkezés@szentagota.hu

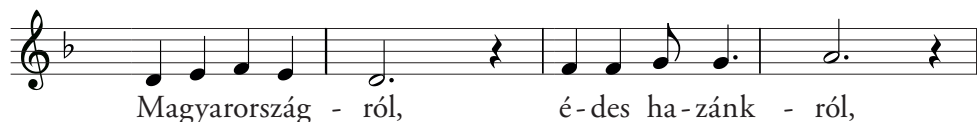
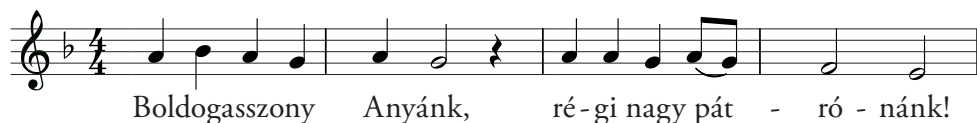
Bővebb információk: <https://szentagota.hu/neveloszulo-szeretnek-lenni>

Faludi Ferenc

A SZÜZ MÁRIÁHOZ

1. Ó Istennek kedvese,
Szentléleknek jegyese,
Szűz Mária, ritka kincs!
Isten után mássad nincs.
2. Téged ég-föld magasztal,
Nagy királynéjának vall,
Mária, méltóságod nagy,
Angyaloknál feljebb vagy
3. Szűz méhedben fogadtad,
Szűz emlővel szoptattad,
Szüzen szülted fiadat,
Mindenható uradat.
4. Kiss nyájadat oltalmazd,
A bünt tőle távaztasd,
Te légy a mi gyámolunk,
Könyörülő asszonyunk.
5. Engedd: téged kövessünk,
Tiszta szívvvel szeressünk,
Égjen bennünk ez a tűz,
Hozzád, kegyességes Szűz!

BOLDOGASSZONY ANYÁNK

Ó Atya Istennek kedves szép leánya,
 Krisztus Jézus anyja, Szentlélek mátkája!
 Magyarországról, édes hazánkról,
 Ne felejtkezzél el szegény magyarokról!

Nyisd fel az egeket sok kiáltásunkra,
 Anyai palástod fordítsd oltalmunkra.
 Magyarországról, édes hazánkról,
 Ne felejtkezzél el szegény magyarokról!

Kegyes szemeiddel tekintsd meg népedet,
 Segéld meg áldásra magyar nemzetedet.
 Magyarországról, édes hazánkról,
 Ne felejtkezzél el szegény magyarokról!

Sebestyén Ádám gyűjtése

A KŐLEVES

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény, háborúból hazatérő katona. Ment egyik faluból ki, a másikba be, rongyosan szegény s éhesen. De bizony nem kínálták meg sehol egy falás kenyérrel vagy egy kicsi meleg levessel. Bekérezett egyik házhoz is, a másik házhoz is. Itt reá uszították a kutyát, ott meg olyan szegénynek tették magukat, hogy semmijük sincs. Hát, így ahogy menegetett, elhatározta magában, hogy megálljatok, a következő háznál, legyen az bárkié is, ott én főzök levest. Fel is vett a kapuból egy követ, s bement a legelső házhoz. Éppen egy öregasszonyé volt.

– Jó napot, öreganyám!

– Adjon isten, vitéz uram!

– Hát, hogy s mint szolgál az egészsége?

– Szolgál, ahogy szolgál, hát vitéz uramnak hogy szolgál?

– Nekem is szolgál valahogy, csak éhes vagyok, ennék valamit, ha volna, ha adna szívesen.

– Jaj, lelkem, vitéz uram, adnék én, ha volna. De én is olyan szegény vagyok, mint a templom egere. Semmim sincs, tiszta üres a kamarám, padlásom, mindenem.

– Hát – azt mondja a katona – én nem vagyok annyira szegény, nekem van itt a zsebemben, né, egy jókora kő. Ebből én tudnék levest főzni, csak kéne egy üstöcske vagy fazék, amiben megfőzzem.

– Hát azt éppen adhatok, mert fazekam van elég – nyugodott meg az öregasszony, csak nincs, amit beletegyek.

Na, megmosta a katona a követ szépen, beletette a fazékba. Tüzet rakott az öregasszony. Vizet töltött a katona a kőre, s odatette főni. Egy jó hosszú fakánállal megkevergette. Leste az öregasszony. A katona még meg is kóstolta.

– Hát jónak jó – csettintett a nyelvével –, de ha egy kicsi só volna benne, akkor még jobb lenne.

– Hozok én sót, van nekem!

Beletette a katona a sót, megkevergeti, s azt mondja:

– Tudja, ha lenne egy kanálka zsírja, akkor aztán igazán jó lenne.

– Van nekem az is, hozok én! – dicsekedett az öregasszony.

Hozott egy kanál zsírt, azt is beleeresztették oda a fazékba. Kevergeti a katona, kóstolja, lesi az öregasszonyt. Azt mondja megint a katona:

– Hát tudja-e, szoktam én kőleveskét főzni, de abban még kolbász is van. Hogy az milyen jóízű!

– Van nekem kolbászsom is – ajánlotta az öregasszony –, hozok én egy darabot a kamarából.

– Hozzon akkor két darabot, öreganyám, nekem is kell egy darab s magának is – szólt utána a katona.

– Hozok, hozok!

Hozott az öregasszony két darab kolbászt. A katona beleeresztette azt is a fazékba. Kevergeti, kóstolja.

– Tudja-e, ha van egypár szem pityókája, krumplicija, azt meghántanánk, s ide beleaprítanánk, s még ha zöldségje is volna, az megadná a módját egészen.

– Van nekem az is – húzta ki magát büszkén az öregasszony –, hozok én azt is. Hamar hozott egy kis sárgarépat, petrezselymet, pityókát, megtisztították s beletették a levesbe. Kevergeti a katona, ízleli, s odanyújtja a kanalat az öregasszonynak.

– Kóstolja csak meg, most be jó!

Megkóstolja az öregasszony, s igen nyalja a szája szélét.

– Jaj, hát sohase hittem volna, hogy a kőből ilyen jó levest lehessen főzni.

Még hagyták egy kicsit rotyogni, aztán megszólalt megint a katona:

– Egypár szem rizskása is jó lenne, de ugye, az nincsen?

– Van nekem az is – tüsténkedett az öregasszony.

Hamar még egypár szem rizst is beleszórtak, s akkor megsimította elégedetten a hasát a katona.

– Ez most már éppen olyan, amilyenre én szoktam főzni!

Megvárták, hogy megfőjön. Kitöltött a katona egy nagy tányérral magának s egygel az öregasszonynak, s jóízűen bekanalzták. Az öregasszony nem győzött csodálkozni, hogy lehet kőből ilyen jó levest főzni. Mikor aztán jóllaktak, odafordult a katonához.

– Mondja, vitéz uram, nem adná el ezt a követ? Sokszor az sincs, amit főzzek, s ebből én milyen jó levest tudnék kotyvasztani.

– Dehogynem! – vágta rá rögtön a katona. Elmosolyodott a bajusza alatt. – Száz forintért bizony odaadom.

Az öregasszony hamar odaadta a száz forintot, s a levesből, ami megmaradt kő, egy tiszta törlőruhába belegöngyölte, s félretette, hogy neki legyen, mikor levest akar főzni.

A katona a száz forinttal a zsebében nagy gyorsan elbúcsúzott, nehogy az öregasszony meggondolja magát, s visszakérje. Most, hogy jóllakott, s volt száz forintja, vígan rőtta az utat estig, amíg nem talált megint egy másik öregasszonyt, aki nem tudta, hogy kell főzni a kőlevest. Ott aztán újból jóllakott.

Hogy milyen levest tudott főzni a szegény öregasszony abból a kőből, azt én nem tudom. Ezt a mesét Kalári néni mondta el nekem. Lehet, hogy kipróbálták, mikor még szegények voltak Bukovinában.

Tóth Marcell

HITTUDOMÁNYI FŐISKOLÁBÓL A DÉL-ALFÖLDIEK EGYETEME

A Gál Ferenc Egyetem útja

1030-ig, a Csanádi Egyházmegye első káptalani iskolájának alapításáig vezet vissza eredetét a Gál Ferenc Egyetem. Napjainkra a felsőoktatási intézmény egyszerre szolgálja az egyházmegyét és intézményeit, valamint az egész dél-alföldi térséget, hiszen három „vidéki” karának köszönhetően a Békés vármegyei fiatalok otthonuk közelében végezhetik felsőfokú tanulmányaikat. Évről évre nő az egyetemre jelentkezők száma, ebben a tanévben 1400 diák kezdi meg tanulmányait, a teljes hallgatói létszám pedig eléri a 3000 főt. Az egyetem-mé válás egyben újabb „kötelezettséget” ró az egykori főiskolára: fejlesztenie kell kapcsolatait a külföldi intézményekkel. Ez utóbbiban is egyre sikeresebb a Gál Ferenc Egyetem, a hallgatók és az oktatók az Erasmus programnak köszönhe-

Fotó: Tóth Marcell

A Gál Ferenc Egyetem épülete a szegedi Dóm téren

tően tanulhattak, illetve taníthattak Európa neves katolikus felsőoktatási intézményeiben, több országon átívelő kutatási projektekbe kapcsolódtak be.

A Szent Gellért alapította káptalani iskolát tekintti történelmi elődjének a szegedi Gál Ferenc Egyetem, amely napjainkban elért eredményei alapján is egyre ismertebbé válik már nemcsak a Dél-Alföldön, hanem az egész országban. Temesváron a XIX. század elejétől működött papnevelde, majd Glattfelder Gyula, a bánáti egyházmegyei központból való 1923-as kényszerű távozását követően Szegedre helyezte a szemináriumot.

Az egyetem hivatalosan is jogelődjének tekint két intézményt: az 1930-ban a csanádi püspök által Szegeden létrehozott Római Katolikus Püspöki Hittudományi Főiskolát (Szegedi Egyházmegyei Nagyszemináriumot) és az 1909-ben alapított, 1921-ben Szegeden újranyitott, majd működését kényszerűségből 1950-től szüneteltető Jézustársasági Bölcséleti és Hittudományi Főiskolát. 1951-ben egyesült a szegedi nagyszeminárium a dél-alföldi városba költöztetett kalocsai érseki szemináriummal, majd több egyházmegye is ide küldte kispapjait, de végül néhány átmeneti év után az intézmény ismét a Csanádi Egyházmegye irányítása alá került. *Benyik György* kutatásai szerint a Szegedi Hittudományi Főiskolán az 1970-es évekre a korábbi 80 fős hallgatói létszám erőteljesen lecsökkent: előbb 40–50, később 25–30 személy tanult itt. Változást hozott az országban elsőként elindított világi teológiai képzés, amelynek eredményeképpen az 1980-as években már mintegy félezer hallgatója volt az intézménynek.

A rendszerváltás után a szegedi egyetem társult tagjai lettek, majd 1995-ben a főiskola teológiai és hittanári szakjai affiliálódtak a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Teológiai Karához, ennek köszönhetően e szakokon egyetemi oklevelet adhattak ki. 1996. november 4-én a teológiai intézmény és a volt jezsuita főiskola egyesült.

A GÁL FERENC FŐISKOLA

Kiss-Rigó Lászlót 2006 nyarán nevezte ki a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspökévé XVI. Benedek pápa. Már ekkor hangsúlyozta egy interjúban, hogy szeretné erősíteni a jelenlétüket az állami és az egyházi felsőoktatásban is.

Kozma Gábor 2007-től másfél évtizeden keresztül töltötte be a rektori tisztséget. A következő évben a főiskola Gál Ferenc dogmatikaprofesszor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem első rektorának nevét vette fel. Ekkor avatták fel az intézmény aulájában *Tóbiás Klára* szobrát a névadóról, valamint először adtak ki a Gál Ferenc Hittudományi Főiskolán arany- és gyémántdiplomákat. Ebben az időszakban mintegy 400–500 hallgatója volt az intézménynek, kutatócsoportok jöttek létre, több szakirányú képzés indult el.

A FŐISKOLAI KAROK MEGALAKULÁSA

2012-ben a főiskola nevéből eltűnt a hittudományi jelző és a felsőoktatási törvény rendelkezéseinek megfelelően karokat hoztak létre: megalakult a Teológiai Kar, valamint a Társadalomtudományi és Szociális Képzési Kar.

Új korszakot jelentett, amikor a Szent István Egyetem szarvasi pedagógiai intézetét átvette a Gál Ferenc Főiskola. A fenntartóváltást a Békés megyeiek kezdeményezték 2013-ban, így 2014. augusztus 1-től három karral működött a főiskola. Az új karnak köszönhetően jelentősen nőtt a hallgatók száma, miután ebben az időszakban mintegy hétszázan folytattak tanulmányokat nappali vagy levelező rendszerben Szarvason. A karral együtt annak gyakorló iskoláját is átvették.

A 2010-es évek elejétől indult együttműködés Mezőtúr várossal, amely a helyi felsőoktatás újraindítását célozta meg. Végül a mezőtúri Mezőgazdasági Központ és a Gerhardus Tangazdaság 2015. április 1-től került a főiskolához – e telephelyen egy mezőgazdasági és vidékfejlesztési programot valósítottak meg a következő években.

A gödöllői egyetemhez tartozott a gyulai egészségtudományi campus is, amelyet 2016-ban a felszámolás veszélye fenyegetett. Az év őszén *Kozma Gábor* levélben kereste meg *Palkovics László* oktatási államtitkárt, s felajánlotta a campus átvételét. A kérést mind a Szent István Egyetem, mind Gyula városa támogatta, így 2017. február 1-jével létrejött az Egészség- és Szociális Tudományi Kara a főiskolának. Ez nem jelentette a karok számának változását, mert ezzel egy időben megszűnt, illetve részben integrálódott az új karba a korábbi Társadalomtudományi és Szociális Képzési Kar. A főiskola hallgatói létszáma

2017-ben meghaladta az ezer főt: a felsőoktatásban 1100-an tanultak, a kapcsolódó köznevelési intézményekben pedig mintegy 700-an.

Hasonló aggodalmak fogalmazódtak meg a Szent István Egyetem (SZIE) békéscsabai gazdasági campusa esetében is, ahol mintegy 350 fő tanult. Több lehetséges partner közül végül a Gál Ferenc Egyetem lett a campus fenntartója, s az egyházmegyének köszönhetően megmaradhatott Békés vármegye székhelyén a felsőoktatás. A Gál Ferenc Főiskola újonnan létesített Gazdasági Kara csak a felsőfokú szakképzéseket és az alapképzéseket vehette át, a korábban itt indított mesterszakos képzéseket a SZIE más telephelyeire helyezte át.

A négy karon egy híján félezer elsőéves hallgató kezdte meg tanulmányait a 2018–2019-es tanévben, minden évfolyamot figyelembe véve pedig már 1577 fő tanult a Gál Ferenc Főiskolán.

AZ EGYETEMMÉ VÁLÁS

2020 nyarán, hivatalosan 2020. augusztus 1-jével a főiskola az alkalmazott tudományok egyetemévé vált. 2022 szeptemberétől új rektora lett az intézménynek, *prof. dr. Dux László*. A Gál Ferenc Egyetem hallgatói létszáma továbbra is növekedett: a 2023–2024-es tanévben átlépte az ezres határt a frissen beiratkozott hallgatók száma, így már több mint kétezeren tanultak az egyetem különböző karain. A hallgatók többsége ekkor Békés vármegyéből érkezett, de az egyházmegyéhez kapcsolódó másik két vármegyéből, Csongrád-Csanádból és a Jász-Nagykun-Szolnokból is sokan jöttek, valamint a határon túli magyarok közül is többen gondolták úgy, hogy itt folytatják a tanulmányaikat.

A következő, azaz a legutóbbi tanévnyitón újabb sikerekről számolhatott be a rektor. Az egyetem hallgatói létszáma meghaladta a háromezer főt annak köszönhetően, hogy mintegy 1400 diákot tudtak felvenni. Az új egyetemi polgárok közül a Teológiai Karon 45-en, a Pedagógiai Karon közel 700-an, a Gazdasági Karon mintegy 300-an, az Egészség- és Szociális Tudományi Karon 232-en kezdték meg tanulmányaikat 2024 őszén.

Dux László beszámolt arról is, hogy jelentős fejlesztéseket hajtottak, illetve hajthatnak végre. Több mint nyolcvanmillió forint saját forrást felhasználva renoválták a műemléki védettséggel rendelkező szarvasi központi épület hom-

lokatát és a kapcsolódó épületrészeket. Ugyanitt a Pedagógiai Kar részére sportcsarnok és hallgatói centrum építésére nyertek pályázati forrást, a munkálatok elkezdődhettek már a tanévben. Lezárult a Gazdasági Kar épületfelújításának első üteme, a következő szakasz 2025-ben indul el.

TEOLÓGIAI KAR

Az intézményben a legnagyobb múltra visszatekintő kar hat tanszékkal és egy idegen nyelvi lektorátussal rendelkezik. Jellegéből fakadóan a tanszékek vezetői és oktatói között az egyházmegyében fontos tisztségeket vállalók is megtalálhatóak – köztünk egyházmegyénk püspöke, S.E.R. Dr. Kiss-Rigó László főiskolai tanár, nagykancellár, a Rendszeres Teológia Tanszék tanszékvezetője.

Hatfél éves képzés a karon a katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak, amelynek elvégzői alkalmasak a római katolikus egyház igehirdetési és pasztorális alaptevékenységének ellátására. Osztatlan képzésük a katolikus teológus szak és a hittanár-nevelőtanár szak, ez utóbbi párosítható más tanárszakokkal, így a Gál Ferenc Egyetemen elérhető etikatanárral, vagy valamely, a Szege-di Tudományegyetemen végezhető közismereti tanárszakkal. Ez utóbbi megtalálható a mesterképzés részeként is, ahogy az érdeklődők jelentkezhetnek a keresztény egyház- és művelődéstörténet, valamint a pasztorális tanácsadás, szervezetfejlesztés, karitásztudomány mesterszakokra is.

PEDAGÓGIAI KAR

Az elmúlt években rendszerint a szarvasi campusú kar szakjai voltak a legnépszerűbbek a Gál Ferenc Egyetemen – szerencsés ez, hiszen mind a Dél-Alföldnek, mind az egyházmegyének szüksége van jól képzett, gyermekorientált fiatal szakemberekre, akik a bölcsődékben nevelőként, az óvodákban, általános iskolákban pedagógusként tudnak elhelyezkedni.

A GFE Pedagógiai Kar szarvasi épülete

A karhoz három tanszék tartozik, úgy mint a Gyermeknevelési és módszertani, a Kommunikációs és a Nemzetiségi és idegennyelvi Tanszék, továbbá a hallgatók rendelkezésére áll kari könyvtár és kollégium is. Képeznek óvoda-

pedagógusokat, s e képzésen belül nemzetiségi óvodapedagógusokat, a tanítói szak esetében szintén lehetséges nemzetiségi tanítóként végezniük a hallgatóknak. Kedvelt a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzés, az itt tanulóikat eredményesen befejezők első sorban a magyarországi bölcsődékben helyezkedhetnek el.

EGÉSZSÉG- ÉS SZOCIÁLIS TUDOMÁNYI KAR

Ahogy korábban írtuk, a gyulai központú kar jelenlegi formájában 2017 februárjától működik, több terület fog át. A szociális képzési területhez tartozik a Szociális Munka Tanszék, az egészségtudományihoz pedig az Ápolástudományi és az Egészségturisztikai Tanszék.

Az alapképzésben ápolás és betegellátás, egészségügyi szervező, valamint szociális munka szakon kezdhetik meg tanulásaikat a diákok. 2023-ban indult el a mentálhigiénés családkonzulens mesterképzés a karon, ezen kívül etikatanár (erkölcstan-tanár) mesterszakon lehet tanulni. A kecskeméti Bolberitz Pál Képző Központban többféle felsőfokú végzettségre épülő továbbképzést hirdetnek szociális, egészségtudományi és pedagógiai területen.

Az egyetem a karral egyszerre kívánja a térséget és az egyházmegyét szolgálni, hiszen az itt képzett személyek egyrészt a Dél-Alföld egészségügyi és szociális intézményeinek utánpótlását jelentik, másrészt pedig az egyházmegyei karitás, az ÁGOTA-közösség, a Bálint Sándor Szeretetszolgálat, valamint a saját fenntartású köznevelési intézmények alkalmazottaiként is el tudnak helyezkedni.

Forró: Dévényi Endre

*A GFE Egészség- és Szociális
Tudományi Kar épülete Gyulán*

GAZDASÁGI KAR

A kar története egészen 1986-ig nyúlik vissza, ekkor indult először felsőfokú képzés Békéscsabán, majd a rendszerváltást követően jellemzően gazdasági profilú képzéseikről váltak ismertté. 2018-tól tartoznak a Gál Ferenc Egyetemhez. Elsősorban a Békés vármegyei fiatalokat szólítják meg, hogy azok helyben végezhesék felsőfokú tanulmányaikat, s ezt követően a térség gazdaságát erősítsék – mindez összhangban áll az egyházmegye oktatáspolitikai céljaival is.

Foró: Dévényi Endre

GFE Gazdasági Kar, Békéscsaba

– A Békéscsabán való tanulás nemcsak azért különleges, mert magának a városnak is kellemes hangulata van, hanem mert a Gazdasági Kar is emberléptékű. Jut idő a hallgatók egyéni, személyes mentorálására, a közvetlen, családias hangulat pedig nemcsak a mindennapi munkát teszi könnyebbé, hanem annak megteremtése és ápolása küldetésünké vált – emelte ki a kar honlapján található köszöntőjében a dékáni posztot 2020-tól betöltő *Árpási Zoltán* főiskolai tanár.

A békéscsabai kar jelenleg három tanszékkel – Gazdaságtudományi, Vezetéstudományi, Műszaki és informatikai –, valamint egy nyelvi lektorátussal rendelkezik,

továbbá saját kollégiuma és könyvtára van. Három alapszakot – gazdálkodás és menedzsment, pénzügy és számvitel, valamint műszaki menedzser – és két felsőfokú szakképzést – gazdálkodás és menedzsment, pénzügy és számvitel – indítanak.

A KÖZNEVELÉSI ÉS SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYEK

Az egyetem azonban nemcsak felsőoktatási intézményekből áll. A szarvasi campuszal „örökölte” a Gál Ferenc Egyetem a Szarvasi Gyakorló Általános

Iskola és Gyakorlóóvodáját, ahol elvégezhetik szakmai gyakorlatukat a jövő óvodapedagógusai és tanítói.

A békési központú Gál Ferenc Egyetem Technikum, Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium a mezőgazdasági képzés centruma. Azonban nemcsak mezőgazdasági vagy erdészeti képzéseket biztosítanak, hanem sok más hiányszakmában is képeznek szakembereket, többek között a cukrászat, a vendéglátás és a közszolgálat területén dolgozókat, hegesztőket, szociális ápolókat, gondozókat.

Bekapcsolódtak a felnőttképzésbe is, így kortól függetlenül szerezhethet bárki versenyképes végzettséget akár munka mellett is. A gyulai Göndöcs Benedek Katolikus Technikum mind nappali, mind esti képzési rendben fogadja a tanulni vágyókat – a cukrászattól a pénzügy és számvitelig sokféle képzés közül válogathatnak az érdeklődők.

2024-ben a korábban a Szegedi Tudományegyetemhez tartozó Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium a Gál Ferenc Egyetem fenntartásába került. A középfokú oktatási intézmény a frissen felújított Tóth Péter-házba költözött be a tanév elején.

FEJLŐDŐ KÜLKAPCSOLATOK

– Az elmúlt hat évben világszerte több mint hetven partnerintézménnyel alakítottunk ki kapcsolatokat – nyilatkozta a kalendáriumnak *Thékes István* főiskolai tanár, a Gál Ferenc Egyetem külügyi főtájtára.

Az oktatói és hallgatói mobilitást segítő, úgynevezett KA-1-es Erasmus program lehetőségeivel az egyetemen tanítók, dolgozók jelentős hányada él, akik így tapasztalatokat tudnak szerezni Írországtól Belgiumon át Ausztriáig. Vendégoktatóként többek között a Linzi Katolikus Magánegyetemen, az Eichstätt–Ingolstadt-i Katolikus Egyetemen tevékenykedhettek a szegedi felsőokta-

A Tóth Péter-palota – a GFE Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium új otthona

tási intézmény munkatársai. A hallgatók kedvelt célpontja a belgiumi VIVES Alkalmazott Tudományok Egyeteme, de ők is számtalan lehetőség közül válogathatnak Litvániától Portugáliáig.

Jó kapcsolatokat ápolnak a Kárpát-medence magyar vagy keresztény felsőoktatási intézményeivel, többek között a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemmel és a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Római Katolikus Teológiai Karával. A külügyi titkár hozzátette, hogy a nemzetközi kapcsolatok terén egyrészt lényegesek a karok hagyományai, másrészt pedig az egyes oktatók által kialakított korábbi tudományos együttműködések. Példaként említette a szarvasi Pedagógusképző Kart, amely a Kárpát-medencén belül Szlovákia és Románia felé bír erős kapcsolatokkal és a békéscsabai Gazdasági Kart, melynek oktatói a spanyol Murciai Katolikus Egyetemmel és az említett VIVES-szel alakítottak ki jó együttműködést. A Gál Ferenc Egyetem oktatói – köztük Thékes István is – nemzetközi kutatócsoportok munkájában vesznek részt, társszerzőként jegyeznek tanulmányokat egy-egy szakterület világszerte ismert folyóirataiban. Külön kategóriát képeznek az intézmény pap-tanárai, akik egyházi vonalon építettek, építenek ki nemzetközi kapcsolatokat a Vatikántól egy-egy távolabbi plébániáig, de nem egy esetben ők is igénybe veszik az Erasmus program lehetőségeit oktatóként.

2023 tavaszán tartották meg az első Erasmus+ BIP (Blended Intensive Programme) rendezvényüket, ennek keretében külföldi – belga, ír, lett, litván, román – intézményekből oktatók és hallgatók érkeztek a békéscsabai Gazdasági Karra. A nemzetközi intenzív hét során a programban résztvevők a napi öt óra műhelymunka után megismerkedhettek Békés vármegye nevezetességével. A programról mind a látogatóba érkező hallgatók, mind oktatóik pozitívan nyilatkoztak. Lapzártánk idején – 2024. november elején – tartották meg egy újabb, vidékfejlesztés témájú intenzív hetet, amelyen 15 békéscsabai hallgató és oktató mellett 30 külföldi – franciaországi, lettországi, romániai, szlovákiai – vendég vett részt.

Csatlakozott a Gál Ferenc Egyetem KA-2-es Erasmus projektekhez is. Nemrégiben zárult le a „Sustainable Development in Early Childhood Education” című nemzetközi projekt, amely során finnek, portugálok és magyarok együtt

a kisgyermek figyelmét a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés fontosságára felhívó innovatív pedagógiai módszereket, eszközöket, játékokat fejlesztettek ki és mutattak be egymásnak.

Európán túl is sikerült gyümölcsöző együttműködések megalapozni. A koronavírus járvány előtt kétszer járt Kanadában konferencián Thékes István, ahol megismerte a katolikus Saint Mary's Egyetem képviselőit, ahonnan utóbb vendégoktató is érkezett a Gál Ferenc Egyetemre. Szakmai kapcsolatokat ápolnak egy kolumbiai katolikus magán felsőoktatási intézménnyel, az Unicatólicával (Lumen Gentium Katolikus Egyetemi Alapítvány), valamint az egyiptomi Kairóban is tárgyalásokat folytattak egy tudományos együttműködésről. *Árpási Zoltán*, a Gazdasági Kar dékánja 2024 tavaszán Floridában járt, s több helyi egyetemet meglátogatott.

Hosszabb távú terveik között szerepel, hogy azok az oktatók, dolgozók, hallgatók is szerezenek külföldi tapasztalatokat, akik eddig nem éltek az Erasmus program lehetőségeivel. Céljuk egyben az is, hogy a külföldi intézményekből minél többen jöjjenek hozzájuk hosszabb-rövidebb időre tanulni, oktatni, s vigyék a Gál Ferenc Egyetem jó hírét. Szándékuk, hogy egyre több területen együttműködjenek a Szegedi Tudományegyetemmel, és az ott tanuló nem magyarországi hallgatókat megszólítsák: részükre kurzusokat, képzéseket tudjanak kínálni. Szeretnék, ha a Gál Ferenc Egyetem oktatói minél több nemzetközi kutatócsoport munkájába kapcsolódnának be, s újabb tapasztalatokat szereznének. Újabb, határokon átnyúló stratégiai partnerségeket terveznek kialakítani KA-2-es Erasmus projektek segítségével. Nagy álmuk még egy Horizont Európa program keretében megvalósítandó kutatási projekt beindítása.

Juhász Gyula

NAGYBOLDOGASSZONY

Holdas, nyári éjszakában
Hús mezők ölébe fekve,
Messze tájon álmodik most
Ferenc József regimentje.

Magyar fiúk édes álma:
Szép leányok, szabad rónák,
Míg fölöttünk tiszta fényben
Tündököl a nagy mennyország.

S mintha ifjú homlokukra
Rózsa hullna, csillag szállna:
Örködik az álmaikra
Magyarország Patrónája.

Miklós Péter

TUDÓS TÉRÍTŐ ÉS VÉRTANÚ FŐPÁSZTOR

Szent Gellért püspök emlékezete

Lotz Antal (1930–1998) egyháztörténész, a Szegedi Hittudományi Főiskola – a mai Gál Ferenc Egyetem elődintézménye – tanára Szent Gellért életének és tevékenységének számos, a történeti kutatás által ugyan érintett, véglegesen azonban le nem zárt és megnyugtató megoldással nem rendelkező kérdését vette számba az egyházmegyénk alapító püspöke vértanúságának kilencszázötvenedik évfordulóján tartott konferencián, amely aztán később kötetben is megjelent a *Szent Gellért vértanúságának 950. évfordulóján* (1997) című kiadványban. Ezek a kutatási kérdések ma is aktuálisak, s talán a püspökség alapításának közelgő millenniuma és Szent Gellért mártírhalálának szintén nem oly távoli ezredik évfordulója újra rájuk irányíthatja a történészszakma és a magyar kereszténység múltja iránt érdeklődő szélesebb közvélemény figyelmét.

Közöttük van például az a történeti probléma, hogy nem tudjuk pontosan, mikor keletkezett Szent Gellért két legendája – a nagy legenda tizenegyedik–tizenkettedik századi gyökerű szövegre alapuló mai verziója az 1300-as évek véglegesült. A kutatók többsége úgy véli, hogy előbb a nagyobb, majd a kisebb született meg, míg *Karácsonyi János* (1858–1929) egyháztörténész, akadémikus, címzetes püspök, nagyváradi nagyprépost – aki több könyvet is írt Gellért püspökről – ennek az ellenkezőjét föltételezi. Emellett teljesen jogosan vetette föl a kérdést Lotz Antal, hogy az 1030-as években építeni kezdett csanádi székesegyház előtt milyen templom működött az akkor alapított vármegyeszékhelyen, amely korábban Marosvár néven szerepelt a forrásokban. De megoldandó történeti probléma még, hogy Gellért rokonságban állt-e a Sagredo

Szent Gellért 18. századi ábrázolása

dózsecsaláddal, annak ellenére, hogy mostani tudásunk szerint közvetlen fölmenői között nem voltak a velencei városállam választott uralkodói.

Szent Gellért *Giorgio Sagredo* néven jeles velencei patríciuscsalád gyermekeként jött a világra, vélhetően 977 áprilisában. Mivel kiskorában beteges volt, szülei a lagúnák városának Szent György-monostorába adták és megfogadták: ha meggyógyul, Isten szolgálatára nevelik. Így aztán már egész kicsiny gyermekkorától bencés közegben tanult, s szerzetes lett, rendi névként vette föl a Gellértet, amelyet édesapja után választott, s amit csak az ő halála után viselt. A Szent György-monostorban – ezen a Velence egyik külön kis szigetén lévő és komoly oktató-

si múlttal rendelkező egyházi központban – folytatott tanulmányai idején érte az elhívás, hogy szerzetesi pályára lépjen, és legyen a bencés rend tagja.

Nagy legendájában szerzetesi életéről olvashatjuk – *Jelenits István* (1932–2024) piarista szerzetes, irodalomtörténész professor fordításában –, hogy Szent Gellért „inkább Istenhez húzott, mint a világ hiúságaihoz. Azért mindent megvetve, ami evilágé, figyelmesen azon igyekezett, hogy méltón éljen a szerzetesruhához, amelyet magára öltött, és a fogadalomhoz, amelyet Istennek tett. Így a kipróbált monachusok [szerzetesek] közé állt, s késedelem nélkül engedelmeskedett, bármit parancsolt neki az apát. Mikor pedig idősebb lett, közakarattal ráruházták a perjeli tisztelet. Ott is feddhetetlenül megállta a helyét, s a többi testvér előtt a szerzetesi fegyelem példaképe lett. Az alázatosság nyolcadik fokozatát, amely arra tanít, hogy mindenki közös életkörülményeiben osztozzék az ember, nemcsak iskolázottan gyakorolta, hanem lelkes igyekezettel is – valahányszor lelki vezetője megengedte és az igazak példája javallta. A vásár- és ünnepnapokon kívül, amelyeken a hajnali istendicséretet és a többi imaóra énekei és olvasmányai rendszerint hosszabbra nyúlnak, durva vezeklő ruhát használt. De miközben folyamatosan

így sanyargatta magát, ezért sohasem hanyagolta el azokat a megbízatásokat, amelyeket a közösség rótt rá. Mivel a próféták meg az apostolok szavára s az igazhitű tanítók mondásaira figyelt, szorgalmasan tanulmányozta a róluk szóló magyarázatokat is.”

Kiváló nevelésben részesült, s nemcsak a latin műveltséget – amely olasz/középlatin anyanyelvéből fakadóan számára viszonylag könnyen elérhető volt – szerezte meg, de a görög erudíciót is. Velence ugyanis mintegy hídszerepet töltött be a keresztény Nyugat és a keresztény Kelet között: gazdasági, kereskedelmi és stratégiai értelemben éppúgy, mint kulturális és vallási dimenzióból. Az, hogy a keleti és a nyugati keresztény kultúra egyszerre volt jelen Szent Gellért műveltségében, világlátásában, gondolkodásmódjában nagy előnyére szolgált Magyarországon, ahol a keleti kereszténységnek komoly bástyái voltak – többek között éppen későbbi egyházmegyéje, a csanádi püspökség területén is. Hiszen tudjuk, hogy Marosvárott Ajtony (†1028), a magyar Délvidék – vagy másik elnevezéssel a Marosvidék – ura Keresztelő Szent János tiszteletére bazilita monostort alapított, ahová Nagy Szent Vazul (330–379) ókori egyházatya regulái szerint élő görög szertartású szerzeteseket és papokat telepített.

A keleti és nyugati keresztény vallási, teológiai és művészeti hagyományok együttes és egymást erősítő jelenléte nem volt ritka a korszakban. Egyrészt azért, mert a skizma, a nagy keleti egyházszakadás (1054) csak néhány évtizeddel később következett be hivatalosan. Másrészt mert a korszakban, az első ezredforduló Európájában komoly törekvés volt a keresztény világ egységének a megteremtésére, s a keresztény Kelet és Nyugat közötti ellentétek elsimítására. III. Ottó császár (980–1002, uralkodott: 983–1002) – II. Ottó német-római császár (955–983, uralkodott: 967–983) és Theophanu (960–993) görög hercegnő, Joannész Tzimiszkész bizánci császár (924–976, uralkodott: 969–976) unokája – gyermekeként mindkét műveltség birtokában volt, szülei ugyanis nagy gondot fordítottak a nevelésére.

Akárcsak a szintén mindkét akkori nagy keresztény kultúrát jól ismerő Szent Gellértre, aki a velencei Szent György-monostorban kiváló tanulmányaival már fiatalon kitűnt, s akit tudása elmélyítésére a szűk egy évszázaddal később Európa első egyetemévé szerveződő bolognai iskolába küldtek, ahol a hét

szabad művészet mellett a jogtudománnyal, a teológiával és annak részeként a szentírástudománnyal, mint a filológia egyik speciális ágával is megismerkedhetett. Visszatérte után a fiatal szerzetesek nevelői feladatait kapta meg. Ennél talán fontosabb azonban, hogy elsajátította Szent Jeromos (347–420) bibliakutatásának módszertanát, s az ő munkásságának hatására kapott inspirációt arra, hogy a Szentföldre látogasson: nem pusztán zarándoklat vagy lelkipásztori út céljával, de tudományos kutatások folytatása végett is. Erre bizonyíték, hogy számos kódexet és kéziratot vitt magával az útjára. Velenceből indulva a dalmáciai Zára városánál szállt hajóra, amellyel a szentföldi Haifa felé indult. Azonban – legendája szerint – tengeri viharba keveredve hajótörést szenvedett, s így jutott el 1015-ben Dalmácián és Horvátországon keresztül Magyarországra, ahol előbb Pécsen, a püspöki udvarban tevékenykedett, majd Esztergomba és Székesfehérvárra ellátogatva az uralkodó közvetlen környezetébe került. (A tengeri vihar történetének egyébként a történeti tények ellentmondanak, hiszen tudjuk, hogy könyvekkel és kegytárgyakkal érkezett hazánkba.)

*Szent Gellert tanítja Szent Imrét
(Bory Jenő szobra, 1928,
Székesfehérvár, Püspök-kút)*

Szent Gellért államalapító királyunk, Szent István (972–1038, uralkodott: 997–1038) udvarában az egyházszervezés és a hittérítés mellett az államszervezésből is kivette a részét. Elég csak arra utalni, hogy bizonyosan többször volt diplomáciai küldetésben: egyszer francia földön (valamikor 1015 és 1022 között), később pedig – már csanádi püspökként – Itáliában (az 1030-as évek elején-közepén). Ez utóbbi útján Rómába is ellátogatott, s vélhetően Velenceből is megfordult, valamint fölszentelt egy templomot a ravennai monostoregyüttes részeként.

Nyugati és keleti műveltsége, latin és görög nyelvismerete mellett előkelő származása és magas egyházi beosztása is megalapozta azt,

hogy fontos politikai tevékenységet lásson el, amelynek része volt az is, hogy ő volt Szent Imre herceg (egyik) nevelője, s hogy a neve még a Szent Istvánhoz kötődő *Intelmek* szerzőjeként vagy inspirálójaként is fölmerült.

Erről a tizennegyedik századi szövegezésű nagyobbik Gellért-legenda az alábbi szavakkal tudósít: *„Boldog István király Fehérvárra igyekezett, hogy ott a Boldogságos Szűz évenként visszatérő ünnepét megülje. Szokás volt ilyenkor összehívni az apátokat és a püspököket, hogy azon a szent ünnepen közösen vegyenek részt. Ezért Mór [pécsi] püspök és Anastasius [Szent Márton-hegyi, vagyis pannonhalmi] apát is elment Fehérvárra az ünnep napjára, s magukkal vitték Gellértet is. Alkalmas időben a király elé járult, hogy köszöntse. Mikor a király meglátta Gellértet, titokban megkérdezte a püspöktől: »Ez honnan jött hozzánk? Mert úgy látom, jámbor ember lehet.« A püspök e szavakkal válaszolt: »Velence városából igyekszik a Szentföldre. Kiváló papi ember.« A király így szólt erre: »Ha velünk maradna, Isten klerikusa lehetne. Mi is Istennek szolgálói vagyunk. Hogyan is találhatna ennél a földnél alkalmasabbat arra, hogy Istent szolgálja? Ne engedjétek el! Várjon még egy kicsit, amíg Isten segítségével legyőzöm Ajtonyt, az ellenségemet, akkor neki adom a Maros menti várost, hogy ott püspökké szenteljék.« Másnap magához hívatta a király, és azt mondta neki: »Jó, hogy jöttél, te jó ember. Áldjon meg az Isten itt – ezután is.« Ő pedig, miután térdre borulva viszonzta a király üdvözlését, azt mondta: »Királyi fölséged kegyes parancsára jöttem ide, mert zarándok vagyok, Jeruzsálembé igyekszem. Társaim is vannak, akik leereszkednek velem a Dunán.« Erre a király: »Hagyj föl, jó ember, ezzel a szándékkal, és maradj velünk, hogy jóra forduljon az életed (5Mózes 4,40). Prédikálj inkább itt az én népemnek, erősítsd a hívőket, térítsd a hitetleneket, az újhitű ültetvényt öntözgesd! Fölhatalmazlak arra, hogy királyságomban akárhol prédikálj, és vezetőket adok melléd, hogy éjjel-nappal szolgáljanak, te csak nyisd meg a szádat (Péld. 31,9), és vetegesd az élet magvát ennek a népnek a szívébe. Jeruzsálembé ne igyekezzél, el sem engedlek. Íme, ma neked adtam a Maros menti város püspökségét.« Miután mindezt végighallgatta újra tisztelgett előtte, s attól kezdve választottnak nevezték Gellértet. S mivel így történt, megtörött a szíve, és elszakadt szándékának köteléke, s amit sok nappal korábban elhatározott, azt most mind félretolta.*

Amikor tehát elérkezett a Boldogságos Szűz ünnepe, Gellért liturgikus ruhában fölment az emelvényre, vagyis az ambóra, tolmácsként Konrádot, a fehérvári prépostot vette maga mellé, és beszédet tartott a nép előtt arról az ígéről: A napba öltözött asszony (Jelenések 12,1). Nem volt a Szentírásnak olyan részlete, amelyből ne hozott volna föl példát. A király és a nép és minden keresztény álmélkodva csodálta, hogy az isteni igéből akkora vigasztalást merít. A király nagyon meg is szerette emiatt.

Mikor vége volt az ünnepnek, és ki-ki hazatért, a király magánál tartotta Gellértet, őrséggel vette körül, és személyzetet rendelt mellé a számára kijelölt lakosztályban. Hosszú időre fiának, Imre hercegnek nevelőjévé tette.”

Szent Gellért a hazai katolicizmus Boldogasszony-kultuszának kialakításában és elterjesztésében is nagy szerepet vállalt. Egyik életrajzírója, a már említett Karácsonyi János fölvetette, hogy miként egykor az ókori zsidóság nem mondhatta ki Isten nevét – és tegyük hozzá: ez az előírás érvényes a judaizmus mai követőire is –, úgy vélhetően hasonló tiszteletben részesítette a magyarság Máriát is, ezért a Boldogasszony nevet használta megnevezésére. Az őstörténeti és néprajzi kutatások mai állása szerint Boldogasszony a magyar ősvallás egyik női istenalakja volt, akinek a személyét Szűz Máriával, Jézus Krisztus édesanyával azonosították, s a keresztény tanításba éppen Szent Gellért kezdeményezésére – vagy legalábbis részben munkásságának eredményeként – integrálták az első századok magyarföldi nyugati keresztény hittérítői.

Szent István uralkodása alatt és után is aktív politikai szerepet vállalt Szent Gellért: a keresztény vallású és európai jellegű magyar állam mellett tette le a voksát, így az államalapító királyunk halálát követő pogánylázadások törekvéseit – már csak püspöki hivatalából fakadóan is – éppúgy ellenezte, mint a Szent Istvánnal rokonságban álló utódja, Aba Sámuel (990–1044, uralkodott: 1041–1044) hatalmi túlkapásait, s az államalapító újáról való letérését. Második királyunk, a szintén velencei származású Orseolo Péter (1011–1046, uralkodott: 1038–1041 és 1044–1046) országglásai idején forrásaink szerint nem folytatott közéleti tevékenységet.

Szent Gellért az első magyarországi alkotó értelmiségiek egyike volt, aki amellett, hogy főpapi székhelyén iskolát, monostort és papnevelő intézetet alapított,

teológiai munkát is írt, amely teljes terjedelmében magyarul csak 1999-ben jelent meg. A *Batthyány Ignác* (1741–1798) erdélyi püspök által először eredeti latin nyelven 1790-ben kiadott szöveg egy szentírástudományi mű, amely *Deliberatio. Gerardi Moresanae ecclesiae episcopi supra hymnum trium puerorum* (Elmélkedés. Gellért, a marosi egyház püspöke a három fiú himnuszáról) címmel maradt fenn egy középkori kéziratos kódexben a német birodalom területén.

A *Deliberatio* különlegessége, hogy az egész ókori és középkori bibliakutatásnak csupán egy nagyon kis része foglalkozott Dániel próféta ószövetségi könyvével, amelynek a három ifjúról szóló énekét (Dán 3, 23–33) kizárólag Szent Gellért munkája elemezte a tizenegyedik századig. A teológiai értekezés nyelvéről és nyelvezetéről megállapította a kutatás, hogy egyszerű latinítással íródott, s hogy sok benne az archaizálás – nyilván azért, mert Gellért kivételesen jól ismerte a Szent Jeromos által fordított Bibliát, a Vulgatát, amely hétszáz évvel az ő kora előtt keletkezett. Ezt a művét nem maga írta le, hanem munkatársainak diktálta, akik lejegyezték és úgy küldték el a mű címzettjének, Isingrimus bencés szerzetesnek, aki

*Jelenetek Szent Gellért életéből
a Magyar Anjou Legendáriumban*

Salzburgban élt, s később, 1074-ben Admont monostorának első apátja lett. Az is ismert még Gellértről, hogy tudott lovagolni, mégis a legtöbbször szekéren járt, és idejét az utazások során is olvasással töltötte. Itáliából hozott könyvtárához vélhetően még további köteteket szerzett be, hiszen az ország befolyásos politikai és közéleti szereplőjeként és az első egyházfők egyikeként erre meg is volt minden lehetősége.

A *Deliberatio* teológiai nézeteinek vizsgálatakor megállapították, hogy szerzője a Damiani Szent Péter (1007–1072) nevével fémjelzett antidialektikus iskola tanait vallotta, s hogy az ókori műveltséget – például Plátón eszméit – mindig a krisztusi tanítás fényében vizsgálta és a kereszténységet vélte magasabb

rendűnek az ókori görög és latin filozófiai nézetekkel szemben. Ez persze nem műveletlenségből vagy szűklátókörűségből fakadt, hanem az egy évezreddel ezelőtti egyház azon, akkor már sok évszázados hagyománnyal bíró meggyőződéséből, hogy a Biblia tanítása az, amely egyedül az üdvösségre vezethet.

Más műveit is ismerjük, amelyek azonban nem maradtak fenn még részle-

*Szent Gellért halála
a Magyar Anjou Legendáriumban*

sen vagy töredékesen (mint a *Deliberatio*) sem. Biztosan írt Szent Pál apostol zsidókhöz írott levele első fejezetének értelmezéséről, Szent János első levelének interpretációjáról, valamint egy dogmatikus fejtegetést a Szentháromságról.

Szent Gellért nagyobbik legendájából tudjuk, hogy sokat és gyakran prédikált. Hét nagyszabású beszédéről tudósítanak az írott források. Sajnos a homíliák szövegei nem maradtak fenn, csak időpontjukat és nagyjából a tartalmukat ismerjük. 1015. június 29-én a pécsi székesegyházban mondta el első magyarországi beszédét Szent Péter és Pál apostolok ünnepe, akik egyébként a középkori pécsi bazilika védőszentjei is voltak. 1015. július 10-én Váradon beszélt, ugyanazon év augusztus 15-én

Székesfehérvárott, 1036. június 25-én pedig Csanádon, Keresztelő Szent János ünnepén. 1041-ben a csanádi káptalan ülésén a világ múlandóságáról, 1043-ban Húsvét napján a feltámadásról tanított, 1046. szeptember 24-én reggel pedig Diósdon az örök életbe vetett hitről beszélt.

Szent Gellért püspök jelen volt Szent István király halálakor: akkor, amikor az államalapító följárlotta hazánkat Szűz Máriának. Mint már említettem, Orseolo Péter király idején távol maradt a politikától, míg Aba Sámuel uralkodói tevékenységét kifejezetten bírálta. 1046-ban – a katolikus hagyomány alapján szeptember 24-én, bizonyos történeti kutatások szerint augusztus 29-én – a Vata vezette pogánylázadásnak esett áldozatul. Reggel szentmisét mu-

tatott be a diósi Szent Szabina-kápolnában, s megjósolta mártíromságát. Az azóta róla elnevezett Kelen-hegyről lökték le szekerével együtt. Túlélte azonban az esést, ezért végül a Duna-parton egy sziklán verték szét a fejét. Ez a szikla később végső nyughelye, az általa annyira tisztelt Boldogasszonynak szentelt csanádi bencés monostortemplom oltárköveként szolgált. A hagyomány sokáig úgy tartotta, hogy hordóban gurították le a hegyről, ami már csak azért is anakronisztikus, mert akkoriban a bort nem hordóban, hanem agyaggal szigetelt cserépedényben, illetve – nomád szokás szerint – tömlőben tartották.

Szent Gellért vértanú püspök tisztelete a magyarság – főleg a mai Szeged-Csanádi Egyházmegye hívei – körében évezredes. Tiszteletreméltó *Bálint Sándor* (1904–1980) néprajzkutató és művészettörténész kutatásai szerint több településnév – Zalaszentgrót és Németszentgrót – is az ő emlékéét őrzi. Őt idézi, nevének latin formája nyomán, a Szeged-Csanádi Egyházmegye fönntartásában működő Gál Ferenc Egyetem kiadója, a Gerhardus Kiadó, s fő művére emlékeztet annak tudományos folyóirata, a *Deliberationes*. Ünnepe napja idején immár évek óta komolyzenei, valamint kulturális és tudományos seregszemle a szegedi Szent Gellért Fesztivál.

Szent Gellért alakja megihlette az írókat is, hiszen több hosszabb-rövidebb irodalmi mű született róla. *Juhász Gyula* (1883–1937) szonettet, *Rónay György* (1913–1978) író, költő, műfordító, irodalomtörténész pedig több tudományos alaposágú esszét írt róla. A két világháború között népszerű író, *Lázár István* (1881–1936) Szent Gellért (1930) című regényét ezres nagyságrendben nyomtatták ki és olvasták, míg *Árpás Károly* (1955–2020) nagy műveltséggel és kortörténeti ismeretrendszerrel (A kereszt jelével, 1996) közelített a tizenegyedik századi püspök személyéhez. A Szent Gellértről foglalkozó művek közül azonban az egyetlen komolyabb irodalmi értékű mű *Szentmihályi Szabó Péter* (1945–2014) József Attila-díjas író regénye (Gellért, 1982).

Gellért szentéletrajzainak kéziratait európai nagyvárosokban őrzik. A nagyobbik legendájában olvashatjuk a következőket a vértanú főpásztorról és ereklyéi csodatévő erejéről. Szent Gellért mint „*Isten kedveltje életében mekkora szentségben tündökölt a kegyelem sok-sok ajándéka által. Mert szűz volt, a jog doktora,*

a szent teológia magisztere, öt éves gyerekkora óta Szent Benedek ruháját viselte, mégis püspöki méltóságra jutott, dicsőséges vértanú lett, és a szent egyházért Magyarországon ő vállalt először vértanúhalált. Másnap aztán Pesten a Boldogságos Szűz templomában nagy sírás-rívás közt eltemették, ugyanabban a ruhában, amelyben vértanúságot szenvedett. Aki beteg a testét érintette vagy vérét a földről összeszedte, nyomban meggyógyult bármiféle betegségtől.”

„Szent Gellért korának egyik élvonalbeli szelleme volt. Magyarországi munkásságával a tizenegyedik század vezető teológusai között foglal helyet. Tudósnak éppoly nagy volt, mint térítőnek” – összegezte a mártír főpásztor művelődéstörténeti jelentőségét Rónay György.

Tiszteletreméltó Bálint Sándor a következő szavakkal foglalta össze a szerzetes, remete és püspök munkásságát: *„A [bakonybéli] remeteségre manapság is emlékeztet egy kút, amelyet a környékbeli faluk népe Nagyboldogasszony és Gellért ünnepeén búcsújárással szokott megtisztelni. Az itteni nép úgy emlegeti, hogy a kutat három forrás táplálja, amelyet még Gellért nevezett el az Atya, Fiu és Szentlélek tiszteletére. Más hagyomány szerint az apátsági templomból éjjelente angyalok szoktak ide szállani. Gellértnek néhány év múlva föl kell áldoznia béli magányát. A király Ajtony legyőzése után őt emeli a csanádi püspöki székbe. A bencés miszióknak Gergely pápától és Bonifáctól szentesített humanista szellemére, egyeztető készségére vall, hogy a térítés Gellért tanácsára azonosítja az ősi pogány Boldogasszony alakját Máriával.”*

Szent Gellért alakja a Szegedi-Csanádi Püspökség hívei számára elsősorban azért fontos, mert közel egy évezreddel ezelőtt megszervezte egyházmegyénket. Emellett azonban fontos diplomáciai tevékenységet látott el, ott volt a magyar irodalmi élet kezdeteinél, és hozzájárult a Kárpát-medencei keresztény egyházszervezés hatalmas művéhez is. Életszentségével, vértanúságával, s Nyugat és Kelet közötti hídszerépével példaképe lehet a huszonegyedik század magyarjainak.

Juhász Gyula

GELLÉRT PÜSPÖK

Pogányok közt töltött éjet, napot,
A farkasok közt járt Gellért, a pásztor
És kimerülve harctól, virrasztástól,
Pihenni tért tornyos Csanádba most.

A Megfeszített képén elborong
És a zsoltosmát egyhangún mormolja.
Az alkonyat gyászleple száll a dómra,
Künn vakkantanak a komondorok.

De ím a mélyből hangos nóta szól,
Egy szolgálólány malmot hajt s dalol.
Valami pogány nóta, de mi szép!

Gellért dobogni érzi nagy szivét:
Tüzes varázssal, bűvös áradattal
Vérét pezsdíti a szilaj magyar dal!

Az épülő templom – Okány, 2025

ÚRJÖVETI HIMNUSZ

Jöjj el, Jézus, én szerelmem,
Vár a világ türelmetlen,
Téged, édes, szomjaz, éhez
Jöjj el Napfény, tündökölj!

Te vagy égnek édessége,
Jöjj el, földnek fényessége!
Fellobogni, ránk ragyogni
Jöjj, siess már, Jézusunk.

Nincs nyugalmunk te kívüled,
Nappalunkon ködök ülnek,
Lelkünk óhajt, hozzád sóhajt,
Jöjj el, Napfény, tündökölj!

Életünk és segedelmünk,
Engedj nálad melegednünk.
Elcsitúlni, megújulni
Csak Tebenned akarunk.

Imhol eléd keblet tárunk,
Istennek szépsége, várunk.
Gyorsan, gyorsan, esőzzétek
Drága terhét, csillagok!

Jöjj el immár, várva-vártunk,
Jöjj, megígért Napvilágunk,
Jöjj körünkbe, életünk te,
Futva jöjj le, ránk ragyogj!

Sík Sándor fordítása

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
29	30	1 <i>Remig</i> Lisieux-i Szent Teréz szűz és egyháztanító	2 <i>Petra</i> Szent örangyalok	3 <i>Helga</i> Boldog Bogdánffy Szilárd püspök és vértanú	4 <i>Ferenc, Aranka, Hajnalka</i> Assisi Szent Ferenc	5 <i>Aurél, Attila, Flávia</i> Évközi 27. vasárnap (Szent Fausztina)
6 <i>Brúnó, Renáta</i> Szent Brúnó	7 <i>Amália</i> Boldogságos Szűz Mária, Rózsafüzér Királynője	8 <i>Koppány</i> Szűz Mária, magyarok nagyszőnye, Magyarország főpátrónája	9 <i>Dénes</i> Szent Dénes püspök és társai vértanúk	10 <i>Gedeon</i>	11 <i>Brigitta, Gitta, Etel</i> Szent XXIII. János pápa	12 <i>Miksa</i> Évközi 28. vasárnap
13 <i>Kálmán, Ede, Edvárd</i>	14 <i>Helén</i> Szent I. Kallixtus pápa és vértanú	15 <i>Teréz, Auróra, Aranka</i> Avilai Szent Teréz szűz és egyháztanító	16 <i>Lebel</i> Szent Hedvig szerzetesnő, Alacoque Szent Margit szűz	17 <i>Rudolf, Rezső</i> Antiochiai Szent Ignác püspök és vértanú	18 <i>Lukács, Jusztusz</i> Szent Lukács evangélista	19 <i>Nándor</i> Évközi 29. vasárnap Missziós vasárnap (Keresztes Szent Pál)
20 <i>Vendel, Irén</i> Szent Vendel	21 <i>Orsolya, Zsolt, Solt, Celina</i> Boldog IV. Károly király	22 <i>Előd, Kornélia, Korinna</i> Szent II. János Pál pápa	23 <i>Gyöngyi</i> Nemzeti ünnep Kapisztrán Szent János áldozópap	24 <i>Salamon</i> A Szeged-Csanádi Magyarok Nagyszőnye székesegyház felszentelése	25 <i>Blanka, Krizanta</i> Pécsi Szent Mór püspök	26 <i>Dömötör, Armand</i> Évközi 30. vasárnap
27 <i>Szabina, Antonietta</i>	28 <i>Alfréd</i> Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok	29 <i>Nárcisz, Melinda</i>	30 <i>Alfonz, Stefánia</i>	31 <i>Farkas</i> Boldog Romza Tódor püspök és vértanú	1	2

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
27	28	29	30	31	1 <i>Marianna</i> Minden- szentek ünnepe	2 <i>Achillesz, Tóbiás</i> Évközi 31. vasárnap Halottak napja
3 <i>Győző, Szilvia</i> Porres Szent Márton	4 <i>Károly, Karola, Karolina</i> Borromeo Szent Károly püspök	5 <i>Imre</i> Szent Imre herceg	6 <i>Lénárd</i>	7 <i>Rezső, Csongor</i>	8 <i>Zsombor, Kál, Kolos</i>	9 <i>Tivadar, Teodor</i> Évközi 32. vasárnap (A Lateráni bazilika felszentelése)
10 <i>Réka</i> Nagy Szent Leó	11 <i>Márton, Tódor</i> Tours-i Szent Márton püspök	12 <i>Asztrik, Jónás</i> Szent Jozafát püspök és vértanú	13 <i>Szilvia</i> Magyar szentek és boldogok	14 <i>Aliz, Huba, Vanda</i>	15 <i>Albert, Lipót, Richárd</i> Nagy Szent Albert püspök és egyház- tanító	16 <i>Ödön, Edmund</i> Évközi 33. vasárnap (Skóciai Szent Margit)
17 <i>Hilda</i> Nagy Szent Gertrúd	18 <i>Jenő, Noé</i> Szent Péter- és Szent Pál-bazilikák felszentelése	19 <i>Erzsébet, Zsóka</i> Árpád-házi Szent Erzsébet	20 <i>Jolán, Bódog, Bulcsú</i>	21 <i>Olivér</i> Szűz Mária bemutatása a templom- ban	22 <i>Cecília</i> Szent Cecília szűz és vértanú	23 <i>Kelemen, Klementina</i> A mi Urunk, Jézus Krisztus, a Mindenség Királya
24 <i>Emma, Flóra, Virág</i> Vietnámi szent vértanúk	25 <i>Katalin, Liza</i> Alexandriai Szent Katalin szűz és vértanú	26 <i>Virág, Konrád, Leonarda</i>	27 <i>Virgil, Virgínia</i>	28 <i>Stefánia</i> Marchiai Szent Jakab áldozópap	29 <i>Ilma, Taksyó</i>	30 <i>András, Andrea</i> Advent 1. vasárnapja (Szent András apostol)

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
1 <i>Elza, Blanka, Natasa</i>	2 <i>Melinda, Aurélia, Vivien</i>	3 <i>Ferenc, Olívia</i> Xavéri Szent Ferenc áldozópap	4 <i>Borbála, Barbara Damaszkuszi Szent János áldozópap, Szent Borbála</i>	5 <i>Vilma, Csaba, Sába, Sebő</i>	6 <i>Miklós, Leontina, Gyopárka</i> Szent Miklós püspök	7 <i>Ambrus, Ambrózia Advent 2. vasárnapja (Szent Ambrus püspök)</i>
8 <i>Mária, Immakuláta, Emőke</i> Szűz Mária széplőtelen fogantatása	9 <i>Natália, Valéria</i> Szent Juan Diego guadalupci látnok	10 <i>Judit, Lívia</i> A Loretói Boldogságos Szűz Mária	11 <i>Árpád</i> Szent I. Damazus pápa	12 <i>Gabriella</i> A Gua- dalupci Boldogságos Szűz Mária	13 <i>Luca, Otília</i> Szent Lúcia szűz és vértanú	14 <i>Szilárda, Bertold</i> Advent 3. vasárnapja (Keresztes Szent János)
15 <i>Valér, Detre</i> Boldog Brenner János	16 <i>Etelka, Aletta</i>	17 <i>Lázár, Olimpia</i>	18 <i>Augusztá</i>	19 <i>Viola, Orbán</i>	20 <i>Teofil</i>	21 <i>Petra, Tamás</i> Advent 4. vasárnapja (Canisius Szent Péter)
22 <i>Zénó, Jutta, Xavéria</i>	23 <i>Viktória</i> Kęty Szent János	24 <i>Ádám, Éva, Adél</i>	25 <i>Anasztázia, Karácson, Eugénia</i> Karácsony, Urunk születése	26 <i>István, Előd</i> Karácsony 2. napja, (Szent István első vértanú)	27 <i>János</i> Szent János apostol és evangélista	28 <i>Kamilla</i> A szent család: Jézus, Mária és József (Apró- szentek)
29 <i>Tamara, Tamás</i> Becket Szent Tamás	30 <i>Dávid, Hermína, Hunor</i>	31 <i>Szilveszter, Ajándék, Donáta</i> Szent I. Szilveszter pápa	1	2	3	4

Csiszér Áron

ERŐS KÖZÖSSÉG ÉPÜLHET A FUTBALL KÖRÉ

Néhány év múlva legyen tele a stadion – többek között ezt a célt tűzte ki Takács Mihály, a Szeged-Csanád Grosics Akadémia utánpótlás sportigazgatója. A klubnál már javában zajlik a közösségépítés, emellett a GPS alapú teljesítmény monitorozás, a teljesítmény diagnosztikai labor, a tanulmányi szerződések és az új övodás program emelheti magasabb szintre a játékosok képzését.

„Alkotó légkört szeretnék teremteni! Célom, hogy a korosztályos képzésben olyan életkori sajátosságon alapuló, szakmailag felkészült programot nyújtsunk a gyerekeknek, ami szerteágazik az élet különböző területein” – fo-

*Takács Mihály
utánpótlás sportigazgató*

galmazta meg elvárásait *Takács Mihály* a 2024 januárjában megtartott szülői értekezleten. A mögöttünk hagyott esztendőben több olyan intézkedés történt, melyek ebbe az irányba mutatnak, a tudományos alapokon nyugvó, magas szintű szakmai háttér erősítése mellett különösen nagy hangsúlyt helyeztek a közösségépítésre.

Egy korosztálynál már javában zajlik a GPS alapú teljesítmény monitorozás. Az U17-es csapat játékosainak mozgásáról így egészen pontos, jól elemezhető adatokkal rendelkeznek a szakemberek, melyek révén pre-

cízebb, alaposabb képet kaphatnak egy-egy labdarúgó pályán mutatott produkciójáról. Mindez nagyban segíti nemcsak a játékosok fejlődését, hanem a közreműködő szakemberek munkáját is. Ezt a programot a jövőben az összes felső korosztályra kiterjesztik.

Mindezek mellett alakulóban van egy olyan teljesítménydiagnosztikai labor felállítása, mely a szakmai háttér erősítése mellett nagyban segíti majd a fiatalok fejlődését, egyben erősíti a tudományos alapokon nyugvó munkát. Ez a sérült játékosok rehabilitációját segíti a jövőben. Ehhez a humán erőforrás és az eszközpark már rendelkezésre áll.

A csúcsteljesítmény elérésének számos fontos összetevője van, ezek egyike a megfelelő táplálkozás. Az akadémia nagypályás utánpótláscsapatai ezért ősszel egy sporttáplálkozással kapcsolatos előadáson vettek részt a Szent Gellért Fórumban. Az eseménnyel kapcsolatban Takács Mihály úgy fogalmazott, az itt dolgozó szakemberek egyfajta kötelessége, hogy a gyerekeket és a családokat széleskörűen tájékoztassák e témában.

A programon az energiaszerzési folyamatokat az ételeken keresztül igyekeztek bemutatni. A tudatos táplálkozás jótékony hatásait a saját bőrükön fogják megtapasztalni a fiatal labdarúgók. A folyadékhiánytartás legalább ilyen fontos. A nyaranta egyre gyakoribb hőségben ugyanis a szervezet másként reagál a teljesítmény leadásra. A sportolónál különösen hangsúlyos a megfelelő folyadékpótlás. A Grosics Akadémiának szerepet kell vállalnia a tájékoztatásban, az edzők is nagyobb figyelmet szentelnek ennek a jövőben.

A nyártól utánpótlás szakmai vezetőként csatlakozott a klubhoz a szegedi származású, UEFA Pro-licenccel rendelkező *Makra Zsolt*. A szakember alázatos és becsületes munkát ígért, és a fiatalok tudatos fejlesztését tűzte ki célul.

Makra Zsolt 1982. május 24-én született Szegeden. Játékos-pályafutása során a Vasas és a Győr csapataival több szezonon át az NBI-ben szerepelt. Légiónaként is bizonyított, egy idényen keresztül a szlovén első osztá-

Makra Zsolt
utánpótlás szakmai vezető

Fotó: Gémes Sándor

Az egyik cél: mindig legyen tele a stadion!

lyú Primorje együttesét erősítette. Karrierje végeztével sem távolodott el a profi labdarúgástól, az elmúlt hét évben asszisztens edzőként tevékenykedett. Kétszer dolgozott a magyar élvonalban, de vállalt munkát a szlovén másodosztályú Lendva gárdájánál is. 2023-ban a Zalaegerszeggel Magyar kupát nyert. 2024 februárjában vette át a Szeged-Csanád Grosics Akadémia U19-es csapatának irányítását, amellyel a bajnokságban veretlen tavaszi szezont produkálva ezüstérmet ért el.

Kinevezésekor a klubhonlapnak úgy fogalmazott, szegediként hatalmas megtiszteltetés számára ez a felkérés, és nagy ambíciókkal vág neki a feladatnak. Egy nagyon jól felépített rendszert vehet át, de szeretné a saját futballfilozófiáját integrálni a már jól működő struktúrába, melyben fiatal és ambiciózus edzői gárdával dolgozhat.

Takács Mihály azt mondta, a klub és a szakmai közösség minden évben képes arra, hogy valamely korosztályt magasabb szintre helyezze. A Szeged-Csanád Grosics Akadémia U17-es együttese most az ország legjobbjaival egy csoportban, a tizenkét gárdát felvonultató kiemelt bajnokságban futballozik. Mindez

azt jelenti, hogy ez a korosztály hétről-hétre a hazai legjobbak ellen lép pályára, és ezen sorok begépelésekor azt is kijelenthetjük, hogy nem is akárhogyan. *Hacker Bence* együttese a Puskás, a Vasas és a Honvéd után a negyedik helyet foglalta el a tabellán, közvetlenül a Ferencváros és az MTK előtt elhelyezkedve. A bajnokságból persze még sok van hátra, de az látszik, hogy a szegedi klub akár a legjobbakkal is képes felvenni a versenyt. A cél most az, hogy az U17-es csapat megtartsa tagságát a kiemelt bajnokságban, és emellett egy másik korosztályt feljuttasson a legjobbak közé.

Takács Mihály kiemelte, az U15-ös, az U16-os, valamint az U17-es korosztályoknál tanulmányi szerződéssel szeretné megerősíteni a klub megtartó erejét. A szegedi akadémia alapvetően nevelő egyesületként működik, vagyis az ország legjobb akadémiai felé irányítanak játékosokat, de persze nemcsak oda, hanem a saját klub számára is, vagyis fontos szempont a fiatalok megtartása. E tekintetben nincs ok különösebb panaszra, de a tanulmányi szerződések tovább erősíthetik a kötődést.

A klub nemcsak a felnőtt futball felé közelítő korosztályok képzésére igyekszik nagy hangsúlyt fektetni, hanem már az egészen kicsik, az óvodások képzése is előtérbe került. Ezek a fiatalok most még látszólag a távoli jövőt jelentik, de évek múlva ők lehetnek a klub meghatározó játékosai.

A Szeged-Csanád Grosics Akadémiánál tudatos és jól felépített óvodás programmal próbálják meg biztosítani azt a bázist, amelyből a későbbiekben a szegedi és nem utolsósorban a magyar labdarúgás is profitálhat. Már ebben a korosztályban megjelennek azok az elemek, melyek az idősebb játékosok képzésében is alapvetésnek számítanak. Az óvodásoknál az a legfontosabb, hogy a gyerekek élvezzék a játékot, legyenek bátrak, támadjanak, próbáljanak gólokat szerezni, egy esetleges labdavesztés után pedig igyekezzenek nyomást gyakorolni az ellenfélre, próbálják minél hamarabb visszaszerezni a labdát.

Az óvodások számára különböző helyszíneken tartott foglalkozásokon a legfontosabb cél a mozgás, a játék, a labdarúgás megszerettetése. Az edzések ugyanakkor jó alkalmat teremtenek ahhoz, hogy fejlődjön a gyermekek mozgáskultúrája, labdaérzékelése, kialakuljon bennük egyfajta labdarúgással kapcsolatos motiváció. A tréningek persze nem titkoltan erősíthetik a klubhoz való

Különösen nagy hangsúlyt helyeznek a közösségépítésre és a tradícióteremtésre

kötődést, a legjobbak pedig nem sokkal később az akadémia U8-as korosztályát alkotják.

A következő időszak egyik szép, egyben fontos feladata az értéket teremtő közösségépítés, a tradícióteremtés. Mindezek érdekében már most számos olyan programot rendeztek, melyek az ismeretek átadása mellett ezt a célt is szolgálták. Ősszel megkezdődött a Grosics-est programsorozata. Ezen a Freestyle FC látványos bemutatóját követően *Nikolényi Gábor Viktor*, a klub kommunikációs igazgatója *Varga Tamás* kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázóval beszélgetett.

Varga Tamástól a fiatal játékosok és szüleik olyan történeteket is hallhattak, melyek arról szóltak, hogy a sikeres sportkarrier érdekében milyen lemondásokkal kellett szembenéznie, de felidézte a legendás Kemény Dénes-féle válogatott sikerének titkait, valamint szót ejtett a 2009-es szegedi LEN-kupa-győzelemről is. A program kapcsán Takács Mihály arra hívta fel a figyelmet, hogy a célok elérése érdekében együtt gondolkodó közösséget kell alkotni.

Fontos, hogy tisztában legyünk a közös céljainkkal és tegyünk azért, hogy elérjük azokat. Varga Tamás igazi példakép lehet mindenki számára, hiszen céltudatosan építette a karrierjét, és végig hitt az álmaiban.

Rónay György

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA

Amikor a fák gyümölcsöt teremnek,
tudhatjátok, hogy közel van a nyár.
Tűzre dobhatsz, Kertész, mert nem terem meg
korcs ágaimon más, mint a halál?
Amikor jelek lepik el a mennyet,
álmunkból kelni itt az óra már.
De ha hozzám jössz, pedig megüzented,
angyalod mégis álomban talál.
Meg akartál rajtam teremni, rossz fán;
Nem voltál rest naponta jönni hozzám.
Ajtóm bezártam. Ágam levetett.
Éjszakámból feléd fordítom orcám:
boríts be, Bőség! Irgalom, hajolj rám!
Szüless meg a szívemben, Szeretet!

MOSTAN KINYÍLT EGY SZÉP RÓZSAVIRÁG

Mostan kinyílt egy szép ró - zsa - vi - rág,
a - kit ré - gen várt az e - gész vi - lág.
Bet - le - hem - ben ki-bim-bó-zott zöld ág,
ki - rály - nem - ből nagy méltó - ság.

Ki érettünk magad megalázád,
vedd kegyesen szívünk áldozatát!
Dicsőséget, megváltó Istenünk
engedd méltóan zengenünk!

Illyés Gyula

KACOR KIRÁLY

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy özvegyasszony s annak egy macskája. Nagy macska volt már, de éppen olyan nyalánk volt, mintha kis macska lett volna. Egy reggel is mind felnyalta a lábasból a tejet. Megharagudott az özvegyasszony, jól megverte, s elkergette a háztól. A macska elbujdosott a falu végére, s ott nagy szomorúan leült a híd mellé.

A híd végén ült egy róka is, lógatta a lompos farkát. Meglátja azt a macska, neki-nekifutott, s játszadozni kezd a róka farkával. A róka megijed, felugrik, megfordul. A macska is megijed, hátrál, s felborzolja magát. Így nézték egymást egy darabig.

A róka sohasem látott macskát, a macska sohasem látott rókát. Mindegyik félt, de egyik sem tudta, mit csináljon. Végére a róka szólalt meg:

– Ugyan, ha meg nem sérteném, nem mondaná meg az úr, hogy miféle nemzetség?

– Én vagyok a Kacor király!

– Kacor király? Soha hírét nem hallottam!

– Bizony pedig hallhattad volna. Minden állatot meg tudok regulázni, olyan nagy a hatalmam.

Megszepent a róka, s nagy alázatosan kérte a macskát, hogy legyen vendége egy kis csirkehúsrá. Minthogy már délfelé járt az idő, s a macska nagyon ehetség volt, nem várt két meghívást. Elindultak hát a róka barlangjába. A macska hamar beletalálta magát a nagy uraságba, s örvendett, hogy a róka olyan tisztelettel szolgálja, mintha valóságos király volna. Urasan is viselkedett, keveset szólott és sokat evett, ebéd után álomra dőlt, s azt parancsolta a rókának, ügyeljen, hogy senki se háborgassa, amíg alszik.

A róka kiállott a barlang szájához strázsálni. Hát éppen akkor ment el ott a kis nyúl.

– Hallod-e, te kis nyúl, itt ne járj, mert az én uram, a Kacor király alszik; ha kijön, majd nem tudod, merre szaladj; minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

Megijedt a kis nyúl, szép lassan elkotródott, s egy tisztáson lekuporodva azon gondolkozott: „Ki lehet az a Kacor király? Soha híret sem hallottam.”

Arra bódogott egy medve is. Kérdi tőle a nyúl: hova megyen?

– Járok egyet, mert nagyon unatkozom.

– Jaj, erre ne járj, mert a róka azt mondja, hogy az ő ura, a Kacor király alszik, s ha kijő, majd nem tudod, merre szaladj! Minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

– Kacor király? Soha híret sem hallottam! Már csak azért is arra megyek, legalább meglátom, milyen az a Kacor király. – El is indult a medve a róka barlangja felé.

– Hallod-e, te medve – kiált rá a strázsa. – Itt ne járj, mert az én uram, a Kacor király alszik, ha kijő, nem tudod, merre szaladj; minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

Erre a medvének inába szállt a bátorsága, szó nélkül megfordult, és visszatért a kis nyúlhoz. Ott találta a kis nyúllal a farkast és a varjút is; panasztak, hogy ők is éppen úgy jártak.

– Ki lehet az a Kacor király? Soha híret sem hallottuk! – mondták mindnyájan, s mind azon tanakodtak, mit csináljanak, hogy megláthassák. Abban állapodtak meg, hogy meghívják ebédre a rókával együtt. Mindjárt el is küldték a varjút, meghívni a vendégeket.

Mikor a róka meglátta a varjút, nagy méreggel kifutott, s összeszidta, hogy megint alkalmatlankodik.

– Eltakarodj innen! Nem megmondtam már? Az én uram a Kacor király; ha kijő, majd nem tudod, merre szaladj; minden állatot megreguláz, olyan nagy a hatalma!

– Tudom, nagyon jól tudom; nem is a magam jószántából jöttem ide, hanem a medve, a farkas és a nyúl küldött, hogy meghívjalak benneteket hozzájuk ebédre.

– Az már más! Várj egy kicsit.

Ezzel bement a róka megjelenteni a dolgot a Kacor királynak. Kisvártatva ki is jött, tudtára adta a varjúnak, hogy a király szívesen fogadta a meghívást, elmennek az ebédre, csak tudják, hova.

– Eljövök én holnap értetek, s elvezetlek!

A jó hírré a medve, a farkas és a nyúl ugyancsak felütötte a lacikonyháját. A kis nyulat megtették szakácsnak, mert kurta farka van, s így nem könnyen égeti meg magát. A medve fát és vadakat hordott a konyhára. A farkas asztalt terített, és pecsenyét forgatott.

Mikor kész volt már az ebéd, a varjú elindult a vendégekért. Egyik fáról a másikra szállott, de nem mert leszállani, hanem csak a fán maradt, s onnan szólítottatta a rókát.

– Várj egy kicsit, mindjárt készen leszünk – mondta a róka –, csak még a bajszát pödri ki az én felséges uram.

S csakugyan, végre kijött a Kacor király is. Lassan s nagy méltósággal lépdelt elől, de a varjút szemmel tartotta, mert félt tőle. A varjú is szepegett, csak fél szemmel mert reátekinteni, egyik fáról a másikra szökdécselt, úgy vezette őket. A medve, a farkas és a nyúl nagy várakozásban volt, mind azt mondták: vajon milyen lehet az a Kacor király? Ki-kinéztek az útra, ahonnan a vendégeket várták.

– Ott jön, ott jön! Jaj istenem, merre fussak! – kiáltotta a kis nyúl, s ijedtében nekifutott a tűznek. Megpörkölte magát, s ettől olyan bátor lett, hogy fordultában belekapott a farkas képébe, jól végigkarmolta. A farkas azt hitte, hogy ezt csak a medve tehette véle, s ezért jól képen teremtette a medvét. A medve a kis nyúlnak akarta továbbadni az ütést, de a Kacor királyt találta el, aki épp akkor ért oda.

Mikor látta, hogy a fenséges Kacor királyt ütötte meg, úgy megrémült, hogy nyaka közé szedte a lábát. A Kacor király meg attól ijedt meg, hogy így nyakon teremtették. Uzsgyi hát, ő is futóra!

Elröppent ijedtében a varjú is.

Még most is mennek, ha meg nem álltak.

Csiszér Áron

KULTURÁLIS CSÚCSPONTOK BÉKÉSBEN

A hagyományokra építő értékmegőrzés jegyében határozhatjuk meg Békés vármegye kulturális csúcsteljesítményeit, ha a 2024-es eseményeket vizsgáljuk. A megújuló, történelmi épületek közül kiemelkedik az egykor a Tisza család otthonának számító geszti kastély korszerűsítése.

Lövésekkel kezdődött az új esztendő, 2024. január elsején a gyulai várnál középkori puskák és ágyúk másolatai szólaltak meg a Maróti Hagyományőrző Egyesület, a Kerecsényi László Íjász Egyesület és a nagytályai Pattantyús Martalócok képviselői jóvoltából. A fürdővárosban amolyan turistacsalogató látványosságnak számít, hogy lövésekkel köszöntik az új évet. A fegyverek és a viseletek a város középkori történetéhez igazodva két fontos korszakot idéztek fel. A XV. századot szakállas puskával és egy masszív, háromfontos tábori mozsárágyúval jelenítették meg, a végvári időszakot pedig hajdú puskák, török

tüfenk puska és egy kis kaliberű, könnyen mozgatható falkonetta ágyú hozta közelebb az érdeklődőkhöz. A középkorban az óévet nem tűzijátékkal búcsúztatták, az újév első napján viszont a gyulai várnál is bemutatott módon űzték el az előző esztendőt, és a rossz dolgokat.

Foró: Dévényi Endre

Újévi lövések a gyulai várnál

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a 2024-es év legkiemelkedőbb Békés vármegyei eseménye ezúttal az alig hatszázötven lakosú Geszten zajlott. Az egyébként komoly múlttal rendelkező, már a XIII. századi *Várad* *regestrumban* megemlített, ma határszéli zsáktelepülésen a Nemzeti Összetartozás Napján *Orbán Viktor* miniszterelnök részvételével adták át a felújított Tisza-kastélyt.

2016-tól napjainkig megújultak a Gesztre vezető utak, korszerűsítették a Tiszakriptát, amely a két miniszterelnök mellett gróf Tisza Lajos nyughelye is, de rendbe tették a kastélyparkot, az inaslakot, a vendégházat, az Arany János-házat, valamint építettek óvodát, általános iskolát, tornacsarnokot, megújították a református templomot. Mind-

A felújított geszti Tisza-kastély

ezek a beruházások összesen mintegy 20 milliárd forint értékben valósultak meg.

A miniszterelnök a különleges eseményen arra hívta fel a figyelmet, hogy Trianon után a nemzet nem a bele-törődést választotta, hanem a küzdelmet és a túlélést. Sőt ez a nemzet többre képes, képes arra is, hogy ki-nyilvánítsa határtalan élni akarását

és összetartozását, és hálával adózzon annak a családnak, amely olyan sokat adott neki. Most egy tartozást rónak le azzal, hogy a Tisza család otthonáról és a család nyughelyéről méltó módon gondoskodnak. Orbán Viktor emlékeztetett, a Tisza család a törökök ellen is harcolt, a Magyar Királyság utolsó sikeres korszaka pedig elválaszthatatlan tőlük. Tisza István halála viszont egy történelmi korszak fájdalmas végét jelentette, 104 éve igazságtalan diktátumot kapott a nemzet a nyakába. Odalett a magyar ipar és termőföld színe-java, hátrón túlra kerültek a kulturális értékek.

– Magyar az, akinek a Trianonnal kapott nemzeti seb a legjobban fáj. A trianoni diktátum nemzetünk halálát célozta, el akartak temetni minket – szögezte le Orbán Viktor. – A haza jó gazdáit eltették láb alól vagy menekülés-re kényszerítették. Hazánkat a legsötétebb órán olyan emberek kezére adták,

akikről száz évvel később is nehéz eldönteni, hogy rossz szándékuk vagy alkalmatlanságuk miatt voltak nagyobb csapás az országra nézve. Közép-Európát ma ugyanaz a veszély fenyegeti, mint 110 évvel ezelőtt. Egy birodalmi érdek háborúba akar sodorni minket – húzta alá a miniszterelnök. Leszögezte, hogy a háború mindig emberi döntések következménye, és arra kell vállalkozni, ami Tisza Istvánnak nem sikerült: megakadályozni Magyarország részvételét egy újabb európai háborúban.

A Tisza-kastélyt 1761 és 1772 között borosjenői Tisza László építtette, az utolsó családtag pedig 1944-ben hagyta el. A falai között megfordult Arany János – aki Tisza Domokost tanította –, Mikszáth Kálmán, Jókai Mór, aki *A kőszívű ember fiai* című regényének főhőseit Tisza Lajosról és gyermekeiről, Tisza Lászlóról, Tisza Kálmánról és gróf Tisza Lajosról mintázta. Tisza Lajos 1883-ban kapott grófi címet Szeged újjáépítéséért, amelyet 1897-ben Tisza Kálmán gyermekeire hagyott.

Tisza Kálmán 1875 és 1890 között volt Magyarország miniszterelnöke, ebben az időszakban nagyon sokat fejlődött az ország. Gróf Tisza István két ízben, 1903–1905, majd 1913–1917 között volt miniszterelnök, valamint házelnök-ként is tevékenykedett. Neki édesapjával ellentétben vészterhes idők jutottak. 1918. október 31-én, az őszirozsás forradalom végén gyilkolták meg. Emberi és politikai nagysága Széchenyi Istvánhoz, Kossuth Lajoshoz, Deák Ferenchez hasonlítható.

Békés vármegyében a 2024-es évben is folytatódott az egyházi intézményrendszer infrastrukturális feltételeinek javítása. Oktatási, szociális intézmények, templomok újultak meg, Okányban pedig új templom épül.

Lelki értelemben az esztendő mindenképpen egyik legkiemelkedőbb eseménye volt a gyulai Nádi Boldogasszony-búcsú. Nemcsak azért, mert a törökidő után szinte teljesen elnéptelenedő Békés vármegye máig egyetlen élő, középkori hagyománnyal bíró, a török időköt is túlélő ünnepe ez, hanem azért is, mert a XVIII. században megkezdődő újjáépítés egyik leglátványosabb emléke az a templom, melyet 1715-ben Nádi Boldogasszonynak szenteltek. Az augusz-

tusi eseményen *Kiss-Rigó László* püspök a legnehezebb időkben is megjelenő Mária-kultusz jelentőségéről beszélt, és útmutatást adott arra vonatkozóan, hogy a ma embere miben bízhat.

A főpásztor emlékeztetett, a középkorban, amikor a keresztény világ veszélyben volt, Máriát hívták segítségül. Az 1571-es lepantói tengeri csata és az 1456-os, nándorfehérvári diadal után egyre inkább úgy kezdték el tisztelni őt, mint a keresztények segítségét, akiben bízni lehet. Ma viszont nem a török fenyegeti a keresztény világot, hanem saját maga. *Kiss-Rigó László* úgy fogalmazott, azok a bomlott agyú ideológiák jelentik a veszélyt, amelyeknek tanúi vagyunk

nap mint nap. Ezek sok embernek elvették a józan esztét, ők önként és dalolva adják fel identitásukat, teszik magukat tönkre, és gyógyszerként ajánlják ezt az ép társadalomnak is. Ezért Máriát, a Nádi Boldogasszonyt, a keresztények segítségét arra kérhetjük, hogy segítsen minket abban, hogy ellenálljunk minden buta ideológiának, melyekkel szemben meg kell küzdenünk.

Szeptember 29-étől a kórházalapító *Réthy Pál* nevét viseli az a felújított, kiszélesített kishíd Békéscsaba belvárosában, mely az Élővíz-csatorna, az egykori Fehér-Körös két oldalát köti össze. A megyeszékhely legszebb részén, a Munkácsy-negyedben felavatták az *Ásító inas*-szobrot is. *Miklya Gábor* Munkácsy festményét idéző alkotása a Derkovits sori hídfőnél kapott helyet. Ezzel ez a mű lett az ötödik olyan köztéri alkotás, mely a festőfejedelem valamelyik munkájának szoborként állít emléket a vármegyeszékhelyen. Az eseményen a Gál Ferenc Egyetem rektora, *Dux László* – akinek felmenői között van *Réthy Pál* és a tervező mérnök *Sztraka Ernő* is – arról is beszélt, hogy a hidak generációkat, kultúrákat, közösségeket kötnek össze.

A magyar hadtörténet és a hőskultusz – az államiságnál régebbi – közel ezer-öttszázéves időszakán keresztül a történelmi szemléletváltás fontosságát hangsúlyozta az október 6-i nemzeti gyásznapon *Töll László*, aki az aradi vértanúk kivégzésének 175. évfordulója alkalmából a gyulai Országos Honvédtiszti Emlékhelyen megtartott eseményen mondott beszédet. A Magyar Honvédség katonai identitásért felelős miniszteri biztosa azt mondta, október hatodikát gyásznapként tartjuk nyilván, de ha végigtekintünk történelmünkön, elmondhatjuk, hogy végig gyászolunk, mindig a nemzeti tragédiákkal foglalkozunk. Ez pedig nem jó, mert ennek a dicsőséges történelemnek voltak olyan ragyogó korszakai, amikor a Magyar Királyság birodalom volt, és volt olyan is, amikor élet-halál harcot vívtunk. Így azokat a napokat is meg kell említenünk, amikor a nemzet halál lebegett a magyarság felett, ez volt a török hódoltság időszaka. Ez alatt az idő alatt szinte elfogyott a magyarság, tehát ha így nézzük, akkor hadtörténetünk sikertörténet, hiszen most is itt vagyunk. Amikor megemlékezünk a hősookról, ne csak a vereségeinket említsük meg, hanem az is, hogy a vesztes háborúknak is megvannak a hőseik. *Töll László* kiemelte, büszkék lehetünk arra, hogy összességében mindenki, aki ellen harcoltunk, az vagy eltűnt, vagy a határainktól távol került, de mi itt vagyunk, egy önálló országban a saját nyelvünket beszéljük. A miniszteri biztos azt mondta, a magyarság egy sorsközösség, mely nem a születési helytől függ, és ez a háborúban kristályosodik ki, mint ahogy a sok esetben nem magyar származású aradi vértanúk esetében is tetten érhető.

Fotó: Dévényi Endre

Töll László

◆

Széles körű összefogás övezte, így nem meglepő, hogy több mint nyolcszázan vettek részt a Békés Vármegyei Kormányhivatal és a Gál Ferenc Egylet *IV. Fuss és Segíts!* elnevezésű jótékonyági programján, melyet október 6-án tartottak Békéscsaba belvárosában. A program célja az volt, hogy felhívják a figyelmet az egészséges életmód fontosságára, a sport közösségépítő erejére,

valamint az összefogás és a játékoskodás jelentőségére. A résztvevőket száz métertől egészen tizenkét kilométerig számos táv várta, a legfiatalabb gyermek egyéves sem volt, a legidősebb versenyző pedig hetven is elmúlt. A játékosági

Forrás: gfc.hu

Több mint nyolcszázán futottak az állami gondoskodásban élő gyerekekért

gondolat jegyében a verseny nevezési díjaiból, illetve a programon összegyűjtött adományokból ezúttal is az ÁGOTA® Alapítvány gyermekeit támogatták több mint 2,4 millió forinttal.

Takács Árpád főispán az eseményen azt mondta, ez a kormányhivatal egyik legjobb, leghasznosabb és legszínesebb rendezvénye. A legjobb azért, mert élményt és mo-

solyt ad. A leghasznosabb azért, mert segítenek, a legszínesebb pedig azért, mert olyan emberek, akik a mindennapokban nem is beszélnek egymással, idejönnek, és ha kell, egymást húzzák be a célba.

A 2024-es év fontos évfordulókat hozott a térségben élő nemzetiségek számára is. Októberben ünnepelték a Békéscsabai Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium fennállásának 75. évfordulóját. *Pecsenya Edit* igazgató felidézte az iskola történetének több fontos, meghatározó és nem könnyű pillanatát is. Kitért arra, hogy 1949. szeptember 1-jén nyitotta meg kapuit az elmúlt két évtizedben korszerűsített épülettel bíró gimnázium, amelynek alapítása nagy jelentőséggel bírt a magyarországi szlovákok szempontjából. Ez a gimnázium volt az első abban az időszakban, a szlovákság egyetlen gimnáziuma Magyarországon. Soha azelőtt középfokon nem tanítottak szlovák nyelven. Hangsúlyozta, a nemzetiségi oktatásban nem elég a kifogástalan nyelvtudás, ennél sokkal többre, elkötelezettsége és szívre is szükség van.

Három napon át tartottak az ünnepi programok Gyulán, ahol a helyi németek betelepülésének háromszázadik évfordulójára emlékeztek. Ma már kevesen tudják, de egykor olyan erős volt az itteni sváb közösség, hogy Magyargyula mellett Németgyula 1857-ig önálló városként működött. A németvárosi Szent József-templom mellett álló épületben született a Himnusz zeneköltője, a magyar nemzeti opera megteremtője, Erkel Ferenc. A döntően katolikus hitű gyulai németek a város egyik jelentős közösségét alkották, és alkotják ma is, bár a nyelvet beszélők száma a kommunizmus évtizedeiben erősen lecsökkent.

Az összetartozás tudatát könyvbemutatóval, kiállítással, felvonulással és bállal erősítették. Az egykori németek úgynevezett Ulmer Schachetelek segítségével ereszkedtek le a Dunán Bajáig, majd ott szekerekre szállva érték el az akkori békési vármegyeszékhelyet. A lapos folyami hajók kisebb másolatait a kései utódok az Élővíz-csatornán eresztették vízre, ezzel is a háromszáz évvel ezelőtti eseményeket idézték fel.

A Békés vármegyében élő románok is évfordulós ünnepséget tartottak októberben. A gyulai Várkertben ötvenöt csapat részvételével megtartott gasztronómiai fesztivál után pár nappal a Szent Miklós-katedrálisban püspöki liturgiával ünnepelték a templom építésének 200., felszentelésének 30. évfordulóját.

Húsz százalékkal nőtt a nézőszám, hatvanötrel az árbevétel a Gyulai Várszínháznál, vagyis ezen számok tükrében túlzás nélkül kijelenthetjük, hogy a teátrum eredményes nyári évadot zárt. *Elek Tibor* igazgató az évad legfontosabb jellemzői között említette, hogy a közel két hónap alatt 44 programot valósítottak meg, ezek között négy új, saját bemutató volt. A három színházi mellett két zenei fesztivált rendeztek, de a sokszínű kínálat mellett az igazán jelentős változás a nézőszámot és az árbevételt érintette, ugyanakkor fontosnak nevezte az együttműködést a Nemzeti Színházzal, mely révén tovább emelkedett a művészi színvonal.

A fenntartó gyulai önkormányzat képviselőjében *Görgényi Ernő* polgármester azt mondta, önkormányzati szempontból ilyen az a várszínházi évad, amit

*Presser Gábor–Sztevanovity Dusan–Horváth Péter:
A padlás – a nagyváradai Szigligeti Színház előadása
a Gyulai Várszínházban*

látni szeretnének, ilyenre van szükség, ilyet éri meg csinálni. Sík Ferenc-díjat kapott *Zakariás Zalán*, az *Erkel és a felkelés* rendezője. A Havassy István-díjat *Szélyes Andrea*, a *Bohóc keresztetik* díszlet- és jelmeztervezője, az Őze Lajos nevét viselő elismerést pedig a Pénelopét alakító *Varga Gabriella* nyerte el.

Szarvason a Víziszínház, Békéscsabán a Jókai Színház produkciói szolgálják ki az érdeklődő közönséget, azonban egy különleges programnak is ott-hont adott az utóbbi város.

Több mint száz résztvevő érkezett a három dél-alföldi vármegye kilenc településéről a Játék-Szín regionális amatőr színjátszó-találkozóra. A Játék-Színen most is pszichiátriai és szenvedélybetegek, fogyatékossgal élők és idősek léptek színpadra. Az esemény célja az volt, hogy ők is megmutathassanak magukból valamit, ami túlmutat az előítéleteken, a hétköznapi berögzült dolgokon. Bár a fellépők egy művet dolgoznak fel, és szereplők; a mozdulataikban, a gesztusaikban ott rejtőztek ők maguk is, a darabba beleviszik saját magukat.

Dutka Ákos

KARÁCSONY

A régi házban, hol apánk ilyenkor
aranyba mázolt almát és diót
mesélve karcsu, vidám angyalokról
kik zsákban hordanak ma minden földi jót.
Emlékszel anyánk boldog asztalára,
hol illatozva gőzölt a frissen sült kalács,
a gyertyafényből, fenyő illatából
szövődött a derús, ünnepi varázs?

Istenem, ha még egyszer lehetne
asztalodhoz ülni, édes jó anyám,
s a Te szivednek melegével égne
gyertyánk, – a karácsonyi fenyőfa gallyán,
ha még egyszer öledbe borulva
Betlehemre lesnék hittel, áradóan
a régi házban, a Te asztalodnál...
Még egyszer... még egyszer otthon
Váradon.

A régi háznak karácsonyfa lángja,
negyven év ködén át híva felragyog:
szivemben Jézus, künn angyal harangoz
és én újra tiszta, jó gyermek vagyok.
A téli kődben ismert régi úton,
állok a sugaras Betlehem előtt
s a régi háznak szentelt délibábját
ringatja előttem a karácsonyi köd.

JUBILÁNS ATYÁK 2024-BEN

■ GYÉMÁNTMISE

SÓKI KÁROLY

2024. június 14-én ünnepelte gyémántmiséjét, pappá szentelésének 60. évfordulóját.

■ ARANYMISE

SZUROVE CZ VINCE

2024. június 16-án ünnepelte aranymiséjét, pappá szentelésének 50. évfordulóját.

■ EZÜSTMISE

GYENES CSABA

2024. január 30-án ünnepelte ezüstmiséjét, pappá szentelésének 25. évfordulóját.

■ EZÜSTMISE

DR. GRUBER LÁSZLÓ

2024. június 26-án ünnepelte ezüstmiséjét, pappá szentelésének 25. évfordulóját.

ELHUNYT LELKIPÁSZTOROK

GYULAY ENDRE, az egyházmegye nyugalmazott püspöke életének 94., papságának 72., püspöki szolgálatának 38. évében a szegedi Bálint Sándor Szeretetotthonban, szentségekkel megerősítve 2024. augusztus 3-án elhunyt.

1930. szeptember 17-én született Battonyán. Szegedi piarista diák volt, majd a Szegedi Hittudományi Főiskolán végezte teológiai tanulmányait 1948 és 1953 között. A szegedi székesegyházban szentelték pappá 1953. június 7-én.

1953–55-ig Röszkén, 1955–57-ig Ásotthalmon, 1957–60 között Gyulán szolgált segédlelkészként. Plébániai kormányzó volt 1960–1963-ig Domaszéken. Plébános 1963–1970 között Mezőhegyesen, majd 1970–1972-ig templomigazgató volt Makón. 1972-től a Szegedi Szeminárium spirituálisa, és teológiai tanár a Hittudományi Főiskolán. 1983-ban Szeged-Rókuson lett plébános. Szent II. János Pál pápa 1987-ben nevezte ki a Szeged-Csanádi Egyházmegye élére. Püspökszentelése 1987. július 4-én a szegedi székesegyházban történt. 1988-ban megszervezte a jubileumi Szent István-napi ünnepeket Szegeden. 1989-től segítette a szerzetesek visszatérését. Püspöksége idején tizenhárom új templom épült az egyházmegyében. 1989–90-ben az Erdélybe irányuló európai segélyakciót szervezte.

Tevékenyen részt vett az 1991-es magyarországi pápalátogatás előkészítésében. 1993-tól a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia alelnöke és az egyházi ingatlanokat rendező kormánybizottság tagja volt. Az egyházmegye határainak megváltozását követően (1993) a lelkipásztori gyakorlat egységesítése érdekében kétéves előkészület után Egyházmegyei Zsinatot hívott össze, amely 1995. június 18–24-ig ülésezett. 1999-ben a Magyar Cserkészszövetség elnöke.

Gyulay Endre közéleti író is volt – számos újság publikálta aktuális közéleti cikkeit, és tévényilatkozatai kapcsán a magyar püspökök közül a legismertebb közéleti szereplővé vált.

Főpásztori megbízatását 2006. augusztus 26-ig látta el. Nyugállományba helyezését követően lelkipásztori aktivitását élete utolsó napjaiig megőrizte. A szegedi székesegyház altemplomában az augusztus 12-én érte bemutatott szentmisét követően történt a temetése.

TÚRI KIS ISTVÁN nyugalmazott plébános életének 66., papságának 37. évében 2024. október 18-án szentségekkel megerősítve az Örök Hazába költözött.

1958. december 9-én született Csongrádon.

Tanulmányok: 1983–1988. Szeged. 1988. június 26-án szentelték pappá Kecskeméten. Káplánként szolgált 1988–1989-ig Szolnok-Belvárosban, 1989–1992-ig

Tiszakécskén. Plébános volt 1992–1994-ig Jászkarajenőn, 1994–1996-ig Csanádapácán, 1996–1999-ig Makó-Újvárosban, oldallagosan ellátva Maroslelét. 1999–2008-ig Kunszentmárton plébánosa. Kisegítő lelkész volt 2008–2011-ig Szentesen a Jézus Szíve Plébánián, majd plébános 2011-2012-ig Gyomaendrődön. Kisegítő lelkészként szolgált 2012–2013-ig Zsombón. Plébános volt 2013–2014-ig Nagykamaráson, oldallagosan ellátva Almás-kamarást. 2014–2017-ig Dombegyház plébánosa volt, majd plébániai kormányzó lett 2017–2019-ig Gyomaendrődön. 2019-től betegszabadságon volt, 2023-tól nyugállományba került.

Temetési gyázmiséjét a csongrád-piroskavárosi Szent József Plébánia-templomban mutatták be október 24-én, majd a csongrádi temetőben helyezték örök nyugalomra.

SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYEI KRÓNIKA, 2024

2023. december 1. • Advent első estéjén rövid műsor keretében Botka László polgármester és Kiss-Rigó László püspök meggyújtották a város adventi koszorújának első gyertyáját a Dóm téren.

• Az Ifjúságpasztorációs Iroda gondozásában idén is megjelent az *Adventi Füzet*, mely minden évben irányt mutat és cselekedetre ösztönöz advent szent és várakozással teli időszakában. Az *Ébredj!* mottójú füzetben fiatalok karácsonnyal kapcsolatos írásait, gondolatait találja az olvasó.

• Adventi zenés flashmobot szerveztek a plébániai és katolikus iskolai zenekarok, dicsőítő csoportok, közösségek, templomi zenészek, hit-tancsoportok és családok. A Dóm téren este kezdődő találkozón közösen elénekelték és gitározták az *Ébredj ember, mély álmodból (Alleluja...)* című dalt, mely kifejezi a közösség örömet, evangéliumi bátorságát és Jézusba vetett hitét.

• *Angyali üdvözlés* címmel megnyílt Petrás Mária és Petrás Alina adventi kiállítása az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban. A tárlat a Prima Primissima díjas népdalénekes, keramikusművész és lánya, a Szervátiusz Jenő-díjas keramikusművész bibliai témájú, életörömet sugárzó alkotásait mutatta be.

December 3. • Hagyományos, tartósélelmiszer-gyűjtést szervezett az újszegedi plébánia közössége rászorulóknak, kisnyugdíjasok, továbbá nagycsaládosok megsegítésére.

December 5. • A Szegedi Bartók Béla Nőiakar és a SZTE BBMK Vegyeskar közös hangverseny adott a jezsuiták Szent József templomában.

December 8. • Karácsonyi jótékonyági koncertet rendeztek a székesegyházban. A hangversenyen karácsonyi versek és dalok voltak hallhatók

Vadkerti Imre, a Kormorán zenekar szólistája és a Felvidéki zenekar előadásában.

• Mikulás-váro ünnepséget tartottak a közösség gyermekei részére a Belvárosi Plébánián közös énekléssel, versmondással és meséléssel.

December 9. • Követve az Mathias Corvinus Collegium szegedi képzési központjának 2021-ben útjára indított hagyományát, idén is megszervezték a szegedi gyermekkórusok és előadóművészek közreműködésével a *Mesebeli karácsony* című jótékonyági koncertet a dómban, szebbé téve ezzel a rászoruló gyermekek és fiatalok karácsonyát. Belépő az idén is jó állapotú gyermek- vagy ifjúsági könyv volt. Az összegyűjtött köteteket a kárpátaljai Karácsválvai Óvoda és Líceum gyermekei kapták meg.

• Az *Egy szívvel közösen* adománygyűjtő akció keretében idén 150 hátrányos helyzetű hittanos gyermeket ajándékozott meg a Felsővárosi Szent Miklós Plébánia közössége a Jövőt a Fialoknak Alapítvány segítségével.

December 11. • A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás jótékonyági vásárt rendezett, melynek bevételét a rászoruló családok tüzelő- és fűtéstámogatására fordították.

December 14. • Face2Face imaestet rendeztek a Szeged-Belvárosi Plébánián, elmélkedéssel, tanúságtételekkel és zenei szolgálattal.

December 16. • Az esti szentmisére megérkezett a *Betlehemi békeláng*, melyet a Magyar Cserkészszövetség V. Dél-Alföldi kerületének cserkészei hoztak el a dómba. A szentmise keretében a *Betlehemi békeláng*ról gyűjtötték meg az adventi koszorú negyedik gyertyáját.

December 19. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban adventi hangversenyt adott a Szegedi Szülők Kórusa.

• Advent utolsó hetében, a Szent Gellért Szeminárium növendékei meglátogatták a Harmat utcai Bálint Sándor Szeretetotthon lakóit a Szeminárium rektora kíséretében, aki ezt követően szentmisét celebrált az otthon közössége számára. A szeminaristák saját kezűleg sültött mézeskalácsokkal ajándékozták meg az otthon lakóit.

• A Szent Gellért Fórumban a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató megrendezte az *Ágota Karácsonyt* a 13 vármegyéből mintegy 1000 nevelőszülőnél vagy lakásotthonban élő gyermek részére. Az ünnepi műsort és vacsorát követően számos támogatónak köszönhetően minden gyermek megkapta azt a személyre szóló ajándékcsomagot, melyet korábban az „Angyalkának” írt levelében kért.

December 23. • A szeged-tarjánvárosi Szent Gellért Plébánia közössége pásztorjátékot adott elő az Acél utcai szociális otthon lakói számára.

December 24. • A dómban a hittanos gyermekek pásztorjátékot adtak elő. Az éjféli szentmisét Kiss-Rigó László celebrálta.

December 25. • Urunk születése napján Kiss-Rigó László püspök celebrált ünnepi szentmisét a székesegyházban.

December 28. • Aprószentek ünnepén az alsóvárosi Havas Boldogasszony-templomban engesztelő imádságot mondtak a művi abortuszban érintettekért, és az így elveszített magzatokért.

December 31. • Szent Szilveszter ünnepén Kiss-Rigó László püspök celebrált ünnepi szentmisét a dómban. Ezt követően tartotta hálaadó ünnepségét Kondé Lajos plébános vezetésével a Belvárosi Plébánia közössége.

2024. január 1. • Az új esztendő első napján Békéscsabán, a Páduai Szent Antal-társszékesegyházban Kiss-Rigó László püspök celebrálta az ünnepi szentmisét.

Január 7. • A Szent Gellért Plébánia közössége szentmise keretében köszöntötte a 100. születésnapját ünneplő Schultner Katalint. Kati néni a plébániai karitászcsoport alapító tagja, aki

hosszú éveken át szeretettel, empátiával segítette a környék szegény sorsú embereit, példát mutatva a közösség minden tagjának. Áldozatos munkáját 2012-ben Caritas Hungarica-díjjal ismerték el.

Január 13. • A magyar történelem egyik legnagyobb hadikatasztrófája, a doni áttörés 81. évfordulója alkalmából a 2. magyar hadsereg százezer elhunyt katonájáért és a háborúk áldozataiért szentmisét celebrált Kiss-Rigó László püspök a jezsuiták Szent József templomában.

• Jótékonyági ételosztást szerveztek csütörtök délutánonként az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánián. A közös ima után a szegedi pékségek által felajánlott péksüteményt, valamint teát kaptak a rászoruló a helyi karitászcsoport önkénteseinek közreműködésével.

Január 18. • A Szegedi Dóm Látogatóközpontban bemutatták Serfőző Levente *Rongyosan az Isten előtt – Györgypál Albert vértanú pap élete* című könyvét. A nagyváradai egyházmegye egykori lelkipásztorát 1937. május 2-án a szegedi dómban Glattfelder Gyula püspök szentelte pappá. A második világháború idején teljesített táborigazgatói szolgálatot. 1944. december 16-án őrizetbe vették és börtönre ítélték, ahol 9 hónapon át kínozták. Élete utolsó hónapjait a Vincés nővérek által gondozott Szent József Szanatóriumban töltötte. 1947. július 19-én hajnalban hunyt el, a 2000-es évek elején elkezdődött boldoggá avatásának folyamata.

Január 22. • Az Ökumenikus Imahét központi találkozóját tartották a székesegyházban Fekete Károly református, Kondor Péter evangélikus püspök, Kiss-Rigó László római katolikus püspök, valamint a szegedi keresztény közösségek lelkipásztora és képviselői részvételével.

Január 24. • A Gál Ferenc Egyetem szegedi Teológia Kara nyílt napon várta a hitéleti tanulmányok iránt érdeklődőket. A kar oktatói és munkatársai az érettségizetteket vagy érettségire készülöket tájékoztatták a teológia, a katekéta-lelkipásztori munkatárs és a hittanár szakokról, a felvételi követelményeiről.

Február 2. • Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén a dómban Kiss-Rigó László püspök celebrálta az ünnepi szentmisét, melyen hagyományosan részt vettek a Szeged-Csanádi Egyházmegye területén működő szerzetesközösségek, világi intézmények és az apostoli élet társaságainak tagjai.

Február 3. • Szent Balázs püspök és vértanú ünnepén a szentmisét követően a dómban – és az egyházmegye valamennyi misézőhelyén – Balázs-áldásban részesülhettek a jelenlévő hívek. Akik ezen a napon nem tudtak részt venni a szentmisén, azok a következő vasárnapon a szentmisék után részesülhettek Balázs-áldásban.

- Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-tempomban az esti szentmisét követően Taizéi zene-énekes imádságra várták a közösség tagjait.

- Lourdes-i kilencedet végzett egy héten át a Belvárosi Plébánia közössége a dómban, valamint az újszegedi és a felsővárosi hívek közössége.

Február 10. • Csocsóbajnokságot rendezett a Belvárosi Plébánia közössége. A verseny az iskolai vagy a plébániai hitoktatásban, közösségeiben részt vevő, vagy a dómba misére járó gyerekeknek és családtagjaik számára került meghirdetésre. Csak amatőr versenyzők nevezhettek.

Február 11. • Kezdetét vette a *Házasság hete* országos programsorozat, melynek idei mottója „Állandó megújulásban” volt.

- A Szűzanya lourdes-i megjelenésének ünnepéhez kapcsolódva a székesegyházban kiállítás nyílt a 63. Nemzetközi Katonai Zarándoklat fotóiból, melynek megnyitója az esti, a betegek gyógyulásáért ajánlott szentmise keretében volt. A szentmisét Berta Tibor tábori püspök mutatta be.

Február 14. • Hamvazószerdán a székesegyházban a szentmisék keretében került sor a hamvazás szertartására. A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség közössége nagyböjti indító szentmisét tartott ezen az estén.

Február 16. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye, a Lénárd Ödön Alapítvány, a Petőfi Kulturális Ügynökség és a Krónika Intézet a dómban a kommunizmus áldozatainak emléknapja alkalmából ünnepi megemlékezést rendezett, melyet szentmise, majd ökumenikus ima és mécsesgyújtás követett.

- A Belvárosi Plébánia tematikus keresztútjárást hirdetett meg nagyböjt péntekjein az énekkarok, a hittanos, a ministráns, a férfi, a női és az idős hívek számára.

Február 20. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézete (SZEGEPI) megalakulásának 10. évfordulója alkalmából szervezte meg a SZEGEPI Tehetségkonferenciát a Gál Ferenc Egyetem Klebelsberg-termében, melyen Janka Ferenc rektorhelyettes, tanszékvezető főiskolai tanár tartott előadást a *Keresztény értékek a tehetségpedagógiában* címmel. A konferencia második felében a Mathias Corvinus Collegium szegedi képzési központjának tehetséggondozó munkáját mutatta be Asztalos Kata neveléstudományi kutató, a szegedi képzési központ képviselő-vezetője.

Február 23. • Énekkarok keresztútja a Belvárosi Plébánián.

- Nagyböjt 2., 3., 4. és 5. vasárnapján vendég atyák tanításai hangoztak el az esti szentmiséken a dómban.

Február 25. • Nagyböjt 2. vasárnapján az esti szentmise meghívott vendége Liszcai Tamás szarvasi plébániai kormányzó volt a dómban.

Március 1. • Hittanosok, ministránsok keresztútja a Belvárosi Plébánián.

Március 3. • Nagyböjt 3. vasárnapján a dómban az esti szentmise meghívott vendége Salamon László mindszenti plébános volt.

Március 8. • Férfiak keresztútja a Belvárosi Plébánián.

- A Pasztorális Helynökség nagyböjti lelkinapot szervezett a domaszéki Stella Maris Vendégházban. A napot Thorday Attila egyetemi tanár, újszegedi plébános tartotta *Utam Jézussal út önmagamhoz* címmel.

• Felolvasó estet rendeztek a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. Az est keretében Polcz Alaine *Asszony a fronton* című második világháborús emlékiratából Tompos Kátya Jászai Mari-díjas színművésznő olvasott fel részleteket.

Március 10. • Nagyböjt 4. vasárnapján a dóm-
ban az esti szentmise meghívott vendége Veréb
László szeminaryiumi előljáró volt.

Március 15. • Idősek keresztútja a Belvárosi Plébánián.

Március 17. • A Szeged-Belvárosi Plébánián szentmise keretében a betegek szentségében közösen részesülhettek az azt előre igénylők.

• Nagyböjt 5. vasárnapján a dóm-
ban az esti szentmise meghívott vendége Pálfai Zoltán makó-belvárosi plébános volt.

Március 20. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség 19. alkalommal szervezte meg a Városi Keresztutat, mely a dómból indult és oda is érkezett vissza. A menethez bárki csatlakozhatott, aki a húsvéti készüllet jegyében részt kívánt venni az egész Szegedet átfogó imádságban. Az imádság évében a keresztutat városunk, hazánk és a világ békéjéért ajánlották fel a résztvevők.

Március 21. • A *Pál védőbeszéde* című monodrá-
máját adta elő Vánca István színművész a sze-
gedi Katolikus Házban a Pasztorális Helynökség szervezésében. Az előadásban Pál apostolt jelenítette meg a színész az Apostolok cselekedeteiben jól ismert helyzetben: Agrippa király előtt védőbeszédet tart, melynek tétje a saját élete és az evangélium hirdetése. A darab különlegessége, hogy kizárólag a Szentírás szövegeit használta.

Március 22. • Nők keresztútja a Belvárosi Plébánián.

Március 23. • *A szegedi Nagyárvíz és a Fogadalmi templom harangjai* címmel 90 perces sétára hívták az érdeklődőket a Dóm Látogatóközpont munkatársai. A séta első állomásaként a szegedi Nagyárvíz történetével, valamint az azt követő szegedi egyházfenntartó hatóság fogadalmából épülő új templommal ismerkedhettek meg a látogatók.

Az új székesegyház harangjainak története is bemutatásra került.

• A Pasztorális Helynökség munkatársai Szent József ünnepéhez kapcsolódóan a dóm-
ban szentmisére és az azt követő zenés, vezetett szentségimádásra hívták a férfiakat, apákat, férjeket, fiúkat. Az imádságos estet agapéval zárták a Belvárosi Plébánia nagytermében.

Március 24. • Hatalmas sikerrel rendezték meg Csongrádon immár negyedik alkalommal a passiót a plébánia, a helyi szintársulat, a hívek, valamint a csongrádi emberek összefogásával. Országos szinten a legnagyobb volumenű előadást jött létre ebben a témában a húsvéti ünnepkör jegyében. Ehhez hasonló szabadtéri előadás csupán Veszprémben volt. Az előadás közel 90 szereplővel valósult meg, gyermekek, idősek, fiatalok részvételével egyaránt. A szereplők nagy átéléssel, hitelesen alakították szerepüket.

Március 30. • Nagyszombaton este a húsvéti vigíliai szertartást Kiss-Rigó László püspök vezette.

Március 31. • Húsvétvasárnap délután a Liget Társulat felújított formában mutatta be a passiójátékot a Bálint Sándor Művelődési Házban.

Április 7. • Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepéhez kötődően hangversenyt mutatott be a Partiscum kórus az újszegedi Szent Erzsébet-templomban.

• A Roma Kultúra Napja alkalmából a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium, az egyházmegye börtönpasztorációs szolgálatának meghívására a Szegedi Fegyház és Börtönbe látogatott. A fegyház Szent Jobb Lator-kápolnájában szentmisét mutatott be a szakkollégium lelkésze, egyházmegyei cigánypasztorációs referens. A fogvartartottak énekekkel és versekkel köszönték meg a látogatást.

Április 8. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye CsaládKözPontja Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén zenés imaórát szervezett a gyermeket váró édesanyák részére a dóm Mária-kápolnájában. Ezt követően ünnepi szentmisét mutat-

tak be a megfogant életekért a székesegyházban, majd rövid szertartásban tettek ígéretet mindazok, akik vállalták, hogy kilenc hónapon keresztül egy rövid imádságot és napi egy tized rózsafüzért imádkoznak egy veszélyben lévő magzatért, így csatlakozva a lelki adoptálás mozgalmához.

Április 11. • Rómában ünnepélyes keretek között együttműködési megállapodást írt alá a római Pápai Szalézi Egyetem és a szegedi Gál Ferenc Egyetem vezetősége. A Prof. Dr. Dux László rektor által vezetett delegáció az együttműködés létrehozásával tovább növelte a Gál Ferenc Egyetem nemzetközi tudományos beágyazottságát: a közös kutatási projektek létrehozása mellett mindkét fél elköteleződött a tanulmányi mobilitás viszonyosságán alapuló támogatása, a közös publikációk készítése, valamint a kölcsönös vendégoktatók biztosítása mellett.

- A Római Magyar Akadémián bemutatták Horváth Gábor *Anonymus* című tanulmánykötetének átdolgozott és kibővített, 2024-ben elkészült olasz nyelvű változatát. A GFE tanácskezetőjének könyve az „Anonymus-kérdést” és a Gesta Hungarorumot eszmetörténeti és keresztény üdvörténeti értelmezési keretben, európai művelődés- és művészettörténeti kitekintésben, a rendelkezésre álló hazai és külföldi okleveles adatok, valamint történeti tények és filológiai érvek alapján vizsgálta. A Falconieri-palotában tartott könyvbemutatón a szerzőn kívül meghívott előadóként részt vett Giulio Cipollone, a Gregoriana Pápai Egyetem professzor emeritusa, Enrico Dal Covolo püspök úr, a Történelemtudományok Pápai Bizottsága alelnöke és a Lateráni Pápai Egyetem korábbi rektora, Pierantonio Piatti, a Pápai Történettudományi Bizottság tudományos titkára, valamint Cinzia Franchi, a könyv olasz fordítója, a padovai egyetem professzora.

- A költészet napján *Szállj költemény, szólj költemény mindenkihez...!* címmel közös felolvasásra hívta a Szeged-Csanádi Egyházmegye Gelsey

Vilmos Pedagógiai Intézete az érdeklődőket. A líra tiszteletére szervezett rendezvényen a felolvasáshoz az egyetem könyvtárában előkészített versek közül lehetett választani, illetve kedvenc költemény felolvasására is volt lehetőség.

Április 13. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye CsaládKözPontja lelkinapra hívta a gyászolókat és özvegyeket Szegedre, a Katolikus Házba. A lelkinapot Kopasz István mórachalmi plébános és Gáborné Puskás Julianna gyászfeldolgozás módszer specialista tartotta.

Április 14. • A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal, a Szegedi Tudományegyetem és a Gál Ferenc Egyetem jótékonyági futóversenyt rendezett, amellyel a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekeket segítő ÁGOTA Alapítványt támogatta. A hagyományteremtő szándékkal életre hívott Dóm téri rendezvényen több mint 1600 induló állt rajthoz különböző távokon. A cél az volt, hogy mindenki lehetőséget kapjon a részvételre, aki szeretné támogatni a gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatalokat.

Április 17. • A Gál Ferenc Egyetem szarvasi Pedagógiai Kara konferenciát szervezett *Nemzeti-ségi nevelés és oktatás – lehetőségek és megoldások nemzetközi kontextusban* címmel. A konferencia fővédnöke Kiss-Rigó László püspök volt.

Április 21. • A Lengyel Köztársaság Szegedi Konzulátusa, valamint a Szeged-Csanádi Egyházmegye az 1940. évi kátyúni vérengzés áldozatairól püspöki szentmisében emlékezett meg a székesegyházban, ahol a lengyel 21. Kárpát Hegyivadász dandár katonái adnak díszőrséget, majd a Kátyú-emlékkeszert előtt zárták a megemlékezést.

Április 25. • Kövér László, az Országgyűlés elnöke, a köztársasági elnök feladat- és hatásköreit gyakorolva a kultúráért és innovációért felelős miniszternek a fenntartóval egyetértésben tett javaslatára Thorday Attila Imrét, a Gál Ferenc Egyetem Teológiai Karának oktatóját március 1. napjával egyetemi tanárrá nevezte ki. A kinevező oklevelet Prof. Dr. Dux László rektor ün-

napélys keretek között a Gál Ferenc Egyetem oktatói és munkatársai körében április 25-én adta át Szegeden.

Április 30. • A CsaládEgyetem félévzáró előadását a szegedi Katolikus Házban tartották. Előadó Pörtl Ákos közgazdász volt, az MCC Ifjúságkutató Intézetének kutatója, családbiztonsági szakértő, aki *Családi képernyőtudatosság* címmel osztotta meg tapasztalatait, kutatási eredményeit és javaslatait az okostelefonok, digitális közösségi platformok agyfejlődésre gyakorolt hatásairól és az ezekhez kapcsolódó gazdasági mechanizmusokról.

Május 11. • A Pasztorális Helynökség CsaládKözPontja tanévzáró Családi Kultúr-Udvarba hívta a családokat a Katolikus Házba, ahol mesés programot kínáltak minden korosztály számára a kultúra és a kapcsolódás jegyében.

Május 12. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia május 12-én immáron 15. alkalommal rendezte meg a *Szeged körülmádkozása* programot. A közösség tagjai becsatlakozhattak a dómnál, az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomnál, a Tatra téri Szent Gellért-templomnál, ahol szentmisét mutattak be, majd továbbindulva a Szent Rókus-templomnál keresztúton, az alsóvárosi Ferences templomban és a dómban rózsafüzéren, végül a programot záró szentmisén vehettek részt. Az esemény védnökei Kondé Lajos belvárosi és Thorday Attila újszegedi plébánosok voltak.

Május 14. • Európa Napjához kapcsolódóan *Európa Napja Szegeden* címmel koncertet adott Románia Szegedi Főkonzulátusa a Szeged-Csanádi Egyházmegye együttműködésével.

Május 18. • Az *Orgonák éjszakáján a Rímbe öntött orgonasípok* előadáson Tabajdi Ádám orgonaművész és Csujá Imre közös produkciója volt hallható a dómban. A színművész Babits Mihály *Jónás könyve* és *Jónás imája* című műveit adta elő több részletben, a költeményekre reflektáló orgona improvizációval színesítve.

Május 19. • Pünkösöd ünnepén a székesegyházban szentmise keretében Kiss-Rigó László püs-

pök a bérmálás szentségében részesítette az arra felkészült fiatalokat. Aznap még a békéscsabai társszékesegyházban is volt bérmálás.

Május 21. • A dómban a gregorián hagyományokat hűen őrző római Pápai Egyházzenei Intézet Gregorián Szkolája adott koncertet a világszerte oktató és koncertező teológus, Franz Karl Prassl vezényletével, aki 2011 óta az intézet gregorián ének professzora. Az autentikus gregorián énekek mellett Giacomo Balduzzi orgonaművész Bach, Dupré, Duruffé korál- és gregorián variációkkal tette teljessé a koncertélményt.

Május 27. • Ács János vezetésével Don Lorenzo Perosi–Davide-Kristof Acs *Krisztus* oratóriumának ősbemutatóját hallhatták az érdeklődők a Con Spirito Egyházzenei Fesztivál záróeseményén a dómban. A különleges zenei produkció a Szegedi Szimfonikus Zenekar és a Vaszy Viktor Kórus, valamint olyan kiváló előadóművészek előadásában jött létre, mint Molnár Levente – bariton, Kolonits Klára – szoprán, Kriszta Kinga – szoprán, Zemlényi Eszter – szoprán, Antoni Norbert – bariton, Kovács Gábor – tenor és Kautzky Armand színművész. Vezényelt Ács János, Pavarotti és a Három Tenor világhírű karmestere.

- A CsaládKözPont és a Református Kórházlelkeszi Szolgálat közös szervezésében ökumenikus imádságos megemlékezést tartottak a meg nem született gyermekek emlékére a Női Klinika udvarán elhelyezett emléktáblánál, ahol csendes imádságban emlékeztek meg azokról a megfogant gyermekekről, akik nem születhettek meg bármilyen okból.

- A Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Karán együttműködési megállapodást írt alá a Gyulai Szakképzési Centrum részéről Kovács Zsuzsanna főigazgató, a Gál Ferenc Egyetem részéről pedig Prof. Dr. Dux László rektor. A megállapodás értelmében a Gyulai Szakképzési Centrum Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium oktatási ágazatán tanulók a technikum szakmai vizsga megszerzését követően az Okleveles oktatási szakasszisztens végzettség

birtokában nagyobb eséllyel nyerhetnek felvételt az egyetem pedagógusképzési portfóliója által kínált BA képzésekre, és a sikeres felvételt nyert hallgatók kredit kedvezményekben részesülhetnek a képzési időszak egészében.

Június 1. • Taizéi énekes imádságot tartottak az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban. Erre az alkalomra különösen azokat a 16–35 éves fiatalokat várták, akik nyáron el szerettek volna jutni a franciaországi Taizébe Thorday Attila plébános, teológiatanár vezetésével.

Június 15. • A Belvárosi Plébánia közösségi júniálisát tartották meg a Katolikus Házban.

Június 7. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye Katechetikai Intézete (SZEKI) szervezésében megrendezték a *IV. Mentor-Katekéta Konferenciát* a Gál Ferenc Egyetemen. A délelőtti előadások és a délutáni műhelyfoglalkozások a mentori munka fontosságát hangsúlyozták. A konferencián részt vettek az egyházmegye területén közel 10 éve működő mentorok és az egyházmegyék küldöttei.

Június 13. • A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató és az ÁGOTA Alapítvány *Mert egyszer felnőnek – Fiatal felnőttek a gyermekvédelmi szakellátásban* című Országos Gyermekvédelmi Konferenciát szervezett a Szent Gellért Fórum rendezvényközpontjában. A szakmai rendezvény a nevelőszülőknél és a gyermekotthonokban élő nagykorúvá váló és már felnőtté vált fiatalok ellátásának aktuális kérdéseivel foglalkozott.

Június 14. • Ünnepi hálaadó szentmise keretében búcsúztatták a tanévet a Gál Ferenc Egyetem oktatói és hallgatói a székesegyházban. A tanév végén közel negyven Szegeden végzett diák vehette át a diplomáját. A tanévzárón a díszdiplomásokat is köszöntötték, továbbá kitüntető címeiket adták át az egyetem munkatársainak, hallgatóinak, illetve gyakorlóléhelyeinek.

• A Szeged-Csanádi Egyházmegye Katechetikai Intézete (SZEKI) szervezésében került sor a katekéták részvételével a 2023/24-es tanévzáró ünnepségre. A program során az egyházmegye katekétái egy informatív előadást hallgattak meg

közösen, majd az egyházmegyében kialakított katekéta körzetek felosztása szerint műhelyfoglalkozásokon osztották meg egymással a tanév során szerzett tapasztalataikat. A program zárásaként hálaadó szentmisén vettek részt a hitoktatók. A szentmise keretében került sor a Pro Catechesi-díjak átadására is.

Június 15. • A szegedi Szent Gellért Szeminárium VI. éves növendékét, Gáll Szabolcs diakónust a székesegyházban pappá szentelte Kiss-Rigó László püspök.

Június 21. • A Szegedi Dóm Látogatóközpont borral kísért várostörténeti vezetésre hívta az érdeklődőket a dóm nyugati tornyába. A 302 lépcsőfokon megközelíthető, 46 méter magasságban lévő kilátószintet elérve a főszerep az esti Szeged panorámájáé, a város történetéé, valamint a Pannonhalmi Bencés Főapátság és a Veszprémi Érseki Pincészet címzetes boraie volt.

• A Szeged-Belvárosi Plébánia hittanos tábort szervez általános iskolás gyerekeknek június 24–28. között.

• A *Magyar Himnusz* című vándorkiállításán festőművészek, grafikusok, keramikusok, népművészek, (népi)iparművészek, szobrászművészek, textilművészek, tűzzománcművészek, építészek, belsőépítészek, fotóművészek és divattervezők közel 100 db alkotását tekinthették meg az érdeklődők a Dóm Látogatóközpontban.

Június 22. • A Dómkerti Zenés Esték keretében *Álom az élet (?)* címmel a Danubia Zenekar Hármori Máté karmesterrel és Krzysztof Michalski gondokaművésszel Schumann és Mendelssohn műveit mutatták be.

Június 25. • Ünnepi hálaadó szentmise keretében zárták a tanévet a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság (SZEKIF) pedagógusai a Szent Gellért Fórum rendezvényközpontjában. A szentmisét követően agapéval várták a résztvevőket.

Június 28. • Az Apátfalvához tartozó, a 43-as főút kövegyi lehajtója melletti Havasboldog-

asszony „Langó” kápolna felújítása alkalmából felajánlott ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

Július 3. • Quentin Guérillot orgonaművész hangversenyét hallgathatták meg az érdeklődők a dómban.

Június 30. • A Szent Péter és Pál apostolok ünnepét követő vasárnapon minden katolikus templomban a szentmiseken úgynevezett Péter-filléreket gyűjtöttek, azaz a perselyadományokat az Apostoli Szentszék tevékenységének, illetve az egész világegyházat szolgáló intézményeinek megsegítésére továbbították.

Június 27. • Az újszegedi plébánia kulturális ez estet tartott a nagyteremben. Az est témája a *Szegedi Püspökség létrejötte – Glattfelder Gyula püspök tevékenysége* volt, melyet Zombori István történész, nyugalmazott múzeumigazgató előadásában hallgathattak meg az érdeklődők.

Június 29. • Elindult a Szeged-Csanádi Egyházmegye első anya–lánya zarándoklata, melyen 10 lány és 9 anya indult Tihanyból a 112 km-es zarándoklatra. A hét nap alatt a csend, az anya–lánya beszélgetések, a korosztályonkénti találkozások, megosztások és a különböző imádságok váltották egymást, de helye volt a felszabadult nevetésnek, jókedvnek is. Gyönyörű tájakon át vezetett útjuk. Megjárták a völgyeket és a hegyeket, fizikai és lelki síkon egyaránt, míg végül megérkeztek céljukhoz a Pannonhalmi Főapátságához, ahol a bencés szerzetes közösség esti imaórájához kapcsolódva adhattak hálát az útért, a kitartásért, kapcsolataik mélyüléseért, hitük erősödéséért.

Július 3. • A Gál Ferenc Egyetem és a Gerhardus Kiadó a *Megbélyegezve – Magyar papírpénz-nosztrofikálás a visszacsatolt Délvidéken* című kötet bemutatóját tartotta a Gál Ferenc Egyetem Glattfelder-termében. A könyvről Tóth József, a GFE kancellárja beszélgetett a szerzővel, Ujzászi Róberttel, a Móra Ferenc Múzeum numizmatikusával.

• Quentin Guérillot orgonaművész hangversenyét adott a dómban.

• A Gál Ferenc Egyetem ismét lehetőséget kapott arra, hogy a Szeged-Csanádi Egyházmegye Ifjúságpsztorációs Irodájának július első hetében megszervezésre kerülő XXI. Egyházmegyei Nyári Táborában bemutatkozzon Domaszék-Zöldfáson. A táborban az egyházmegye több településéről mintegy 60 fiatal vett részt 13 éves kortól egészen a frissen érettségizett diákokig. A táborban segítőként, csoportvezetőként évek óta aktívan közreműködnek „Gál Ferencesek”. Egy rövid beszámolót követően fényképekből és kisfilmekből készített zenés összeállítás megtekintése adott lehetőséget arra, hogy a táborozók betekintést nyerhessenek az egyetem, különösen a Teológiai Kar életébe.

Július 4. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia által a nyár folyamán kínált kulturális programjai keretében az est témája a békeberemtés az emberi kapcsolatokban volt, melyet Babinszky Mónika általános és igazságügyi mediátor előadásában hallgathattak meg az érdeklődők.

• A Szegedi Dóm Látogatóközpontban Marton Árpád író megnyitotta Orgovány Erika festőművész *Lélekretegek* című retrospektív kiállítását.

• Gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiataloknak szervezett nemzetközi labdarúgóturnát az ÁGOTA Közösség és a lengyel Hope for Mundial alapítvány. Az ukrán, horvát, lengyel, szlovén és szlovák együttesek öt magyar gárdával mérköztek. Magyarország „A” csapata bronzérmes szerzett, ezzel a legeredményesebb hazai csapat lett a gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatalok bajnokságán.

• A Napsugaras Tájház és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Katechetikai Intézete (SZEKI) 2023/2024-es tanévben ismét meghirdette a Bálint Sándor Emlékversenyt. A gyulai Karácsonyi János Általános Iskola nyolcadikos csapata bejutott a döntőbe, ahol az előkelő 4. helyezést érte el. A végső fordulóban egy kalandjáték várt a versenyzőkre. Az állomások helyszínei a Gál Ferenc Egyetem, a Szent-Györgyi Albert Agóra, a Somogyi-könyvtár, a jezsuita templom, a Sze-

gedi Dóm Látogatóközpont és az SZTE Néprajz Tanszéke voltak. A diákoknak többek között a következő feladatokat kellett megoldaniuk: feszületkészítés, ostyasütés, templomépítés.

• Az ÁGOTA Közösség első alkalommal szervezte meg az *Óvd a természetet! – Természetvédelmi Tűzok Tábort*, a Kiskunsági Nemzeti Parkkal folytatott másfél éves együttműködés részeként. Több mint harminc nevelőszülőnél élő gyermek érkezett a táborba Veszprém vármegyéből, ahol élménnyel és tudással gazdagodtak a 7 és 13 év közötti gyermekek. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeknek és nevelőszüleinek második alkalommal került megrendezésre a *Manó tábor*, amelynek célja az volt, hogy csodálatos nyári élményekkel ajándékozzák meg azokat a gyerekeket, akik sajátos nevelési igényeik miatt más táborokban nem tudnak részt venni.

• A Délmagyar „Aranyembőr”-ének választották meg Serfőző Levente szeged-felsővárosi plébánost, aki egyúttal oktatási püspöki helynök, a Gál Ferenc Egyetem oktatója. Ifjúsági referensként 12 éve dolgozik az egyházmezgyében. A közelmúltban jelent meg a *Rongyosan az Isten előtt – Györgypál Albert vértanú, pap élete* című könyve, mellyel tanúságot tett a múlt század egy valóban nagy tanújáról, a kommunista diktatúra mártírjáról, akinek áldozatos élete, tanúságtétele példa lehet mindnyájunk számára.

Július 6. • Kezdetét vette az egyházi iskolák diákjainak táborozása Zánkán. Az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány táborában 3000 gyerek nyaralt az ország minden részéből. A hét programjai a kultúra, magyarság, kereszténység, tudomány és sport köré szerveződtek. Az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány 2016 óta szervezi és koordinálja az állami támogatású Erzsébet-táborokat, tavasszal és ősszel pedig ottalvós osztálykirándulásokra ad lehetőséget. Minden évben fogadnak Erdélyből, Kárpátaljáról, Felvidékről, Délvidékről, valamint Örvidekről, Szlovéniából és Horvátországból is táborozókat anyaországi vakációzásra. A tábor harmadik napján Kiss-

Rigó László püspök és Steinbach József református püspök felavatták Szent Erzsébet szobrát, mely az érkezőket fogadó téren, a tábor központi épülete előtt kapott helyet, valamint az újonnan kialakított bibliai kertet.

Július 11. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia által kínált nyáresti kulturális programsorozat keretében a vendégek zenés áhítaton vehettek részt Orcsik Sándor szervezésében, aki közreműködőként is részt vett az előadáson a plébánia nagytermében.

Július 17. • Méhes Balázs orgonaművész hangversenyét hallgathatták meg az érdeklődők a dómiban.

Július 18. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nyáresti kulturális programjai között *Irtó jó mikrobák: biológiai védekezés a növénykórokozók és kártevők ellen* címmel hallgathatták meg Kredics László, az SZTE-TTK Mikrobiológiai Tanszék egyetemi docensének előadását az érdeklődők.

• Az alsóvárosi ferences templomban Kálmán Zsolt *Tűzjelek* című oratóriumából hangoztak el versrészletek. Közreműködtek: Hajas Balázs kántor, ének, orgona, versbeszéd. Szűcs Sebestyén ének, versbeszéd.

Július 22. • Hollósi Buth Sándor a XIX. Nándorfehérvári Emléknepok záró rendezvényeként ismeretterjesztő előadást tartott a Dóm Látogatóközpontban, melynek címe: *A Hunyadi és Jagelló kor az archontológia szemüvegén keresztül*. Ez az alkalom kiváló lehetőséget nyújtott arra, hogy az érdeklődők betekintést nyerjenek a magyar történelem egyik legizgalmasabb korszakába.

Július 25. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nagytermében az érdeklődők Dobos János rajztanár előadását hallgathatták meg, melynek témája *Az ablak mögött – minden napok szépsége Vermeer festészetében* volt.

Július 28. • A nagyszülők és idősek negyedik világnapját ünnepeltük július 4. vasárnapján. Ferenc pápa üzenete a világnap alkalmából:

„*Ne hagyj el öregkoromban*” (vö. Zsolt 71,9). Az ünneppel a pápa szeretné felhívni a figyelmet a nagyszülők és az idősek megbecsülésére, szerepük átértékelésére, hiszen manapság gyakran a családok, valamint a civil és egyházi közösségek peremére szorulnak.

- A 100 Tagú Cigányzenekar templomi „Miszszió” koncertsorozatának szegedi előadását hallgathatták meg az érdeklődők a dómban.

Július 28. és augusztus 3. között zajlott Rómában a Ministránsok Nemzetközi Zarándoklata, amelyen a Szeged-Csanádi Egyházmegyéből mintegy negyven fiatal ministráns vett részt. A csapat ellátogatott Róma legjelentősebb történelmi nevezetességeihez, mint a Colosseum, a Forum Romanum, valamint a Szent Péter-, a Santa Maria Maggiore-, a lateráni Keresztelő Szent János- és a Szent Pál-bazilika. Az utazás csúcspontja a Ferenc pápával való találkozás volt, aki a Szent Péter téren üdvözölte az ötven ezer európai ministránst, köztük 1500 magyar fiatal. Az idei találkozó mottójául Izajás próféta könyvének egy szavát választották: „*Veled!*”, amelyet a világnyelvek mellett magyarul is kiírtak a zarándoklat hivatalos molinóira, pólóira, zászlóira.

Július 31. • A Dómkerti Zenés Esték keretében az *Egy Fess Pesti Estén* Kamarás Iván színművész Kéméndi Tamás harmonikajátéka mellett árult el kulisszatitkokat a 20-as és 60-as évek legnagyobbjairól, miközben a filmgyártás aranykorának dalai csendültek fel.

- Idén ötödik alkalommal rendezte meg a Szeged-Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynöksége a Szent László Focitornát. A Szent László ünnepéhez kapcsolódó esemény helyszíne a Szent Gellért Fórum tornaterme volt. A focitornán az egyházmegye területéről álltak össze csapatok 30 év feletti játékosokból, akik valamelyik plébánia vagy egyházi iskola közösségéhez tartoznak, nem igazolt játékosok. Az idei tornán öt csapat küzdött meg vándorkupaért: a szegedi Apafoci csapata, a Csorvási Szentek, a Gólvadászok SE Mórahalomról, a makói

Signum és a szintén szegedi Szent Luigi Pártfogoltjai. A csapattagokat kis és nagy családtagok is biztatták a meccsek alatt. Barátságos hangulatú küzdelmek folytak a körmérkőzések során. A hagyományt folytatják, Szent László ünnepéhez kapcsolva jövőre is megrendezik a tornát.

- A Gál Ferenc Egyetem az alábbi pályázatokat hirdette meg: *Gál Ferences leszek!-ösztöndíjra* pályázhattak a GFE elsőéves hallgatói. A pályázat célja a hallgatók egyetemi tanulmányainak elkezdése, beilleszkedésük támogatása, valamint a kredit-előrehaladásuk ösztönzése volt.

- A *Nemzet Fiatal Tehetségeiért-ösztöndíjra* pályázhattak a 18–30 év közötti fiatalok. A pályázat célja a kiemelkedően tehetséges fiatalok egyedi fejlesztésének ösztönzése, helyi, közösségjavító terveik megvalósításához kínált lehetőség volt, ösztöndíj-támogatás formájában.

- A Gál Ferenc Egyetem Gerhardus Kiadójának gondozásában megjelent a *Glattfelder Gyula összegyűjtött munkái* című kötet. Glattfelder Gyula (1874–1943) teológiai tanár, hitszónok, majd 1911-től csanádi püspök hagyatékában jelentős helyet foglalnak el a körlevelei mellett megmaradt, nagyrészen eddig kiadatlan prédikációi, beszédei. A dokumentumok zöme géppel és kézzel írott szöveg, amelyek a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Levéltárban találhatóak meg. Az első kötet a kezdetektől temesvári tevékenységének végéig, 1923-ig közli a korszak egyik legismertebb szónokának fellelhető beszédeit.

- 27. alkalommal szervezte meg az Állami Gondozottak Országos Találkozóját, az ÁGOTA Tábor az ÁGOTA Alapítvány és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató. Ez az eddigi legnagyobb ÁGOTA Tábor, amelyen 800 gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatal vett részt Ágotafalván. Ez a nyári program nem csupán élményt jelent, hanem terápiás jellege miatt gyógyítja a sok traumán átesett, családjukat veszített gyermekek lelkét, valamint erősíti önbizalmukat, ezért vált a Gyógyító Szent Erzsébet-táborok részévé. A tíznapos tábor lebonyolításában önkéni-

tesek segítettek, akik a korábbi évekhez hasonlóan alapos előzetes szakmai és lelki rekollekciót vettek részt annak érdekében, hogy felkészülten fogadják a családjukból kiemelt gyermekeket. A megnyitó ünnepség után többféle élményprogramon vettek részt a gyermekek, mint például szkander bajnokság, csocsóverseny, ugrálóvár, csillámtetkő, buborék- és vízi foci. A korábbi években kialakult hagyományokhoz hűen idén is felköszöntötték azokat a táborozókat, akik a tábor idején ünnepelték születésnapjukat.

- A szeged-felsővárosi Szent Miklós-templomban a „legszőgedibb szőgedi”-ként emlegetett Bálint Sándor hitvalló néprajztudós életét és munkásságát bemutató vándorkiállítás nyílt, mely a nyár végéig volt látogatható.

- Hetedik alkalommal gyűltek össze a Szeged-Csanádi Egyházmegyéből a családok Zánkán az Erzsébet-táborban. Július második hétvégéjén mintegy 200 fő (45 család) képviselte az egyházmegyét. Az Erzsébet Alapítvány által szervezett Családi Erzsébet-táborok kiemelt célja, hogy a családok minőségi időt tudjanak közösen eltölteni, és hátrahagyva az otthoni, hétköznapi problémákat csak egymásra figyeljenek, együtt játszanak, szórakozzanak, sportoljanak, strandoljanak vagy egyszerűen csak pihenjenek. A sokszínű központi programkínálat – arcfestés és hajfonás, társasjáték, kézműveskedés, trambulinozás, csúszdás ugrálóvár, relax-szoba a megfáradt anyukáknak, gólyalábas utcaszínház, könnyűzenei koncert és délutáni családi mozi – és a CsaládKözPont külön programjai között valóban a család minden tagja található magának örömteli tevékenységet. Vasárnap délelőtt egy igazi, tábori hangulatú szentmisén ünnepelhetek, amit Kondé Lajos pasztorális helynök mutatott be, a zenei szolgálatot pedig a táborozó családok zenélő tagjai adták.

Augusztus 1. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia kulturális nyári estje alkalmával Csányi Sándor fizikatanárt hívta vendégül, aki a kvantumfizikáról tartott előadást közérthető formában.

Augusztus 3. • A szegedi Bálint Sándor Szeretothonban életének 94. évében, szentségekkel megerősítve elhunyt Gyulay Endre nyugalmazott szeged-csanádi püspök.

- Bálint Sándor szülőházánál délután megkoszorúzták a néprajzkutató és művészettörténész emléktábláját. Ezt követően koszorút helyeztek el bronz mellszobránál is a Mátyás téren.

Augusztus 3–4. • A szegedi Alsóvárosi Ferences Templom búcsúját ünnepelték Havas Boldogasszony napján, amely évszázadok óta a Dél-Alföld egyik jelentős vallási ünnepe. A programsorozat augusztus 3-án, szombaton koszorúzással indult Bálint Sándor szülőházánál. A résztvevők Mária-köszöntővel, szentmisékkal, rózsafüzér imádsággal, szabadtéri keresztútjárással, szabadtéri szentségimádással, közös zsolozsmával, imaórákkal ünnepelhetek. A programsorozat hálaadó szentmisével zárult.

- Saját szervezésű gyermektáborot tartott a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás Szeged különböző városrészeinek karitás csoportjaival. Az ötnapos tábor ideje alatt játszóház, Vadspark, sorverseny és kézműves foglalkozások mellett elsősegély-ismereti, kulturális és zenei élmények is várták a táborozókat. Meghallgathatták továbbá a helyi lelkipásztorok előadásában a tápéi Szent Mihály-templom, a dorozsmai Keresztelő Szent János-templom, az alsóvárosi ferences templom és a jezsuita Szent József-templom bemutatását.

- Különleges figurákkal népesült be a szegedi Szent József jezsuita templom hittanterme. A Szeged-Csanádi Egyházmegye Katechetikai Intézetének szervezésében a katekéták és pasztorációs szakemberek bábkészítő műhelyen vettek részt, melyet Vargáné Bögi Veronika, az intézet munkatársa vezetett. Hét résztvevő szabott és varrt bibliai történetek megelevenítéséhez használható figurákat: embereket, bányásokat és kost, valamint az ezekhez tartozó egyszerű ruhadarabokat, kiegészítőket. A körülbelül 30 cm magas, mozgatható testek természetes anyagokból készültek, mindennapi használatra

alkalmasak, és jelentős motiváló hatással bírnak, minden korosztálynál segítik a bibliai történetek megértését, elmélyítését. A résztvevők az alkotás során megismerhették a Bibliában olvasható, öltözékekkel, öltözködéssel kapcsolatos rendelkezéseket, továbbá érdekességeket is megtudhattak az ókori keleti emberek életkörülményeiről, viseletéről.

Augusztus 12. • A dómban 11 órai kezdettel hazai és külhonból érkezett püspöktársak, paptestvérek, szerzetesek és hívek jelenlétében vettek végső búcsút Gyulay Endre nyugalmazott szeged-csanádi püspöktől. Az érte felajánlott szentmisét követően gyászszertartás keretében a székesegyház altemplomában helyezték örök nyugalomra.

Augusztus 12–14. • A katekéták nyári lelki gyakorlatát tartotta Tokodi László domonkos szerzetes Domaszék-Zöldfáson az örömhírről, Sziénai Szent Katalin tanításai mentén. A lelki gyakorlat az *Egyházkrízis és a sziénai megoldás* címet viselte.

Augusztus 14. • Nagyboldogasszony ünnepére készülve az AranyEzüst Quartett szabadtéri koncertet adott a szeged-felsővárosi Szent Miklós-templom kolostorkertjében.

• ÁGOTA Falva adott otthont a Tiszavirág Néptáncegyesület tánc táborának, ahol az oktatókkal és segítőkkel együttesen 230 fő vett részt. Az elsőosztályos gyermekek mellett a hatvan év feletti korosztály is jelen volt. A deszki Tiszavirág Néptáncegyesületen kívül Mórahalomról és a vajdasági Magyarokizsáról is érkezett néptánc csoport. A táncolás mellett lehetőség volt kézműves foglalkozásra is, mint például hímzés, varrás, levendulapárna-készítés vagy egyedi bőr öv elkészítése. Továbbá métabajnokság, habparti, csocsóbajnokság és ifúsági–felnőtt labdarúgómeccsek színesítették a közel egyhetes tábor napjait.

Augusztus 15. • Szűz Mária mennybevételének (Nagyboldogasszony) főünnepén a dómban már előző este, illetve a napján is voltak ünnepi szentmisék.

• Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nyáresti kulturális programsorozatának soron következő előadását Kovács Éva gyermekorvos tartotta a plébánia nagytermében. Az est témája *A gyógyszerfejlesztés lépései. Védőoltásokról kicsiknek és nagyoknak* volt.

Augusztus 16. • A Szegedi Dóm Látogatóközpont meghirdette a borral kísért várostörténeti vezetését a szegedi dóm nyugati tornyában. A 302 lépcsőfokon megközelíthető, 46 méter magasságban lévő kilátószintet elérve a főszerep az esti Szeged panorámájáé, a város történetéé, valamint a Pannonhalmi Bencés Főapátság és a Veszprémi Érseki Pincészet címzetes boraié volt.

• Dómkerti Zenés Esték programsorozat zárásaként a Talamba Űtőegyüttes *8-évszak – Vivaldi feat Talamba* című koncertjével repítette el a résztvevőket különböző földrészekre varázsos hangszínekkel és csodás hangszerekkel.

• Harmadik alkalommal szervezte meg a Szeged-Csanádi Egyházmegye CsaládKözPontja az apa–fia zárandoklatot. Augusztus közepén öt apa–fia páros indult útnak a mintegy 113 km-es gyalogtávon, hogy Tihany és Pannonhalma között együtt töltsenek egy hetet. A gyalogos zárandoklat kereteit, a szálláshelyet, az étkezéseket a ZárandokTábor szervezői csapata biztosította, így a résztvevőknek lehetőségük volt valóban csak az útra figyelni: önmagukra, családtagjukra, a többi zárandoktársra.

Augusztus 18. • A Szent Rókus Plébánia közössége ünnepi búcsú szentmisét tartott, melynek keretében a betegek szentségében részesülhetnek a közösség arra előre felkészült idős, illetve beteg tagjai. Az ünnepség keretében a jelenlévők külön szertartással mondtak imát Szent Rókus oltalmát kérve a betegekre, az orvosokra és az ápolókra.

• A pitvarosi Nagyboldogasszony-templom búcsújának ünnepi szentmiséjét Orosch János nagyszombati érsek mutatta be. A homíliában megemlékezett a szlovák–magyar lakosságcsere kapcsán történt kitelepítésekről, valamint a nők

társadalmi helyzetéről is. A szentmise keretében adták át a Kiss Ferenc-díjakat a pitvarosi egyházközösségért végzett kiemelkedő teljesítmények elismeréseként.

- Megkezdte a 2024/2025-ös bajnoki szezon hazai szereplését az egyházmegye csapata, a Szeged-Csanád Grosics Akadémia a Szent Gellért Fórumban.

Augusztus 20. Szent István király, Magyarország fővédősztentjének ünnepe. Ezen a napon a dóm-ban délelőtt és este is tartottak szentmiséket.

- Kiemelkedő színvonalú munkája elismeréseként *Magyar Érdemrend tisztikereszt polgári tagozat kitüntetés*ben részesült Szabóné Balogh Ágota Márta, a Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Karának dékánhelyettese, egyetemi docens, és Szarka Péter, a Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Karának főiskolai docense. Az elismerést Hankó Balázs, a Kulturális és Innovációs Minisztérium minisztere, Zsigó Róbert a minisztérium miniszterhelyettese és Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkár adták át a Pesti Vigadóban.

- Újraszentelték a felgyői Felsőmajor keresztfáját, a Szent István-templom búcsúi szentmiséjét és az új kenyér megáldását követően. A korábbi fakereszt előregedett, megdőlt, melyen rozsdás, bádogból készült korpusz függött. Az új feszületet, melyet az eredeti helyére tudtak visszahelyezni, Tópsi Bálint csongrádi plébános áldotta meg.

Augusztus 22. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia közösségének vendége Homoki-Nagy Mária volt, aki *A betyárok világa az irodalomban és a jogtudományban* címmel tartotta meg előadását.

Augusztus 23. • Katekéta élménypedagógiai továbbképzésen vehetett részt a Szent Imre Kollégiumban 23 katekéta. A továbbképzés felkészítette a jelenlévőket bibliai keretű élménypedagógiai foglalkozások vezetésére. A képzés során előtérbe került az informális helyzetek felismerése, újfajta pedagógusszerep megtapasztaltatása, a tapasztalati tanulás hatékonyságának és hatékony módszereinek megismertetése, já-

tékok, helyzetgyakorlatok, valamint problémamegoldó tevékenységek megismerése az élménypedagógia módszer segítségével.

Augusztus 24. • A kialakult hagyomány szerint a bécsi magyar katolikus egyházközösség az augusztus 20-a utáni szombaton ünnepli államalapító szent királyunkat, István királyt a diaszpórában és a Kárpád-medencében élő magyarok képviselőivel. Ez alkalomból több száz zarándok gyűlt össze a bécsi Stephansdombban. A szentmise főcelebránsa Kiss-Rigó László püspök volt, Varga János, a bécsi Pázmáneum rektora, az esemény házigazdája koncelebrált. Az ünnepen jelen volt Jakab István, az Országgyűlés alelnöke, Potápi Árpád János államtitkár, Szilágyiné Bátorfi Edit nagykövet, a bécsi magyar nagykövetség munkatársai, az ausztriai magyar szervezetek képviselői, a Szuverén Máltai Lovagrend, a bécsi magyar cserkészek és a Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség tagjai is.

Augusztus 26. • Kezdetét vette a háromnapos 35. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia. Ferenc pápa ezt az évet az imádság évének nevezte, ez indította el az imádsággal és a meditációval kapcsolatos programokat. A konferencia ezért választotta témájául a Biblia spirituális magyarázatát a *Lectio divina-lectio humana* latin nyelvű munkacímével. A témába magyar, német, svéd, svájci, osztrák, francia, japán, horvát teológusok és bölcsészek vezették be a résztvevőket. A konferencia második napján adták át a Joachim Gnilka professzorról elnevezett díjat Kustár Zoltánnak, a debreceni református egyetem rektorának a szegedi dóm-ban tartandó koncert keretében, amelyben a Szegedi Ökumenikus kórus és a Szegedi Szimfonikusok közreműködtek, Gyüdi Sándor karnagy irányításával.

- A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás az iskolakezdés megkönnyítéséhez tiszta, jó állapotú iskolatáskák, tolltartók, tanszerek gyűjtését szervezte meg Szegeden, hogy aztán azokat a rászoruló diákok részére eljuttassák.

Augusztus 27. • Kohári Nándor képes athoszi úti élménybeszámolót tartott a Katolikus Ház-

ban. A résztvevők betekintheztek Athosz, a görögországi ortodox szerzetesállam különleges világába, amely 1988 óta a világörökség része.

- Megtartották a katekéták tanévnyitó ünnepüket Orosházán. A szakmai napon a tanévet érintő fontos információk mellett gyermekvédelmi témában hallgathattak egy időszertű előadást a közel 130 jelen lévő katekéta. A napot a *Veni Sancte* szentmise zárta, melyet Kiss-Rigó László püspök mutatott be.

Augusztus 29. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nagytermében *A művészet útjain* címmel megrendezésre kerülő esemény alkalmával Péterffy Gabriella művésztanár nő saját írásaiból tartott zenés felolvasó estet.

Augusztus 30. • A Magyar Felsőoktatás Napja alkalmából kiemelkedő oktatói munkája, illetve a pedagógiai gyakorlatot segítő tudományos tevékenysége elismeréseként Apáczai Csere János díjat vehetett át Katona Krisztina tanszékvezető főiskolai tanár, a Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Kar dékánja. A miniszter által adományozott szakmai díjat Varga-Bajusz Veronika államtitkár adta át a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem ünnepélyes tanévnyitóján.

Augusztus 31. • *Embere lenni egymásnak* címmel kétnapos lelki gyakorlatot tartottak a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás az önkéntesei ÁGOTA Falván. A hétfőre elmélkedéseinek, beszélgetéseinek témája Jézusnak a Betesda fürdőnél történt gyógyítása, a férfié, aki 38 éve szenvedett. Köllő Sándor szeged-belvárosi káplán többféle megvilágításban vezette a résztvevőket e példabeszéd mentén.

- Átadásra került a megújult Tóth Péter-ház, melynek tulajdonosa 2016 óta a Szeged-Csanádi Egyházmegye. 2021 áprilisától kezdve teljes külső-belső felújításon esett át az épület, amely idén szeptembertől a Gál Ferenc Egyetem Vántus István Zeneművészeti Szakgimnáziumának ad helyet.

Szeptember 5. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nagytermében F. Döry Magdolna versmondó előadásában az *Életed üzenet*

– *Emlékezés Simon András grafikusművészre és költőre* című előadását hallgathatták meg az érdeklődők.

- Békéscsabán szabott és varrt bibliai történetek megelevenítéséhez használható figurákat katekéták egy kis csoportja augusztusban: embe- reket, bárányokat és kost, valamint az ezekhez tartozó egyszerű ruhadarabokat, kiegészítőket. A résztvevők az alkotás során megismerhették a Bibliában olvasható öltözékekkel, öltözködéssel kapcsolatos rendelkezéseket, továbbá érdekességeket is megtudhattak az ókori keleti emberek életkörülményeiről, viseletéről.

- A dómban *Veni Sancte* tanévnyitó szentmisén vettek részt a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság vezető munkatársai. A meghívottak között voltak Békés és Csongrád-Csanád vármegyék főispánjai, a járási hivatalvezetők és azok a polgármesterek, akiknek településén az egyházmegye által fenntartott intézmény működik. A Serfőző Levente oktatási püspöki helynök által celebrált szentmisét követően megújították tíz vezető lejárt megbízását, így eddigi munkájuk elismerése mellett újabb öt évre kapták meg kinevezésüket.

Szeptember 6. • Az idén tavasszal Szegeden elindult, négy hétvégén át tartó keresztény könnyűzenei oktatási workshop, a *Sacro Song* második alkalmát tartották a hétvégén a Katolikus Házban. A képzés oktatói a hazai keresztény könnyűzene kiemelkedő alakjai, több mint 25 éve aktív szereplői, a Gável testvérek, valamint az ő zenei formációjukban, az Eucharist együttesben velük együtt szolgáló Szentpétery Mózes. A workshop megvalósításához az állam, valamint a Pásztorális Helynökség által nyújtott anyagi támogatásnak köszönhetően 35 zenei szolgálattevőnek nyílt lehetősége, hogy részt vegyen a képzésen. Az oktatás nem pusztán zenei fejlődést kínált a résztvevők számára, az előadásokat az első, májusi alkalomhoz hasonlóan ezúttal is mély lelki és elméleti tartalmakkal töltötték meg.

Szeptember 8. • Sóki Károly domaszéki plébános díszpolgári címet kapott. A helyi búcsú

szentmise elején Mihálffy Béla országgyűlési képviselő és Sziráki Krisztián polgármester adta át a település képviselő-testületének döntése nyomán a kitüntetést két és fél évtizedes odaadó plébánosi szolgálatának, közösségépítő munkájának elismeréseként.

Szeptember 8–12. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia megrendezte a hagyományos Mária Napokat. A program ideje alatt a szentmiseket vendég lelkipásztorok celebrálták. A Mária Napokat továbbá rózsafüzéres találkozóval, énekes dicsőítéssel, közös zsolozsmával, dicsőítő zenés örömenekléssel, előadásokkal ünnepelték.

Szeptember 9. • Medugorjéba szervezett négy napos buszos zarándoklatot az Alsóvárosi Ferencs plébánia. A lelki vezető: fr. Grácián testvér volt.

Szeptember 10. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Országos Egyházi Módszertani Intézményrendszer egy hatnapos rendhagyó szakmai eseményt, úgynevezett *Módszertani Börzét* szervezett ÁGOTA Falván, Tass-Alsószenttamáson. A Módszertani Börze számos témában kínált lehetőséget olyan szakmai modellek megismerésére, melyek újszerű, kevésbé ismert módszerekkel közelítik meg a gyermekvédelmi szakellátás munkáját.

Szeptember 11. • Szemléletformáló napot tartott a zsembói Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a Nem Adom Fel Alapítvány segítségével a testi vagy értelmi fogyatékos, halmozottan hátrányos helyzetben élő, sérült emberek könnyebb elfogadása érdekében. Az alapítvány munkatársai három helyszínen mutatták be magukat, és közösségépítő játékokkal hozták közelebb az ő világukat a diákokhoz. Ez a kezdeményezés azért jött létre, hogy a következő generáció befogadóbb és támogatóbb legyen velük szemben. Az iskolába ellátogatott Rescsik Csaba, a zsembói iskola egykori tanulója is, aki a párizsi paralimpiai sportlövészetben 5. és 7. helyezést ért el.

Hazaérkezése alkalmából köszöntötték és gratuláltak neki volt tanárai, Gyuris Zsolt polgármester, Mihálffy Béla országgyűlési képviselő és Papp Szabolcs, a Nem Adom Fel Alapítvány elnöke.

• *Diktáld a divatot!*, *Az Álommunkám* és *Sérvő Show* címmel hirdetett pályázatot az ÁGOTA Közösség. A kreatív, művészi vénával rendelkező gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatalokat díjaztató ünnepségen köszöntötték ÁGOTA Falván. A tehetséggondozásért felelős divízió célja az volt, hogy gondolkodásra készítse a fiatalokat azzal kapcsolatban, hogyan képzelik el a jövőjüket. A győzteseket Baloghné Gábor Katalin főigazgató-helyettes köszöntötte. Elmondta, hogy a benyújtott pályamunkákkal bizonyították a fiatalok bátorságukat, kitartásukat és átlag fölötti koncentrációjukat. Kiemelte, hogy ez szeretetreméltó és példaértékű mindenkinek számára. A díjaztató ünnepség műsorvezetője Lakatos Evelin volt, aki az ÁGOTA Közösség utógondozói ellátásban élő fiatalja, a Szép Magyar Beszéd verseny díjazottja. Az ünnepélyen az *Európa Öröme* pályázat kiváló alkotóit is köszöntötték, akik munkáit nemzetközi megmérettetésre Szerbiába küldték tovább.

Szeptember 15. • Tanévnyitó szentmisén vettek részt a Belvárosi Plébánia közösségéhez tartozó családok, óvodások, diákok és tanáraik a székesegyházban. A diákok az alkalomra magukkal vitték szimbólumként az iskolatáskájukat, és a liturgia keretében Isten áldását kérték egész tanéves munkájukra.

Szeptember 17. • A Katolikus Házban ismét elindult a Belvárosi Plébánia baba–mama klubja, ahol a kisgyermekes anyukák találkozhatnak.

• A Belvárosi Plébánián megkezdődtek az elsőáldozási és a bér málkózási szentségi felkészítő hittanórák.

Szeptember 18. • Keresztény, Értékorientált, Szegedi (röviden: KÉSZ) Vállalkozói Kör indult az újszegedi plébánián. A hat alkalomból álló ingyenes képzés és tapasztalatcsera a keresztény értékrendű vállalkozókat kívánta segíteni.

• A 26. Nemzetközi Művészeti Verseny, a *Joy of Europe* rajzpályázat nyomán a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató tehetség gondozásért felelős divíziója meghirdette a vér szerinti családjukat vesztett fiataloknak az *Európa öröme* című rajzpályázatot, ami tulajdonképpen a nemzetközi megmérettetés előszobája volt. A fiatalok olyan rajzokkal pályázhattak, amelyek szemléltetik az „európaiságot”, az európai összetartozást, vagy hogy mit jelent európainak lenni. A gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek különbözőképpen értelmezték mindezt, volt, aki a békevágyat, a kulturális sokféleséget, vagy a legnevesebb európai épületeket és szimbólumait mutatta be.

Szeptember 19. • Nógrádi Zoltán, Mórahalom polgármestere és Kiss-Rigó László püspök aláírta azt a szerződést, melyben a város hivatalosan átruházta az egyházmegyére azokat a területeket, melyek szükségesek az eredetileg a Szent Gellért Fórum folytatásaként tervezett projektek megvalósításához. Az egyházmegye hat év múlva ünnepli a millenniumát, azaz 1000 éves fennállását. A millennium előtt az aláírás egy olyan fejlesztést indíthat, ami valóban mindenkinek, Szegednek és Mórahalomnak is a javát szolgálja.

Szeptember 20. • A 18–35 év közötti fiatalok számára *Új élet Krisztusban* címmel háromnapos kurzust szervezett a felsővárosi plébánia. A lelkigyakorlatot szintén fiatalok, egyetemisták tartották. A kurzus során olyan kérdéseket beszéltek át, mint *Mit jelent kereszténynek lenni? Mi az Örömhír? Ki Isten?* Az intenzív lelkigyakorlat előadásokból, tanúságtételekből, szemléltetésekéből, közös imákból, énekekből, tevékenységekből állt.

Szeptember 21. • Plébániai zenei szolgálattevők lelkinapját tartották Szegeden a Pasztorális Helynökség szervezésében a Katolikus Házban. A lelki programot, melynek mottója *Énekeljétek az Úrnak új éneket!* Pálfa Zoltán makói plébános vezette. A nap közös ebédrel zárult.

Szeptember 22. • A szeged-tarjánvárosi Szent Gellért Plébánia érmepanteonjában elhelyezték

Gyulay Endre nemrégiben elhunyt püspök plakettjét. Ötven éve szentelték fel a plébániát. Az évfordulóra való felkészülés első ünnepi alkalomból helyezték fel az alkotást. Az érmepanteon több mint 50 bronzplakettből áll, Tóth Sándor Munkácsy Mihály-díjas szobrász- és éremművész készítette több mint negyven éven keresztül. A szőlőfürtként elhelyezett érmekre a szegedi születésű, vagy munkásságukkal Szegeden példaképként állítható személyek portréi kerültek. Ezt a kompozíciót folytatta tovább Fritz Mihály szobrászművész, aki immár a harmadik plakettet készítette el a kétszárnyas kapura.

Szeptember 23. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye 17. alkalommal rendezte meg a Szent Gellért Fesztivált, az egyházmegye első püspöke, Szent Gellért vértanú ünnepéhez kapcsolódóan. A szeptember 23-tól október 2-ig tartó hangversenysorozaton neves külföldi és magyar művészek léptek fel.

Szeptember 25. • A Szent Gellért Fesztivál keretén belül a Gál Ferenc Egyetem Klebelsberg-terme tudományos előadásoknak is otthont adott, melyek során Janka Zoltán, Párducz Árpád és Pál József professzorok mutatták be komplex módon a zene és a tudomány összefüggéseit.

• A Szeged Televízió stábjában a nyár folyamán ellátogatott a 27. ÁGOTA Táborba, ahol megörökítette, filmre vette a legszebb pillanatokot és legjobb gondolatokat. Az ÁGOTA Közösség fiataljai, önkéntesei, autentikus segítői és Kothencz János az ÁGOTA Közösség vezetője mesélnek a táborról ÁGOTA Falván. Az *ÁGOTA Tábor 2024 – Jó újra Itthon!* című filmben Kántor Anna, gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatal így fogalmazott az ÁGOTA Közösségről: „A család az, ahol támaszt kapsz, ahol szeretet nyújtanak és ott vannak, amikor szükséged van rájuk.”

Október 1. • Szent Ferenc ünnepére háromnapos felkészítő beszéddel készült az Alsóvárosi Ferences Plébánia, melyeket Lukovits Milán ferences szerzetes, a Mária Rádió műsorigazgatója tartott az esti szentmisék keretében. Szent

Ferenc tranzitusát – a mennyei hazába való boldog átköltözését – október 3-án az esti szentmise keretében, illetve az utána levő ünnepélyes szertartásban ünnepelték meg Kiss-Rigó László püspök vezetésével, melyen a homíliát Lukovits Milán ferences szerzetes tartotta. A szentmise után a tranzitus megrendítő imádságát Szent Ferenc ereklyéje előtt imádkozták a környékbeli papokkal és más szerzetesközösségek tagjaival együtt.

- A CsaládEgyetem 11. tanévének őszi nyitóelőadását tekinthették meg az érdeklődők a szegedi Katolikus Ház dísztermében *Kapcsolódás, identitás, nemiség – a szexuális nevelés alapjai* címmel. Az előadó Eberlein Éva életvezetési tanácsadó, édesanya, feleség volt, aki 20 éve foglalkozik fiatalokkal különböző lelkiismereti programok keretében.

- Felújították és ünnepélyes keretek között adták át a pusztamérgesi, útmenti Meszes-keresztet, melyet 1910-ben Meszes Mátyás állíttatott, pontosan nem ismert okból. A terméskőből készült feszület felújítását a helyi hívek adományaiból valósították meg. Negyela Zoltán ruzsai plébános, aki Papp Sándor polgármester jelzésére kezdte el a gyűjtést, az átadó ünnepségen újból megáldotta a keresztet.

- Az Ópusztaszeren élő és a szegedi Gál Ferenc Egyetemen tanító Horváth Gábor történész kapta idén az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark *Szer Üzenete-díját*. Érdekesség, hogy ezt az emlékpark vezetőjeként még 2007-ben éppen ő alapította. Munkásságának egyik legjelentősebb része, hogy azonosította a Gesta Hungarorumot író Anonymust, a 12. és a 13. század fordulóján élt Kalán pécsi püspök, III. Béla kancellárja személyében.

Október 2. • A kolozsvári Szent Mihály-tempomban megemlékezést tartottak a 20. századi Magyarországon, illetve Erdélyben szolgálatot teljesítő és hitükért üldözött egyházi személyek hitvallása és életáldozata előtt tisztelegve. Az emlékező műsor elején Grezsa Csaba főkonzul felidézte a programsorozat állomásait, és arra emlékeztetett, népünk sorsában mindig össze-

fonódik az ünnep és az áldozat. Róth Márton külügyi és közkapcsolati igazgató beszélt a kezdeményezés gondolati háttéréről, motivációiról, majd következett a vetített képekkel, illetve Szilasi Alex Liszt Ferenc-díjas zongoraművész játékkal kísért megemlékezés, amelyet Kassay Ildikó, a Krónika Intézet igazgatója állított össze és Serfőző Levente olvasott fel. A 2026-ig tervezett programsorozat első állomása idén februárban a szegedi székesegyház volt. Április végén Kolozsváron könyvbemutatóval folytatódott, ahol Serfőző Levente, oktatási helynök *Rongyosan az Isten előtt – Györgypál Albert vértanú pap élete* című kötetét mutatták be. Az ünnepséget követő szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

Október 4. • A Debreceni Református Hittudományi Egyetem munkatársai szakmai nap keretében látogattak Szegedre, a Teológiai Karra. Az épület bejárásán és az egész évet körülölelő színes programkínálat bemutatásán túl a Tanulmányi Osztály munkatársai betekintést nyehettek a partnerintézmény munkafolyamataiba, megoszthatták tapasztalataikat, segítő kezét nyújtva egymás szakmai fejlődéséhez.

Október 5. • A Szeged-Felsővárosi Plébánia a Máriagyúdi Kegyhelyhez szervezett egynapos buszos zarándoklatot A nap folyamán ellátogattak még Bátára, a Szent Vér-bazilikához és Villányba is.

- A Gál Ferenc Egyetem a tavalyi sikeres bált folytatva a *II. Összegyetemi Hallgatói bált* rendezte meg a Szent Gellért Fórum VIP termében. A közel 150 fős eseményen a Gál Ferenc Egyetem oktatói, munkatársai és hallgatói vettek részt.

Október 6. • A Belvárosi Plébánia ünnepi búcsúi szentmiséjét a hívek szándékára ajánlották fel a domban. A miseszándékokat a templomban erre előkészített üvegedénybe gyűjtötték az ünnepi mise kezdetéig.

- Molnár János festő- és grafikusművész *Isten – Haza – Család* című életműkiállítását tekinthették meg az érdeklődők a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. Molnár János festő- és

grafikusművész 1954-ben született Budapesten. Tradicionális művész, aki egyéni hangulatú képeiben számos stílust és technikát használ. Egyedi és sokszorosító grafikával egyaránt foglalkozik, készít akvarell, tempera és olajfestményeket. Sorozatait nagy műgond jellemzi. Gyakran alkalmazza a magyar népművészet motívumait, képein, előadásain és publikációiban – a Téka és a Zsombékszáéken című folyóiratokban – a középkori magyar festészet megmaradt emlékeivel, valamint a magyar népművészeti jelképrendszer és a modern művészeti jelképrendszer összefüggéseivel foglalkozik. Képeinek másik fontos tematikája a vallásos tárgyú, szakrális képek festése. Ezeknél a régi X–XV. századi magyar festészet lelki és formai jellegzetességeit alkalmazza, illetve fejleszti tovább.

Október 8. • Magyarok Nagyasszonya ünnepén buszos zárandoklatot indított a Belvárosi Plébánia Máriaradnára.

Október 12. • A hortobágyi kényszermunkatáborokba elhurcoltakra emlékezte Kondé Lajos belvárosi plébános celebrált szentmisét a dómban. A kommunista Rákosi-rendszerben a politikailag veszélyesnek minősített rétegek eltávolításának egyik módja a kitelepítés volt, melyek többségét 1948–1953 között hajtották végre. A kitelepítettek embertelen körülmények között éltek. A leginkább hírhedt a hortobágyi „szociális” táborrendszer és a Mátrában a recski, büntető jellegű kényszermunkatábor volt. A dóm melletti füves területen álló, a főbejárat-hoz közeli szobornál – mely a hortobágyi kitelepítés áldozatainak állít emléket – a szentmisét követően koszorút helyeztek el az emlékezők. A dómot körülvevő zöld területen még további, ugyancsak a keresztény szolidaritást jelképező szobrok helyezkednek el.

• A Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás 32. országos találkozóját Szegeden rendezték meg. Az idei szegedi találkozón csaknem kétezen vettek részt. Elsősorban a régióból, de az egész országból is képviseltették magukat a közösségek. Az éves találkozót minden második

évben szervezik Budapesten, hogy az egyes vidéki régiók közösségei is vendégül láthassák az ország más részein élő barátaikat. Szegeden az országos találkozó másnapján továbbképzést tartottak közösségvezetők számára. A találkozó főelőadója Varga László kaposvári megyéspüspök volt.

Október 15. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Gál Ferenc Egyetem „Bálint Sándor” Vallási Kultúrakutató Csoportja Bálint Sándor néprajzkutató születésének 120. évfordulója alkalmából konferenciát szervezett a Gál Ferenc Egyetemen. Az előadók Serfőző Levente docens, oktatási helynök, Barna Gábor kutatócsoport-vezető, Szőke Balázs, Miklós Réka, Frauhammer Krisztina, Kiss Norbert és Glässerné Nagyillés Anikó voltak. A délután folyamán került sor Bálint Sándor emléktáblájának megáldására és koszorúzására a Tömörkény utca 2. b szám alatt a Bartók Béla Női Kar közreműködésével.

Október 16. • Szegedi katekéták is részt vettek a XIV. Nemzeti Kateketikai Kongresszuson, melyet Esztergomban tartottak, és amelynek mottója *Isten Fiának hitében élek* (Gal 2,20) volt. A háromnapos konferencián fénybe került a katekéták missziós identitása, küldetésük a kérérgma, vagyis az evangelizáció jegyében. Udvardy György veszprémi érsek, Serfőző Levente oktatási helynök és számos előadó mélyítette el ezt a témát előadásokban és személyes tapasztalatok alapján, melyekre különböző kiscsoportos beszélgetéseken, műhelyfoglalkozásokon reflektáltak a résztvevők.

Október 17. • Az idei év során idősügyi mentorképzést hirdetett az MKPK Családbizottsága, melyen a Szeged-Csanádi Egyházmegyéből is többen részt vettek. Ehhez kapcsolódóan a Máriabesnyőn megrendezett 29. Családkongresszus témája az idősasztoráció volt. Az egyházmegye Családközpontjának munkatársai is részt vettek a háromnapos konferencián, ahol közel 100 résztvevő gondolkodott közösen. Témái sokoldalúan épültek fel és számos kérdés

érintettek, mint az önkéntesség értéke, motivációi, idősödő társadalmunk, az időskor értékei, a generációk közötti kapcsolatok. Foglalkoztak tabunak számító témákkal is, mint a halál, gyász, eutanázia.

Október 18. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye nyugalmazott papja, Túri Kis István ny. plébános életének 66., papságának 37. évében szentségekkel megerősítve elhunyt. Temetési gyászmiséjét a csongrád-piroskavárosi Szent József-plébániatemplomban mutatták be október 24-én, temetése ezt követően a városi temetőben volt.

Október 19. • Jótékonyági ökumenikus kóruskoncertet adtak a Székesfehérvári Ökumenikus Kórus, a Pécsi Evangélikus Kórus, a Szegedi Ökumenikus Kórus, Tóka Szabolcs orgonaművész, a Szegedi Szimfonikus Zenekar, és a Király-König Péter Zeneiskola művészei a szegedi Szent Rókus-templomban. A szentmisével egybekötött koncert bevételét teljes egészében a rókusai templom felújítási költségeire fordították.

• A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitászközpont háza november végéig minden héten kedden az ÁGOTA Közösségi és Kulturális Centrum kistermében fogadta mindazokat, akik kezűgységükkel kívántak hozzájárulni olyan karácsonyi dísz tárgyak, képeslapok, gyertyák, karácsonyfadíszek elkészítéséhez, amelyek később a Karácsonyi Karitászközpont Jótékonyági Vásáron kerültek értékesítésre.

• A Gál Ferenc Egyetem Gerhardus Kiadójának gondozásában megjelent a *Délvidéki Himnológiai Füzetek 4. – Lætābundus Francisco decantet chorus alleluia* című könyv, amely megvásárolható a GFE webshopjában. A Délvidéki Himnológiai Füzeteket 2020-ban Zentán alapította Miklós Réka egyházzene tudós. A sorozat elsősorban azzal a céllal jött létre, hogy publikációs lehetőséget adjon a történelmi térséget átfogó, egyházzenei, főként himnológiai vonatkozású kutatásoknak. A második kötettől kezdődően a DHF a Gerhardus Ki-

adó gondozásában jelenik meg. A most megjelent negyedik, jubileumi kötetet Franz Karl Praßl grazi és római emeritus professzor 70. születésnapja alkalmából szerkesztette Miklós Réka és Inga Behrendt. A német nyelvű kötetben magas rangú egyházi méltóságok, kollégák és diákok köszöntői mellett gregorián és himnológiai témájú írások kaptak helyet hazai és külföldi szerzők tollából.

• Megjelent a *Nevelőszülők Magyarországon* című könyv, amely az ÁGOTA Közösség 2022-ben végzett egyedülálló országos reprezentatív kutatását mutatja be részletesen. A kutatás a családjukból kiemelt gyermekekről gondoskodó nevelőszülőket vizsgálta országos hatáskörben. A könyv megjelenésének a célja, hogy minél többen megismerhessék a szociológiai vizsgálat eredményeit. Az ÁGOTA Alapítvány szakmai kutatásokért felelős szakmamódszertani közösségének és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató módszertani csoportjának hiánypótló kutatása közelebb visz a nevelőszülői rendszer megismeréséhez, valamint a nevelőszülők társadalmát érintő kihívások feltérképezéséhez.

Október 20. • Balga Zoltán, a prágai magyar plébánia plébánosa meghívására Kiss-Rigó László püspök szentmisét celebrált a prágai Szent Henrik-templomban, majd másnap részt vett a prágai Magyar Nagykövetség által a nemzeti ünnepünk alkalmából rendezett ünnepélyen.

• A katolikus egyházban több évtizedes hagyomány október hónap folyamán a missziós gondolat tudatosítása. A missziók világnapján a vasárnapi perselyadományokat minden katolikus templomban a missziók javára továbbították.

• Őszi mulatságot rendezett az ÁGOTA Közösség a Csongrád-Csanád vármegyei vér szerinti családjukat nélkülözni kényszerülő gyermekeknek és a szegedi ÁGOTA Tanoda & Játékház, Ifi Klubba járó fiataloknak Szegeden, a Csongor téren. Kis Tünde élménypedagógia divízió vezető elmondta, hogy az őszi kapcsolatos hagyományok felelevenítése volt a cél.

Október 24. • A dóm felszentelésének évfordulója alkalmából bemutatott ünnepi szentmise zenei szolgálatában közreműködött a dóm Nagyénekkara.

• Az ÁGOTA Közösség negyedik éve motiválja a *Kiválósági-* és *Hősötös-díjakkal* az általános és középiskolás gyermekeit kiemelkedő tanulmányi eredmények elérésére. Az eseménysorozat ebben az évben is Szegeden kezdődött, melyre 108 diák kapott meghívót. Az ünnepségre az ÁGOTA Közösség teljes területéről a 25 kitűnő bizonyítvánnyal pályázó diák és 83 Csongrád-Csanád vármegyei Kiválósági- és Hősötös-díjas kapott meghívást a szegedi Csongor téri központba. Az elismeréseket, okleveleket és a kitűnőknek az ajándék tablettát területi vezetők adták át az eredményeikkel, szorgalmukkal sorstársaiknak is példát mutató gyerekeknek.

Október 25. • Házasságra készülő párok számára szervezett *Jegyes Hétfége* címmel programot a *Házás Hétfége* nevű katolikus lelkeségi mozgalom Szeged-Szentmihályon. Az esemény a résztvevő pároknak olyan intenzív lelki felkészülést kínált, amellyel lehetőséget kaptak a szentségi házasság valódi értékeinek és kérdéseinek közös körüljárására, döntésük megerősítésére vagy átgondolására. A Házás Hétfége lelkeségi mozgalom keretében Thorday Attila esperes-plébános tavasszal három ilyen alkalmat szervezett az ország különböző pontjain. Jelszavuk: *Az esküvő csak egy nap, a házasság egy életre szól!*

• A Szent Dömötör Kórházlelkesí Szolgálat kórházlelkesíei és civil munkatársai a szent ünnepéhez kapcsolódóan találkozóan vettek részt Szegeden a Katolikus Házban. Az immár ötéves kórházlelkesítség munkatársai évente összegyűlnek, hogy személyesen oszthassák meg tapasztalataikat, megerősödjének emberi, szakmai, hivatásbeli kapcsolataikban és szélesítsék látókörüket. Jelenleg Szeged, Deszk, Hódmezővásárhely, Makó, Orosháza, Sentes, Gyula és Békéscsaba kórházaiban érhető el a szolgálat.

• A Szegedi Dóm Látogatóközpont a korábbi években tapasztalt nagy érdeklődésre való tekintettel idén ismét lehetőséget kínált betlehemek készítésére családok, iskolai osztályok, plébániai csoportok, illetve egyéni jelentkezők, gyerekek és felnőttek számára. A *Nem lehet csoda nélkül élni* című betlehemi kiállításra készítendő alkotások anyagát, méretét és az alkalmazott technikát szabadon választhatták meg az alkotók. A kész műveket a Szegedi Dóm Látogatóközpontjában lehetett leadni. Az elkészült betlehemek lehetőséget kapnak arra, hogy a kiállítóterekben tekinthessék meg őket, szebbé téve ezzel a karácsonyi ünnepi várakozás hangulatát az alkotók és a látogatók körében. A kiállítás november 28–február 2. között tekinthető meg.

• A Gál Ferenc Egyetem Gerhardus Kiadójának gondozásában megjelent Dr. habil. Homoki Andrea *A gyermek és ifjúsági reziliencia sajátosságai a magyar gyermekvédelmi gyakorlatban* című könyve. A kötet megvásárolható a GFE webshopjában. A kötet szerzőjének írásai az elmúlt évtized magyar gyermeki reziliencia kutatásainak eredményeit vonultatják fel, rámutatva az egészséges fejlődést, a nehézségek ellenére is lehetővé tevő reziliencia jellemvonás meghatározó elemeire és a közöttük fennálló kapcsolódásokra.

Október 25–27. • Őszi lelkigyakorlat került megrendezésre Domaszék-Zöldfáson, az egyházmegye lelkigyakorlatos házában, amely az imádság és a silentium jegyében zajlott. A hétfő mottója *Uram, taníts meg minket imádkozni...* (Lk 11,1) volt, és Veréb László spirituális, illetve Czákó Ágnes nővér vezették az elcsendesedést.

Október 28. • Hagyományos őszi rekollektóját tartotta a Szeged-Csanádi Egyházmegye papsága a Szent Gellért Szemináriumban.

Október 27. • A dél-kelet szlovákiai Nagykapos község katolikus közösségének búcsúját ünnepelte Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok ünnepéhez kapcsolódóan. A plébánia meghívására az ünnepi búcsú szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

• Hálaadó szentmisével, koszorúzással és kiállítás-megnyitással ünnepelték a felsővárosi cserkészek az 519. számú Bálint Sándor Cserkészcsapat újraalakulásának 35. évfordulóját a felsővárosi Szent Miklós-templomban. A szentmisét követően az érdeklődők megtekinthették az emlékekből, képekből, plakátokból és relikviákból nyílt kiállítást, amely a plébánia folyosóján kapott helyet. A tárlattal a cserkészek bátor elődeik emléke előtt tisztelegtek, akik 35 évvel ezelőtt büszkén fémjelezték csapatukat Bálint Sándor nevével, kijelölve ezzel követendő célként a szeretet, a hűség és a hit útját utódaiknak.

November 1. • Mindenszentek főünnepén az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta a székesegyházban. Ezt követően Kondé Lajos plébános vezette a vigíliai szertartást, melynek keretében a plébánia közösségének elhunyt tagjaiért imádkoztak.

November 2. • Halottak napján a szentmise keretében a Szegedi Dóm Látogatóközpont urnatemetőjében elhelyezett elhunytakért imádkoztak.

November 6. • A Gál Ferenc Egyetem Teológiai Kara *Stigmatizáció, tradíció, jubiléum. Konferencia Assisi Szent Ferenc stigmatizációjának 800. évfordulója alkalmából* címmel konferenciát rendezett a Gál Ferenc Egyetem Klebelsberg-termében.

November 7. • Az Ifjúságpasztorációs Iroda szervezésében *Face2Face imaestet* tartottak a szegedi Szent József jezsuita templomban. Az est vendége Simon Péter volt. A zenei szolgálatot a Jelenlét zenekar végezte.

November 8. • A Gál Ferenc Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula

Pedagógusképző Kar szervezésében a Magyar Tudomány Ünnepe keretén belül került megrendezésre a *Vallási üldözések – hatékony válaszok* című tudományos szimpózium a Gál Ferenc Egyetem Klebelsberg-termében. A tudományos szimpózium fő előadói Azbej Tristan államtitkár és Tapolyai Emőke klinikai- és pasztorálpszichológus voltak.

November 9. • A Pasztorális Helynökség és az Apor Vilmos Katolikus Főiskola szervezésében 2024 májusa és novembere között *Sacro Song* néven négyalkalmas keresztény könnyűzenei oktatási program valósult meg a szegedi Katolikus Házban. A képzést hálaadó szentmisével és gála ünnepséggel zárták a dómban. A szentmisén és az utána következő zenés gálaesten az Eucharist Zenekar tagjai, Gável András és Gellért, valamint a képzés résztvevői szolgáltak.

November 19. • Templombúcsúját ünnepelte az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia.

November 23. • A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Családügyi Bizottsága és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynöksége Szegeden szervezte meg a IV. Országos Életvédő Napot a Katolikus Házban.

November 29. • Az Ifjúságpasztorációs Iroda szervezésében megrendezésre került az Adventeszt a 13–18 év közötti fiatalok részére a Szent Gellért Fórumban.

November 30. • *Mesebeli Karácsony* című jótekonysági koncertet adott a szegedi dómban a Mathias Corvinus Collegium Szegedi Központjának kórusa és szólistái. Immár hagyományként a belépő idén is jó állapotú gyermek- vagy ifjúsági könyv volt. Az összegyűjtött köteteket Tiszakeresztúr óvodai és iskolai könyvtárának ajánlották fel.

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Jézus szíve-templom</i> – Baks, 2010	2
100. zsoltár – hálaadásra (<i>Bókay János fordítása</i>)	3
<i>Január – Boldogasszony hava – naptár</i>	4
<i>Február – Böjtelő hava – naptár</i>	5
<i>Március – Böjtmás hava – naptár</i>	6
Vízkereszti himnusz (<i>Prudentius</i>)	7
Fáradni kell, elfáradni lehet, belefáradni nem – <i>interjú Kiss-Rigó László püspökkel</i>	8
Beney Zsuzsa: Gyertyaszentelő	14
János áll a part felett (<i>népének</i>)	15
Mátyás király igazmondó juhásza (<i>mese, Kóka Rozália gyűjtése</i>)	16
Egyházmegyei mozaik – <i>Válogatás a Toronyirány magazin 2024-es tudósításaiból</i>	21
Sík Sándor: Csendes tavaszi dal	39
<i>Keresztelő Szent János-templom</i> – Újszentiván, 2012	40
Nagy pénteki himnusz (<i>Venantius Fortunatus, részlet</i>)	41
<i>Április – Szent György hava – naptár</i>	42
<i>Május – Pünkösöd hava – naptár</i>	43
<i>Június – Szent Iván hava – naptár</i>	44
Kamocsa Gábor: Visszatekintés a 2024-es esztendőre vatikáni szemmel	45
Dsida Jenő: Új imádság	56
Föltámadt Krisztus e napon (<i>népének</i>)	57
Benedek Elek: A só (<i>mese</i>)	58
Tóth Marcell: „A közösséghez tartozás mindig felelősségtudatot jelent” – <i>Fejezetek a Szeged-Csanádi Egyházmegye legutóbbi időszakának fejlődéséből</i>	61
Vas István: Az új Tamás	82
Marton Árpád: Kultúrkörök a Dél-Alföldön, 2024	85
Ady Endre: A szép húsvét	93

<i>Szentháromság-templom</i> – Pusztaszer, 2021	94
Himnusz a magyarok nagyasszonyához	95
<i>Július – Szent Jakab hava – naptár</i>	96
<i>Augusztus – Kisasszony hava – naptár</i>	97
<i>Szeptember – Szent Mihály hava – naptár</i>	98
Hajó Edina: A nevelőszülők reménytelibb jövőt nyújtanak – <i>Akik nélkül elképzelhetetlen a gyermekvédelem</i>	99
Faludi Ferenc: A Szüz Máriához	107
Boldogasszony Anyánk (<i>népének</i>)	108
A kőleves (<i>mese, Sebestyén Ádám gyűjtése</i>)	109
Tóth Marcell: Hittudományi főiskolából a dél-alföldiek egyeteme – <i>A Gál Ferenc Egyetem útja</i>	112
Juhász Gyula: Nagyboldogasszony	122
Miklós Péter: Tudós térítő és vértanú főpásztor – <i>Szent Gellért püspök emlékezete</i>	123
Juhász Gyula: Gellért püspök	133
<i>Az épülő templom</i> – Okány, 2025	134
Úrjöveti himnusz	135
<i>Október – Mindszent hava – naptár</i>	136
<i>November – Szent András hava – naptár</i>	137
<i>December – Karácsony hava – naptár</i>	138
Csiszér Áron: Erős közösség épülhet a futball köré – <i>A Szeged-Csanád Grosics Akadémia utánpótlásneveléséről</i>	139
Rónay György: Advent első vasárnapja	144
Mostan kinyílt egy szép rózsavirág (<i>népének</i>)	145
Illyés Gyula: Kacor király (<i>mese</i>)	146
Csiszér Áron: Kulturális csúcspontok Békésben – <i>A hagyományokra építő értékmegőrzés jegyében</i>	149
Dutka Ákos: Karácsony	157
Jubiláns atyák 2024-ben	158
Elhunyt lelkipásztorok	159
Szeged-Csanádi Egyházmegyei krónika, 2024	161

Szeged-Csanádi Egyházmegye Toronyirány Kalendárium

Megjelenik évente egyszer

Felelős kiadó: dr. Kiss-Rigó László,
a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke
6720 Szeged, Aradi Vértanúk tere 2.
Kiadja a Gerhardus Média Központ Kft.

Felelős szerkesztő: dr. Antal Zsolt
Kiadványmenedzser: Orosz László
Nyomdai előkészítés: WellCom Stúdió

Nyomtatás: Dürer Nyomda Kft.

ISSN 2016-6236

A naptár készítője: Máté István / Magyar Kurír

Borítófotó: Rátkainé Kádár Andrea

GERHARDUS
kiadó

680 Ft